

Załącznik do uchwały nr XIII/124/11
Rady Miejskiej Legnicy z dnia
27 października 2011r. ws. przyjęcia
„Lokalnego Programu Rewitalizacji dla
Miasta Legnicy”

2007-2015

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA MIASTA LEGNICY

Urząd Miasta Legnicy
Wydział Rozwoju Miasta

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie.....	4
--------------------------	----------

ROZDZIAŁ I DIAGNOZA SYTUACJI W MIEŚCIE

1.1. Sfera społeczna.....	5
1.1.1. Ubóstwo.....	7
1.1.2. Bezrobocie.....	9
1.1.3. Przestępczość.....	12
1.1.4. Grupy imigrantów, mniejszości narodowych i etnicznych oraz uchodźców.....	14
1.2. Aktywność gospodarcza.....	17
1.2.1. Profil gospodarczy miasta.....	17
1.2.2. Podmioty gospodarcze.....	17
1.2.3. Rynek pracy.....	20
1.2.4. Otoczenie biznesu.....	21
1.3. Sfera przestrzenna.....	22
1.3.1. Rozwój i układ przestrzenny miasta.....	22
1.3.2. Tereny powojkowe i poprzemysłowe	26
1.3.3. Gminne zasoby mieszkaniowe	46
1.3.4. Efektywność energetyczna budynków.....	52
1.4. Sfera ekologiczna.....	54
1.4.1. Jakość powietrza.....	54
1.4.2. Jakość wód powierzchniowych.....	56
1.4.3. Jakość wód podziemnych.....	57
1.4.4. Jakość gleb.....	57

ROZDZIAŁ II POWIĄZANIE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z NAJWAŻNIEJSZYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI.....	60
--	-----------

ROZDZIAŁ III

DIAGNOZA OBSZARU WSPARCIA, ZAŁOŻENIA DO LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI I CELE REWITALIZACJI..... 62

3.1.	Wyznaczone obszary rewitalizacji i uzasadnienie ich wyboru.....	62
3.2.	Zakres przestrzenny obszaru wsparcia rejonu ulicy H.Pobożnego.....	65
3.3.	Diagnoza rejonu ulicy H.Pobożnego.....	69
3.3.1.	Ubóstwo.....	70
3.3.2.	Bezrobocie.....	74
3.3.3.	Przestępczość i naruszenia prawa.....	74
3.3.4.	Imigranci, mniejszości narodowe i etniczne oraz uchodźcy.....	76
3.3.5.	Zasoby mieszkaniowe i efektywność energetyczna budynków zlokalizowanych na obszarze wsparcia.....	77
3.3.6.	Infrastruktura publiczna i potrzeby osób niepełnosprawnych.....	80
3.4.	Podobszar powojсковy zlokalizowany w rejonie ulic Sejmowej i Hutników.....	86
3.5.	Podsumowanie diagnozy i analiza SWOT.....	87
3.6.	Cele rewitalizacji opisane skwantyfikowanymi wskaźnikami produktu i rezultatu z określonymi wartościami docelowymi do osiągnięcia w roku 2013 lub 2015.....	90
3.7.	Korelacja podejmowanych działań.....	98
3.8.	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji na obszarze wsparcia.....	98
3.8.1.	Intensywność wsparcia.....	116
3.9.	System wdrażania LPR.....	116
3.9.1.	System monitorowania LPR.....	117
3.10.	Konsultacje społeczne i uczestnicy rewitalizacji.....	117

Załączniki:

Załącznik nr 1 - Lista projektów podejmowanych w LPR, planowanych do realizacji w ramach priorytetu „Miasta” RPO WD na lata 2007-2013

Załącznik nr 2 - Lista przedsięwzięć, realizowanych na obszarze wsparcia istotnych z punktu widzenia osiągnięcia celów LPR, dla których nie przewiduje się wsparcia w ramach priorytetu „Miasta”

Załącznik nr 3 - Lista projektów społecznych, dla których przewiduje się dofinansowanie z PO KL”

Wprowadzenie

Głównym dokumentem warunkującym pozyskanie funduszy unijnych na rewitalizację miast w ramach priorytetu 9 Regionalnego Programu Operacyjnego Dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007 - 2013, oprócz wniosku aplikacyjnego i studium wykonalności, jest lokalny program rewitalizacji (dalej LPR). Dokument ten opisuje obszary zdegradowane w mieście oraz określa cele główne, na osiągnięcie których można pozyskać fundusze unijne. W założeniu, działania zaplanowane do realizacji programu mają zmniejszyć i zapobiec dalszym niekorzystnym zjawiskom społecznym, takim jak ubóstwo, patologie i wykluczenie społeczne, poprawić jakość i warunki życia mieszkańców, a zrewitalizowany obszar uczynić atrakcyjnym turystycznie i inwestycyjnie.

Podstawę do wytypowania obszaru wsparcia – podobszaru położonego w rejonie ulicy H. Pobożnego i podobszaru powojkowego zlokalizowanego w rejonie ulic Sejmowej i Hutników, stanowiły sformułowane przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego „Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa” z 13.08.2008 oraz „Wytyczne dotyczące przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji, jako podstawy udzielania wsparcia z Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013” z 23 grudnia 2008 r., zaktualizowane 29 kwietnia 2010 r., sformułowane przez Instytucję Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym (IZRPO). Dokumenty te określają warunki i kryteria, które muszą charakteryzować dany obszar wsparcia, przeznaczony do rewitalizacji.

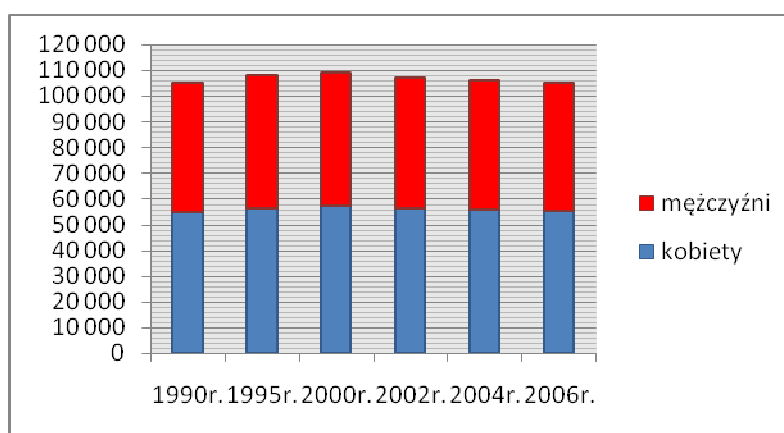
Ograniczenia związane z wyborem obszaru wsparcia oraz wielkością środków finansowych, jakie gmina może w ramach wsparcia przeznaczyć na działania związane z rewitalizacją, spowodowały wybór programowania zintegrowanego, zgodnie ze sprawdzoną w praktyce tezą, iż najlepsze rezultaty przynosi równoczesne powiązanie wsparcia w zakresie infrastruktury i mieszkalnictwa z długofalowymi działaniami zmierzającymi do ograniczenia niekorzystnych zjawisk społecznych.

Realizację działań zaplanowano do roku 2015 z zastrzeżeniem, iż działania społeczne w ramach funkcjonowania Środowiskowego Centrum Integracyjno - Profilaktycznego, w zależności od potrzeb, realizowane będą tak długo, jak będzie istniała taka potrzeba.

ROZDZIAŁ I DIAGNOZA SYTUACJI W MIEŚCIE

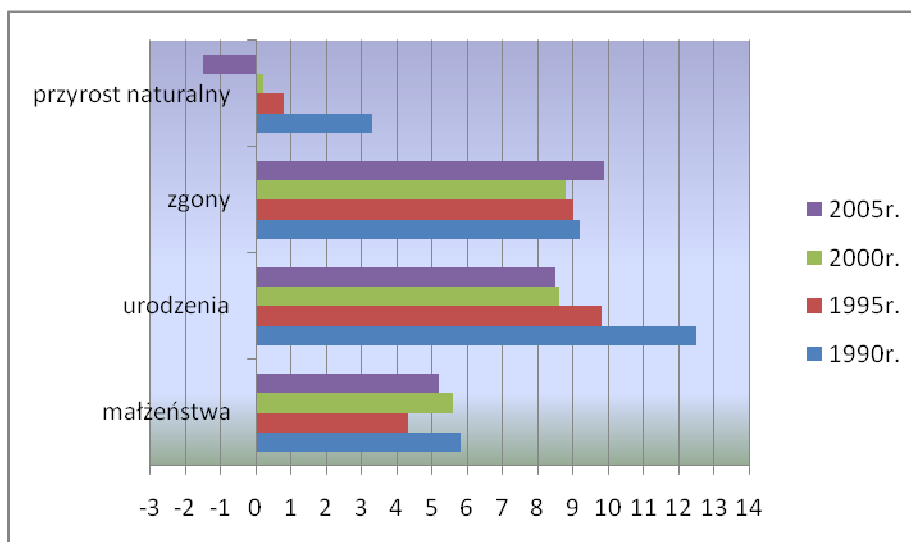
1.1. Sfera społeczna

Legnica zajmuje trzecią pozycję wśród miast województwa dolnośląskiego pod względem liczby mieszkańców (po Wrocławiu i Wałbrzychu). Legniczanie stanowią 3,65 % mieszkańców woj. dolnośląskiego. W końcu 2006 r. w Legnicy mieszkało 105 170 osób, w tym 55 349 kobiet. Współczynnik feminizacji wyniósł 111,0 i od 1980 r. sukcesywnie wzrasta.

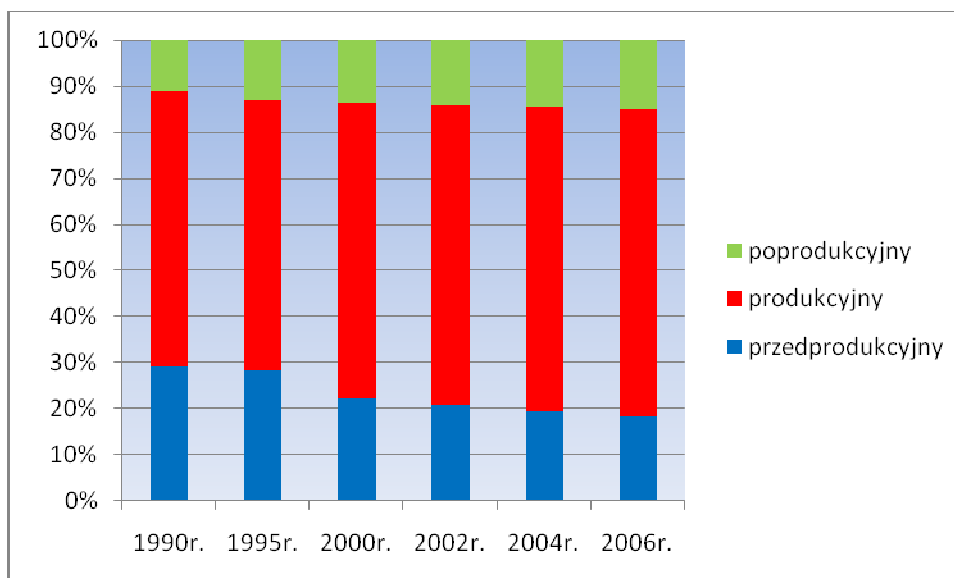
Liczba ludności wg płci w Legnicy w latach 1990-2006

Od początku 2000 r. w mieście utrzymuje się, zgodny z tendencją charakterystyczną dla większości miast w Polsce, spadek liczby ludności, spowodowany przede wszystkim ujemnym saldem migracji, które w 2005 r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wyniosło 2,4. Ponadto, w ostatnich latach notuje się malejącą liczbę urodzeń, co dodatkowo wpływa na ujemny przyrost naturalny, który w 2005 r. wyniósł 1,5.

Ruch naturalny w Legnicy na 1000 mieszkańców w latach 1990-2005

Analiza struktury ludności według wieku pozwala określić typ demograficzny ludności: młody, stary lub zastojowy, zrównoważony lub dynamiczny. Legnica, mimo ujemnego przyrostu naturalnego, jest miastem młodym. Ponad 31% Legniczan to dzieci i młodzież w wieku do 24 roku życia. Korzystną cechą jest w miarę wysoki, choć malejący, udział ludności w wieku produkcyjnym.

Struktura ludności Legnicy wg ekonomicznych grup wieku w latach 1990-2006

1.1.1. Ubóstwo

Ubóstwo jest zjawiskiem niebezpiecznym, ponieważ zwiększa dystans pomiędzy poszczególnymi warstwami społecznymi, powodując niemożność zaspokojenia potrzeb, co często prowadzi do frustracji. Podczas dokładnych analiz trudno oddzielić od siebie przyczyny i konsekwencje ubóstwa, gdyż zjawisko to ma charakter przyczynowo - skutkowy. Wzrost ilościowy i jakościowy tej patologii polega na wzajemnym oddziaływaniu na siebie przyczyn i skutków.

Analizując etiologię, pochodzenie i podłoże ubóstwa, można je podzielić na zawinione i niezawinione.

Pierwsze z nich, ubóstwo zawinione, jest udziałem m.in. ludzi z tzw. marginesu społecznego, czyli alkoholików, narkomanów, osób, które nigdy nie pracowały.

Z kolei na ubóstwo niezawinione, cierpią takie osoby jak: emeryci, renciści, osoby z rodzin niepełnych oraz bezrobotni.

Obok powyższego podziału można zastosować podział ubóstwa o etiologii indywidualnej lub społecznej. Pojęcie ubóstwa powstałego na drodze indywidualnych sytuacji życiowych obejmuje takie aspekty jak:

- wielodzietność,
- uzależnienia (zwłaszcza narkomania i alkoholizm),
- niepełnosprawność wszelkiego rodzaju (fizyczna, psychiczna, umysłowa);
- samotność (zjawisko szczególnie częste wśród emerytów i rencistów posiadających niskie uposażenia finansowe),
- wychowywanie się w rodzinach niepełnych i rozbitych,
- niski status wykształcenia prowadzący do bezrobocia,
- przewlekła choroba,
- inne przeżycia (np. śmierć kogoś bliskiego), utrudniające aktywne i prawidłowe funkcjonowanie.

Polityka walki z ubóstwem w mieście (m.in. praca socjalna), obejmuje zwalczanie okoliczności sprzyjających pojawianiu się bądź też utrwalaniu ubóstwa oraz rozwija system różnorodnych świadczeń, które mają doprowadzić do trwałej poprawy położenia poszczególnych kategorii ludzi.

Ubóstwo powoduje wiele ujemnych skutków społecznych:

- stwarza problemy w uzyskaniu i utrzymaniu mieszkania,
- zmniejsza dostęp do oświaty,
- ogranicza dostęp do świadczeń zdrowotnych, gdyż ludziom ubogim trudno jest dojechać do lekarza jeżeli ośrodek zdrowia jest znacznie oddalony od miejsca zamieszkania,

- wyklucza możliwość korzystania z dóbr kultury, przyczyniając się w ten sposób do zjawiska funkcjonalnego albo wtórnego analfabetyzmu, pojawiającego się masowo w ubogich środowiskach.,
- wpływa na wzrost przestępczości, gdzie do przestępstw popycha brak legalnych i praktycznych możliwości zarabiania pieniędzy,
- jest też jednym z ważnych powodów alkoholizmu i narkomanii.

W 2006 roku z różnych form pomocy, w tym także z pracy socjalnej Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnicy (MOPS), skorzystało łącznie 8.877 rodzin (20.555 osób w tych rodzinach), w tym 810 rodzin korzystało wyłącznie z pracy socjalnej. Współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi była wzbogaceniem podstawowej oferty pracy socjalnej. Na rzecz fundacji rozeznano sytuację i przekazano 41 kart informacyjnych.

Pomocą finansową w 2006 roku MOPS objął 8.067 rodzin (19.207 osób). Ze świadczeń finansowych przyznawanych w ramach zadań zleconych skorzystało 995 rodzin (1.320 osób), natomiast w ramach zadań własnych gminy, zarówno ze świadczeń pieniężnych jak i z pomocy w naturze, skorzystało 7.960 rodzin (18.958 osób). Kryterium kwalifikacyjnym do korzystania ze świadczeń pieniężnych zgodnie z ustawą o pomocy społecznej był do 30 września 2006 roku, dochód nie przekraczający 461 zł dla osoby samotnie gospodarującej lub 316 zł na osobę w rodzinie, natomiast od 1 października 2006 roku 477 zł dla osoby samotnie gospodarującej lub 351 zł na osobę w rodzinie¹.

Pomoc udzielona w 2006 roku.

Formy pomocy	Liczba osób	Liczba świadczeń	Kwota w zł
Zasiłki stałe	903	9.553	2.702.276
Zasiłki okresowe	2.357	22.264	2.298.000
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	53	42.923	433.000
Usługi opiekuńcze	840	528.102	4.844.475
Zasiłki celowe	2.846	2.846	812.637
Zasiłki na zakup opału	1.978	1.978	880.000
Sprawienie pogrzebu	34	34	47.363
Program rządowy „Posiłek dla potrzebujących”	6.427	392.730	1.884.000
Pomoc w związku z suszą	51	51	45.852

¹ Dane MOPS w Legnicy za 2006 rok.

Wydatki w zakresie zadań własnych i zleconych w roku 2006.

Zadania własne	Zadania zlecone
Usługi opiekuńcze 840 osób – 4.844.475 zł.	Specjalistyczne usługi opiekuńcze 53 osoby – 433.000 zł
Zasiłki celowe i pomoc w naturze 2.880 osób – 1.740.000 zł.	Zasiłki stałe 903 osoby – 2.701.276 zł
Dożywianie 1.737 osób – 755.000 zł	Zasiłki okresowe 2.357 osób – 2.298.000 zł.
	Program rządowy „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” 4.688 osób – 1.129.000 zł.
	Pomoc dla rodzin rolniczych w związku z suszą 51 rodzin – 45.852 zł

W 2006 roku, środki przekazywane na wypłatę zasiłków okresowych (zadania obligatoryjne), nie zabezpieczały potrzeb podopiecznych. Tą formą pomocy objęto aż 2.357 osób na kwotę 2.298.000 zł².

1.1.2. Bezrobocie

Rok 2006 był kolejnym, w którym odnotowano znaczny spadek bezrobocia w mieście. Na koniec grudnia 2006 roku status bezrobotnego posiadało 6.145 mieszkańców Legnicy, w tym 3.311 kobiet. W porównaniu do grudnia 2005 roku liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 2.227 osób, tj. o 26,6%, a spadek był dwukrotnie większy niż w 2005 roku.

Na koniec grudnia 2006 roku, stopa bezrobocia w Legnicy wynosiła 13,7% i była niższa od wskaźnika w Województwie Dolnośląskim (16,8%) oraz od stopy krajowej (14,9%). Natomiast w porównaniu do roku 2005 spadła o 4,5%.

W ciągu 2006 roku zarejestrowano 10.872 bezrobotnych, tj. o 793 mniej niż w 2005r. Odnotowano wzrost odpływu bezrobotnych - z ewidencji wyłączono 13.099 osób, tj. więcej o 296 niż w roku poprzednim. W 2006 roku, podobnie jak w poprzednim, najliczniejsze grupy wyłączone z ewidencji to bezrobotni, którzy podjęli pracę (5.307 osób) oraz osoby wykluczone z rejestru bezrobotnych z uwagi na niepotwierdzenie gotowości do pracy (3.825 osób). Pracodawcy zgłosili w 2006 roku 2.775 ofert pracy, tj. o 10,9% (223) więcej niż w roku 2005.

² Dane MOPS w Legnicy za 2006 rok.

Ustawa z 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wyodrębnia grupy bezrobotnych – osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy, do których zalicza się m.in.: osoby do 25 roku życia, osoby które ukończyły szkołę wyższą (do 27 roku życia), długotrwale bezrobotne i powyżej 50 roku życia. Poniższe zestawienie przedstawia osoby bezrobotne, znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w 2005 i 2006 roku.

Wyszczególnienie	Osoby wg stanu na koniec roku		Udział w ogółem bezrobotnych (%)	
	2005r	2006r	2005r	2006 r
do 25 roku życia	1 364	922	16,3	15,0
które ukończyły szkołę wyższą, do 27 roku życia	99	52	1,2	0,8
długotrwale bezrobotne	5 506	3 866	65,7	62,9
powyżej 50 roku życia	1 926	1868	23,0	30,4
bez kwalifikacji zawodowych	2 021	1 806	27,4	24,1
samotnie wychowujące dzieci do 7 roku życia	481	374	5,7	6,2
niepełnosprawni	437	412	5,2	6,7

W 2006 roku, w porównaniu do roku poprzedniego, o 1,3% spadł udział ludzi młodych (do 25 lat) w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych (zmniejszenie o 442 osoby), oraz o 3,3% udział bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych (spadek o 215 osób). Wzrost natomiast o 7,5% udział osób w wieku powyżej 50 roku życia w ogólnej ilości zarejestrowanych bezrobotnych.

Szczególnie trudną sytuację w 2006 roku na rynku pracy mieli bezrobotni w przedziale wiekowym od 35 do 54 lat. Na koniec grudnia 2006 roku zarejestrowanych było 3.058 takich osób, tj. 49,77% ogółu bezrobotnych. Zmniejszył się natomiast udział młodych legniczan poszukujących pracy. Na koniec 2006 roku liczba bezrobotnych w przedziale wiekowym od 18 do 24 lat wynosiła 992 (spadek o 442 osoby w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego).

Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia, na koniec 2006 roku dominowały, podobnie jak w roku 2005, osoby z wykształceniem gimnazjalnym (podstawowym), stanowiąc 33,23% ogółu bezrobotnych oraz zasadniczym zawodowym 30,33%.

Największą grupę bezrobotnych w 2006 roku, wg kryterium czasu pozostawania bez pracy, stanowiły osoby figurujące w ewidencji bezrobotnych ponad 24 miesiące. Udział tej grupy to 26,5% (1 627 osób) spośród zarejestrowanych na koniec 2006 r.

W roku 2006 Powiatowy Urząd Pracy w Legnicy przeznaczył na aktywizację bezrobotnych środki finansowe w wysokości 11 383 700 zł, w tym 8 301 600 zł z Funduszu Pracy oraz 3 082 100 zł z Europejskiego Funduszu Społecznego.

W ramach projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz programów rynku pracy finansowanych z Funduszu Pracy, Powiatowy Urząd Pracy w Legnicy aktywizacją objął 4 514 bezrobotnych, w tym 2 906 mieszkańców Legnicy, tj. 64,38% wszystkich aktywizowanych. W 2006 roku

- na szkolenia skierowano 1 333 bezrobotnych legniczan,
- przygotowanie zawodowe w miejscu pracy podjęło 390 bezrobotnych,
- w ramach prac interwencyjnych zatrudniono 200 osób,
- na staże skierowano 622 bezrobotnych,
- 102 bezrobotnym przyznano środki finansowe - dotację na rozpoczęcie działalności gospodarczej na własny rachunek,
- PUP zawarł 45 umów z przedsiębiorcami na refundację kosztów utworzenia bądź doposażenia miejsc pracy dla 116 bezrobotnych.

W 2006 roku nową formą aktywizacji zawodowej bezrobotnych, wynikającą z nowelizacji ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, były prace społecznie użyteczne. Gmina Legnica była organizatorem prac społecznie użytecznych prowadzonych bezpośrednio przez Urząd Miasta oraz w 5 jednostkach organizacyjnych Gminy. W ramach tych zajęć zaktywizowano 69 bezrobotnych.

Od 2002 roku Urząd Miasta Legnicy prowadzi aktywną politykę wspierania przedsiębiorców, zatrudniających osoby niepełnosprawne. Gmina w znaczący sposób pomaga też niepełnosprawnym, którzy decydują się na podjęcie własnej działalności gospodarczej. Pomoc ta przybiera formę udzielania pożyczek, umożliwiających stworzenie własnego stanowiska pracy, własnej małej firmy, finansowania szkoleń oraz doradztwa organizacyjno-prawnego.

Stanowiące bardzo skuteczną formę, zawodowej i społecznej aktywizacji niepełnosprawnych legniczan, pożyczki na działalność gospodarczą udzielane są na korzystnych warunkach – okres spłaty obejmuje cztery lata z sześciomiesięczną karencją, oprocentowanie jest jednorazowe i wynosi 5% otrzymanej kwoty, istnieje możliwość umorzenia do połowy wysokości pożyczki po dwóch latach jej niczym niezakłóconej spłaty. W roku 2006 Prezydent Miasta udzielił takich pożyczek 6 niepełnosprawnym mieszkańcom Legnicy na łączną kwotę 345 tys. zł. Jednocześnie wobec 10 osób podjął decyzje o umorzeniu części niespłaconych

kwot, dzięki czemu mogły one znacznie poprawić swą sytuację materialną i umocnić pozycję na konkurencyjnym rynku produkcji, handlu i usług. Niepełnosprawni przedsiębiorcy inwestowali m. in.: w produkcję i sprzedaż artykułów spożywczych, produkcję i sprzedaż artykułów przemysłowych, poradnictwo organizacyjno-prawne dla pracodawców w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych, usługi remontowo-budowlane, prowadzenie małej gastronomii czy siłowni.

Łącznie w 2006 roku na rehabilitację zawodową osób niepełnosprawnych Prezydent Legnicy przeznaczył prawie 445 tys. złotych.

1.1.3. Przestępczość

Na przestępczość w mieście mają wpływ takie czynniki jak:

- bezrobocie (w rejonach, w których jest dużo bezrobotnych, przestępczość jest większa),
- alkoholizm (większość zbrodni jest popełniana przez sprawców, którzy są pod wpływem alkoholu albo chcą go zdobyć i dlatego kradną lub napadają),
- pracoholizm rodziców i zaniedbania emocjonalne, które mają wpływ na wzrost liczby czynów karalnych wśród dzieci i młodzieży,
- zmiana wzorców stylu życia u młodzieży i zauważalne wygodnictwo,
- eskalacja przemocy w mediach: np. gry komputerowe i filmy z drastycznymi scenami mają wpływ na tzw. zabójstwa bez motywu,
- rozwój mediów elektronicznych, który przyczynia się do wzrostu przestępczości komputerowej (wzrost liczby oszustw, przestępstwa bankowe itp.).

W roku 2006 Komenda Miejska Policji w Legnicy zintensyfikowała działania mające na celu poprawę skuteczności zwalczania przestępstw i wykroczeń o najbardziej uciążliwym i znaczącym charakterze.

Przestępczość nieletnich w Legnicy

Rok	2005	2006	Dynamika (%)
Ogółem	1.215	908	74,7
Liczba sprawców	452	379	83,8
Przestępstwa narkotykowe	27	8	29,6
Bójka, pobicie	21	21	100

Liczba popełnianych czynów karalnych przez nieletnich na terenie miasta Legnicy zmalała z 1215 w roku 2005 do 908 w roku 2006, co stanowi spadek o 25,3%. Taka sytuacja jest bezpośrednio związana z tym, że zmalała o 16,1% liczba nieletnich sprawców dopuszczających się popełnienia czynów karalnych, tj. z 452 w roku 2005 do 379 w roku 2006. Małoletni sprawcy są coraz częściej zatrzymywani na gorącym uczynku popełnienia czynu karnego. Takim zatrzymaniom sprzyja praca policjantów Sekcji Kryminalnej oraz stworzony w Komendzie Miejskiej Policji w Legnicy Zespół Wywiadowców, którego funkcjonariusze w ubraniu cywilnym czuwają nad bezpieczeństwem miasta. W roku 2006 do Sekcji ds. Nieletnich i Patologii Komendy Miejskiej Policji w Legnicy oddelegowano 2 pracowników kryminalnych, którzy zajmowali się przestępczością nieletnich. Stworzenie takiego zespołu w znacznym stopniu usprawniło pracę wspomnianej sekcji. Częściej zapadały decyzje Sądu Rodzinnego o tym, aby nieletnich, którzy wielokrotnie dopuszczali się popełnienia czynów karalnych umieszczać w ośrodkach szkolno-wychowawczych. Komenda Miejska Policji w Legnicy odnotowała także mniejszy niż w roku 2005 udział nieletnich w popełnieniu czynów karalnych w kategorii przestępstw narkotykowych. W kategorii „Bójka i Pobicie” udział nieletnich nie uległ zmianie w stosunku do roku 2005. Należy jednak zauważyć, że przy ogólnym wzroście zdarzeń w tej kategorii utrzymanie dynamiki na poziomie 100% dla nieletnich jest dobrym wynikiem. Zmniejszenie przestępczości wśród nieletnich jest także zasługą działań prewencyjno-profilaktycznych z legnicką młodzieżą. W 2006 roku policjanci Sekcji ds. Nieletnich i Patologii wraz z Zespołem Profilaktyki Społecznej i Współpracy z samorządami przeprowadzili 828 spotkań z młodzieżą, ok. 224 spotkań z pedagogami i 80 spotkań z rodzicami. Ponadto dzielnicowi przeprowadzili 109 spotkań ze społeczeństwem, 65 spotkań z młodzieżą, 58 spotkań z pedagogami i 109 prelekcji w szkołach.

Wyodrębnienie w strukturach Sekcji Kryminalnej Komendy Miejskiej Policji w Legnicy, na początku 2004 roku grupy dw. z przestępczością narkotykową złożoną z 4 funkcjonariuszy, miało na celu podniesienie skuteczności ujawnienia oraz zwalczania tego typu przestępstw. Od tego czasu notowany jest systematyczny wzrost wskaźników w tej kategorii. W roku 2006 na terenie miasta Legnicy odnotowano 19% spadek ilości zdarzeń w kategorii przestępstw narkotykowych.

Połączenie w lipcu 2006 roku Zespołów poszukiwań i ds. narkotyków, miało na celu podniesienie skuteczności podejmowanych czynności w obu zakresach. Zakładanym miernikiem realizacji zadań w 2006 roku dla powiatu legnickiego był wzrost o 5% ilości wszczętych postępowań o przestępstwa narkotykowe. Systematycznie wykonywane czynności operacyjne, związane z posiadaniem rozpoznaniem sprawiły, iż zanotowano wzrost ilości wszczętych postępowań z 143 do 158, czyli o 10,5%.

Gmina Legnica czynnie wspierała działalność Komendy Miejskiej Policji. W roku 2006 Prezydent Miasta przeznaczył odpowiednie środki z gminnego budżetu na sfinansowanie około 350 dodatkowych, dwuosobowych patroli policyjnych, operujących po osiem godzin w szczególnie zagrożonych przestępczością i chuligaństwem rejonach miasta. Harmonogram działań tych patroli na bieżąco wspólnie ustalali Prezydent z Komendantem. Komenda Miejska Policji, z której szefem Prezydent współpracował, odbywając częste narady i konsultacje, odnotowała w Legnicy bardzo znaczący sukces w postaci ograniczenia przestępczości we wszystkich kategoriach. W mieście w 2006 r. popełniono o 475 przestępstw mniej niż rok wcześniej. Ich ilość spadła z 8.120 w roku 2005 do 7.645 w 2006. Legniccy Policjanci odnotowali o 26 % mniej rozbojów, o 8 % mniej kradzieży, o 37 % mniej kradzieży samochodów i o 25 % mniej kradzieży z włamaniem. Byli też zdecydowanie skuteczniejsi w ściganiu przestępców. Wykrywalność i chwytność sprawców przestępstw w 2006 roku wyniosła 66,2 % (w 2005, który był najlepszym w dotychczasowej historii, wynik ów wyniósł 61,7 proc.). Skuteczność w ściganiu przestępstw rozbójniczych wyniosła w 2006 roku 69,4 %. Policja wykryła 214 przestępstw narkotykowych. Znacznie bezpieczniej było też na legnickich drogach. Policjanci odnotowali mniejszą niż w 2005 roku ilość wypadków drogowych (261 – wcześniej - 292), oraz rannych ofiar (381 – spadek o 5). Na drogach Legnicy zginęło 15 osób. Rok wcześniej miały miejsce 24 takie tragedie.

Służbą mundurową zapewniającą bezpieczeństwo legniczanom, bezpośrednio podległą Prezydentowi, jest licząca 49 funkcjonariuszy Straż Miejska. W 2006 roku jej służby patrolowe (w tym Patrol Szkolny, powołany z inicjatywy Prezydenta w 2004 r.), pełnione były na terenie całego miasta, także z udziałem policjantów. Straż Miejska zajmowała się także obsługą systemu monitorowania miasta, wzbogaconego w 2006 roku o kolejne dwie kamery. *Miejscy Strażnicy ujawnili w 2006 roku 12.713 wykroczeń (w roku 2005 było ich 12 401). Ponad połowa tych czynów zagrażała porządkowi i bezpieczeństwu w ruchu drogowym.* Na drugim miejscu znalazła się kategoria wykroczeń przeciwko przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Funkcjonariusze SM w 2006 roku, skierowali do Sadu Rejonowego łącznie 866 wniosków o wymierzenie kary (w 2005 r. – 416).

1.1.4. Grupy imigrantów, mniejszości narodowych i etnicznych oraz uchodźców

W Legnicy, ze względów historycznych, ekonomicznych i politycznych, żyją przedstawiciele wielu narodów. Niektóre grupy przybyły na ziemię polską z daleka, inne mieszkają na swoich naturalnych etnicznie terenach, dziś należących do państwa polskiego.

Ukraińcy swą liczebność w mieście szacują na ok. 3000 osób. Legnickie koło powstałego w 1990 roku Związku Ukraińców w Polsce, zrzesza prawie 200 członków, prowadząc działalność na rzecz integracji oraz kształtowania świadomości tradycji i kultury narodowej. Koło podejmuje szereg inicjatyw kulturalnych i patriotycznych, takich jak: prezentacje artystyczne podczas „Ukraińskich Klimatów”, udział w spotkaniach „Piknik Narodów” i „Wigilia Narodów”. Ważnymi ośrodkami społeczności są ukraińskie szkoły działające w mieście - liceum i gimnazjum, które obchodziły niedawno 50-lecie swojego istnienia. Corocznie odbywają się tam uroczystości poświęcone wieszczowi narodowemu - Tarasowi Szewczence, koncerty chóru „Połonyna” i występy młodzieżowego zespołu instrumentalno-tanecznego.

Łemkowie są grupą etniczną bardzo aktywnie dbającą o rozwój i pielęgnację swojej historii i kultury, zarówno w sensie materialnym jak i duchowym. Łemkowscy działacze społeczni szacują swoją liczebność w mieście na ok. 2000-2500 osób. Utrzymuje się stała tendencja wzrostu ich liczby w Legnicy, co jest efektem przenoszenia się Łemków z okolicznych wsi do miasta. Od 1989 roku działa w Legnicy Stowarzyszenie Łemków zrzeszające 240 członków, które w swojej pracy skupia się przede wszystkim na integracji Łemków, jako odrębnego narodu oraz na badaniach naukowych łemkowskiej historii i kultury.

W 2003 roku powstało koło Zjednoczenia Łemków w Legnicy liczące 40 osób, które jest członkiem zbiorowym Związku Ukraińców w Polsce. Wydawany jest regularnie dwumiesięcznik „Besida” i „Roczniki”, a także opracowania monograficzne.

Szczególnie aktywną działalność artystyczną, promującą kulturę łemkowską w świecie (udział w festiwalach m.in. w Portugalii, Indiach, Chinach, Indonezji, Meksyku), od 1991 roku prowadzi stowarzyszenie Łemkowski Zespół Pieśni i Tańca „Kyczera”, który w 2007 roku zrzeszał 60 osób oraz 40 dzieci w zespole „Kyczerka”. Stowarzyszenie to organizuje corocznie Międzynarodowy Festiwal Mniejszości Narodowych i Etnicznych „Świat pod Kyczerą” a także prowadzi działalność dokumentacyjną (Pracownia Badań Łemkoznawczych) i biblioteczną (prawie 5000 woluminów). Znaczącą dla zachowania tożsamości Łemków na Dolnym Śląsku jest organizowana w Michałowie (20 km od Legnicy), Łemkowska Watra, impreza festiwalowo-piknikowa, od lat skupiająca tysiące uczestników z kraju i z zagranicy.

Reaktywowane w 1991 roku Legnicki Oddział **Niemieckiego** Towarzystwa Społeczno - Kulturalnego (NTS-K) skupia 120 członków z pośród ok. 150 mieszkańców Legnicy pochodzenia niemieckiego. Przy stowarzyszeniu działa młodzieżowy zespół artystyczny „Złoty Lew”, kultywujący niemiecki folklor dawnego Dolnego Śląska. Członkowie stowarzyszenia uczestniczą w spotkaniach mniejszości narodowych (Wigilia Narodów, Piknik

Narodów), imprezach historycznych (Śniadanie u Piastów, Biwak Historyczny) i społecznych (obchody 50-lecia niemieckich towarzystw społeczno-kulturalnych w Szczawnie Zdroju, legnickie dożynki, Targi Chleba, Dni kultury w Krzyżowej), oraz w programie Via Regia. Także poprzez NTS-K mniejszość niemiecka aktywizuje się poprzez sympozja, odczyty, kursy językowe i wydawnictwa (w opracowaniu „Legnickie życiorysy” i „Legniczanie do 1945 roku”).

Towarzystwo Społeczno – Kulturalne **Żydów** w Polsce Oddział w Legnicy zrzesza 42 członków spośród niewiele większej społeczności tu zamieszkującej. Stowarzyszenie organizuje spotkania związane z religią i obchodzeniem ważniejszych świąt żydowskich. Spotkaniom tym towarzyszą występy artystyczne zaproszonych gości (m.in. aktorów i piosenkarzy Teatru Żydowskiego w Warszawie, sióstr Rajfert z Izraela). Niezależnie funkcjonuje Gmina Wyznaniowa Żydowska, do której należą 32 osoby, spotykające się na sobotnich modłach. Gmina prowadzi stołówkę i posiada w Legnicy czynny cmentarz z domem pogrzebowym, gdzie odbywają się rytualne pochówki.

W mieście żyje ok. 110 rodzin **cygańskich**, liczących łącznie ponad 360 osób. Rodziny prowadzące wspólnie gospodarstwo domowe liczą od 2 do 13 osób. Najwięcej (70) jest rodzin 2-4 osobowych. W tej grupie jest ponad 200 osób dorosłych (przeważają osoby w przedziale wiekowym od 25 do 50 lat) i ponad 160 dzieci i młodzieży (w tym 101 w wieku szkolnym). Rodziny romskie mieszkają w lokalach komunalnych, w budynkach z okresu międzywojennego o dużym stopniu zużycia technicznego, bez łazienek, ubikacji (toalety znajdują się na półpiętrze), ciepłej wody, miejskiego ogrzewania. Najwięcej rodzin zamieszkuje w mieszkaniach przy ulicach: Jaworzyńskiej, Głogowskiej, Chojnowskiej, Ściegiennego, Czarnieckiego, Piastowskiej, Kartuskiej i Daszyńskiego. Należą do grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Z tego też powodu zostali objęci rządowo-samorządowym programem pomocowym.

Niezależnie od odrębności kulturowej mniejszości narodowych i etnicznych występujących w Legnicy, wyżej wymienione społeczności wykazują dużą asymilację społeczną z polskimi mieszkańcami miasta. Chętnie uczestniczą we wspólnych spotkaniach i prezentacjach wielokulturowych.

W mieście nie występują problemy związane z imigrantami i uchodźcami.

1.2. Aktywność gospodarcza

1.2.1. Profil gospodarczy miasta

Przez ostatnie dziesięciolecie znacznie zmienił się krajobraz gospodarczy miasta. Upadły lub zostały zlikwidowane zakłady tworzące niegdyś tradycję regionu, a w to miejsce powstały nowe zakłady, lokujące się głównie w Legnickiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej, oparte na nowoczesnych technologiach, produkujące na potrzeby przemysłu motoryzacyjnego i budownictwa, wypełniające nisze rynkowe.

Pomimo, że w samym mieście nie działa żadna kopalnia, z uwagi na położenie w LGOM oraz bliskość Zagłębia Miedziowego, główne gałęzie przemysłu to hutnictwo i przetwórstwo miedzi a także przemysł mechaniczno – metalurgiczny. Zakłady przemysłu miedziowego - Huta Miedzi Legnica, Fabryka Przewodów Nawojowych "Patelec Elpena", zakłady „Zanam - Legmet” razem z firmami funkcjonującymi w Legnickiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej, rzutują na profil gospodarczy miasta i rynek pracy.

Na przestrzeni ostatnich lat Legnica przeobraża się z ośrodka przemysłowego o dominacji przetwórstwa rud miedzi w ośrodek o charakterze handlowo – usługowy. Przyszły rozwój miasta ma opierać się na ograniczeniu przemysłu oraz dążeniu do zastosowania jak najnowocześniejszych technologii w już istniejących przedsiębiorstwach. Obecnie gospodarka Legnicy jest zróżnicowana sektorowo, z dominacją działalności związanych z handlem hurtowym i detalicznym oraz obsługą nieruchomości, wynajmem i usługami związanymi z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Sytuacja społeczno – gospodarcza Legnicy determinowana jest w szczególności strukturą podmiotów gospodarczych działających w mieście oraz sytuacją na rynku pracy.

1.2.2. Podmioty gospodarcze

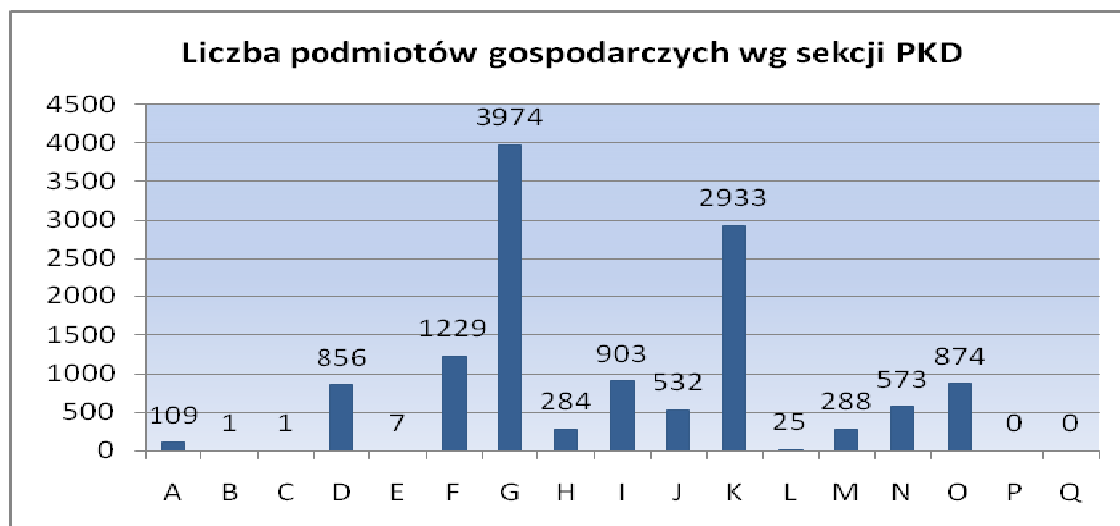
Na koniec 2006 roku w Legnicy zarejestrowanych było 12.589 podmiotów gospodarki narodowej, w tym: 11.965 (95%) sektora prywatnego i 624 (5%) sektora publicznego. W tym samym okresie w województwie dolnośląskim podmioty gospodarki sektora prywatnego stanowiły 94,2% a publicznego 5,8% (Polska odpowiednio: 96,2% i 3,8%).

Podmioty gospodarki narodowej wg sektorów własnościowych (wg stanu na 31 XII 2006r)	
Ogółem	12 589
Sektor publiczny	
podmioty gospodarki narodowej ogółem, w tym:	624
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	170
przedsiębiorstwa państwowe	4
spółki handlowe	15
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	0
Sektor prywatny	
podmioty gospodarki narodowej ogółem, w tym:	11 965
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	9 392
spółki handlowe	650
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	153
spółdzielnie	43
fundacje	33
stowarzyszenia i organizacje społeczne	216

Wśród sektora prywatnego zarejestrowanego w systemie REGON, 78,5% stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek (województwo dolnośląskie – 76,7%), w formie spółek prawa handlowego - 5,4% (woj. dolnośląskie – 6,9%).

W sektorze publicznym największy udział stanowiły jednostki prawa budżetowego - 27,2% (państwowe i samorządowe, gospodarstwa pomocnicze), a udział spółek handlowych wynosił 2,4% (woj. dolnośląskie odpowiednio: 25,9% i 2,4%).

Najliczniejszą grupę podmiotów gospodarki narodowej wg sekcji PKD, stanowiły podmioty zajmujące się handlem detalicznym i hurtowym, naprawą pojazdów oraz artykułów użytku osobistego i domowego (3 974 - 31,6%), oraz podmioty prowadzące usługi związane z obsługą nieruchomości, wynajmem i związane z prowadzeniem działalności (2.933 - 23,3%).

Ryc. 9. Liczba podmiotów gospodarki narodowej wg sekcji PKD w Legnicy w 2006 r.

(A-rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo; B- rybactwo; C- górnictwo; D- przetwórstwo przemysłowe; E- wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz i wodę; F- budownictwo; G- handel hurtowy i detaliczny; H- hotele i restauracje; I-transport, gospodarka magazynowa i łączność; J- pośrednictwo finansowe; K- obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej; L- administracja publiczna i obrona narodowa; M- edukacja; N- ochrona zdrowia i pomoc społeczna; O- działalność usługowa komunalna, społeczna, indywidualna i pozostała; Q- organizacje i zespoły eksterytorialne)

Określając wielkość podmiotów w mieście wg liczby pracujących (dane GUS z 2006 roku), 96,7% stanowiły podmioty do 9 pracowników, 2,6 % podmioty o liczbie pracowników od 10 do 49 i 0,6 % od 50 do 249 pracowników. Wskaźnik ten dla województwa dolnośląskiego wynosił odpowiednio:95,9%, 3,3%, 0,7%.

Liczba pracujących	Podmioty gospodarki			
	2002r		2006r	
	Woj. dolnośląskie	Legnica	Woj. dolnośląskie	Legnica
ogółem	295.069	12.253	303.050	12.589
0 - 9	283.588	11.808	290.671	12.174
10 - 49	8.939	349	10.007	323
50 - 249	2.124	81	2.011	77
250 - 999	357	10	304	11
1000 i więcej	61	5	57	4

Miernikiem stopnia rozwoju lokalnej przedsiębiorczości jest liczba podmiotów gospodarczych przypadająca na 10 tysięcy mieszkańców. Wskaźnik ten w 2006 roku dla Legnicy wynosił 1.197 i był wyższy od wskaźnika dla województwa dolnośląskiego (1.051) i Polski (954).

1.2.3. Rynek pracy

W końcu 2006 roku liczba pracujących w Legnicy wyniosła 29.628. Najwięcej pracujących odnotowano w sekcji PKD związanej z przemysłem - 29,6%, handlem i naprawami - 12,7 % z obsługą nieruchomości – 11,2%, edukacją –10,3%

Pracujący wg sekcji PKD wg stanu na 31 grudnia 2006r (Dane Urzędu Statystycznego we Wrocławiu)

Sekcja PKD	Pracujący
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	142
Przemysł (górnictwo, przetwórstwo, wytwarzanie)	8.772
Budownictwo	1424
Handel i naprawy <i>(usługi rynkowe)</i>	3.770
Hotele i restauracje <i>(usługi rynkowe)</i>	396
Transport, gospodarka magazynowa, łączność <i>(usługi rynkowe)</i>	2.464
Pośrednictwo finansowe <i>(usługi rynkowe)</i>	880
Obsługa nieruchomości i firm <i>(usługi rynkowe)</i>	3.317
Administracja publiczna <i>(usługi nierynkowe)</i>	2643
Edukacja <i>(usługi nierynkowe)</i>	3040
Ochrona zdrowia <i>(usługi nierynkowe)</i>	2.101
Pozostała działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna <i>(usługi rynkowe)</i>	677
Ogółem	29.628

Udział pracujących wg sektorów ekonomicznych w 2006 roku wg danych Urzędu Statystycznego we Wrocławiu:

Sektor	Legnica	Województwo dolnośląskie	Polska
	%		
Rolniczy	1,0	11	20
Przemysłowy	34	35	30
Usługi rynkowe	39	30	28
Usługi nierynkowe	26	24	22
Ogółem	100	100	100

Jednym z zauważalnych korzystnych trendów w przeobrażeniach społeczno-gospodarczych miasta jest zmniejszająca się ilość pracujących w sektorze publicznym ze znacznym przyrostem w sektorze prywatnym.

Sektor	Pracujący wg głównego miejsca pracy (GUS, stan na 31 XII)				
	2002	2003	2004	2005	2006
Publiczny	13.404	12.590	12.119	11.861	11.788
Prywatny	14.274	14.221	16.100	16.886	17.840
Ogółem	27.678	26.811	27.756	28.747	29.628

Na koniec grudnia 2006 roku status bezrobotnego posiadało 6.145 mieszkańców Legnicy, w tym 3.311 kobiet (53,9%). Stopa bezrobocia wynosiła 13,7% i była niższa od wskaźnika w województwie dolnośląskim o 3,1% i od stopy krajowej o 1,2%. Prawo do zasiłku posiadało 11,1% zarejestrowanych bezrobotnych.

Najliczniejszą grupę bezrobotnych, stanowiły osoby powyżej 45 roku życia - 43,7% oraz osoby w grupie wiekowej od 25 do 34 lat - 23,6%.

Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia bezrobotnych, najwięcej bezrobotnych legitymowało się wykształceniem gimnazjalnym i poniżej – 33,2% oraz wykształceniem zasadniczym zawodowym - 30,3%. Osoby posiadające dyplom ukończenia szkoły wyższej stanowiły 7,0% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych.

W 2006 roku aktywizacją, w ramach realizowanych programów rynku pracy skierowanych zarówno do bezrobotnych jak i pracodawców, objęto 2.906 bezrobotnych legniczan. Z formy szkoleń skorzystało 1.333 bezrobotnych, odbycia stażu - 622, przygotowania zawodowego w miejscu pracy – 390. W ramach prac interwencyjnych zatrudnienie znalazło 200 bezrobotnych. Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej na własny rachunek uzyskało 102 bezrobotnych, a przedsiębiorcom przyznano dotacje na refundację kosztów utworzenia stanowisk pracy dla 116 bezrobotnych.

1.2.4. Otoczenie biznesu

W Legnicy działają instytucje otoczenia biznesu wspierające przedsiębiorczość. Należą do nich m.in:

- **Agencja Rozwoju Regionalnego „ARLEG” S.A.** w Legnicy. Działa od roku 1991 i świadczy usługi doradcze oraz szkoleniowe dla małych i średnich przedsiębiorstw z zakresu marketingu, prawa, eksportu, finansów, podatków i jakości. Posiada akredytację Krajowego Systemu Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw.

- **Izba Przemysłowo - Handlowa** działająca od 1991 roku, zadaniem której jest m.in. ochrona i reprezentowanie interesów swoich członków w zakresie działalności gospodarczej, pomoc w rozwoju i racjonalnym wykorzystaniu potencjału produkcyjno-handlowego członków Izby.
- **Rada Federacji Stowarzyszeń Naukowo - Technicznych Naczelnej Organizacji Technicznej "Zagłębia Miedziowego"** została powołana w 1983 r. Jest ośrodkiem akredytowanym w Krajowym Systemie Usług dla MSP w zakresie usług szkoleniowych i doradczych. Posiada też akredytację Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości i zrzesza 36 stowarzyszeń naukowo-technicznych,
- **Federacja Pracodawców Polski Zachodniej** zrzeszająca związki pracodawców, działa w kierunku ochrony praw i interesów pracodawców;
- **Legnicki Związek Pracodawców Prywatnych** prowadzący działalność na rzecz swoich członków w zakresie: doradztwa prawnego, szkoleń, badania rynku, ekspertyz i doradztwa ekonomicznego,
- **Cech Rzemiosł Różnych**, dobrowolna organizacja samorządu gospodarczego, której celem jest m.in. udzielanie członkom pomocy doradczej, instruktażowej, propagowanie zasad etyki zawodowej szkolenie uczniów, organizowanie szkoleń i kursów oraz reprezentacja ich interesów,
- **Legnicki Klub Biznesu** zarejestrowany w 2006 roku. Podstawowe cele Klubu to reprezentowanie i ochrona interesów gospodarczych członków, rozwiązywanie problemów ekonomicznych, organizacyjnych i prawnych, współpraca z administracją rządową i samorządową w zakresie tworzenia warunków do prowadzenia działalności gospodarczej, prowadzenie działalności szkoleniowej.

1.3. Sfera przestrzenna

1.3.1. Rozwój i układ przestrzenny miasta.

Legnica stanowi przykład miasta harmonijnie rozwijającego się wokół historycznego centrum (Starego Miasta), położonego w sąsiedztwie ujścia Czarnej Wody do Kaczawy, u zbiegu równoleżnikowych i południkowych dróg handlowych. Rozwój Legnicy polegał na stopniowym anektowaniu na potrzeby miasta terenów obrzeżnych, w tym stanowiących dawne osady podmiejskie. W początkowym okresie zasadniczymi czynnikami określającymi kierunki rozwoju miasta były układ drogowy i sieć rzeczna, później - przebieg linii kolejowych,

stanowiących istotne bariery przestrzenne, izolujące miasto od terenów obrzeżnych. Zwiększona dynamika rozwoju Legnicy w XIX wieku i początkach XX wieku, spowodowała rozrost tkanki miejskiej w kierunku południowym, przylegającym bezpośrednio do Starego Miasta (Tarninów) oraz w kierunku wschodnim (Kartuzy). Na północ od terenów kolejowych lokalizowano działalności produkcyjne, korzystając z bezpośredniej dostępności do linii kolejowych oraz obiekty infrastruktury komunalnej (gazownia, stacja energetyczna, a także rzeźnia). Jednocześnie na obrzeżach miasta lokowano komponowane osiedla zabudowy mieszkaniowej, przede wszystkim jednorodzinnej, ale także wielorodzinnej (Bielany), nierzadko dość odległe od centrum miasta (osiedle w Przybkowie). Wówczas też podjęto szereg decyzji planistycznych, trwale oddziałujących na strukturę funkcjonalno-przestrzenną miasta (m.in. lokalizacja lotniska, rozbudowa cmentarza komunalnego i parku miejskiego). W okresie powojennym kierunki rozwoju przestrzennego miasta zostały zdeterminowane przez następujące zjawiska:

- lokalizację Huty Miedzi Legnica i utworzenie wokół niej strefy ochronnej, wykluczającej zarówno rozwój terenów zainwestowanych w kierunku południowo-zachodnim, jak i dalszą egzystencję rolnictwa w tym rejonie;
- wykluczenie z możliwości kształtowania i rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta w obrębie licznych terenów przejętych przez wojska radzieckie, a zwłaszcza - możliwości rozwoju miasta w kierunku południowym;

Budowa Legnicko - Głogowskiego Okręgu Miedziowego oraz późniejszy awans administracyjny miasta w latach 70, nadały nowy impuls dla rozwoju Legnicy (budowa osiedli mieszkaniowych, rozbudowa ujęcia wody w Przybkowie, budowa szpitala wojewódzkiego, "prestżowe" inwestycje - gmach urzędu wojewódzkiego, hotel);

Jedynym możliwym kierunkiem rozwoju miasta była zatem w okresie powojennym oś wschód - zachód, co spowodowało budowę osiedli mieszkaniowych Kopernika i później - zespołu osiedli mieszkaniowych Piekary. Zaważyło to na ukształtowaniu się równoleżnikowego pasma osadniczego od rejonu Ulesia, przez Śródmieście, Kartuzy, osiedla Kopernika i Piekary po Kunice, zaś rozwój miasta w kierunku północ - południe został w zasadzie zahamowany.

Wycofanie się w 1993 roku wojsk rosyjskich umożliwiło nadanie nowych funkcji (głównie usługowych i mieszkaniowych) terenom wojskowym, odzyskanie znacznej liczby mieszkań i obiektów usługowych (Kwadrat i inne rejony miasta) oraz rozwój miasta w kierunku południowym. W rejonie dawnego lotniska wojskowego oraz węzła autostrady A4 i drogi krajowej nr 3, zlokalizowano specjalną strefę ekonomiczną i strefę aktywności gospodarczej.

Ten kierunek ekspansji miasta umożliwiło również znaczne zmniejszenie strefy ochronnej Huty Miedzi "Legnica".

Struktura funkcjonalno-przestrzenna miasta składa się z następujących zasadniczych elementów:

- centrum miasta,
- strefy śródmiejskiej,
- dzielnic zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
- dzielnic zabudowy mieszkaniowo-usługowej rezydencyjnej,
- dzielnic zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- pozostałości dawnych przedmieść i wsi o zróżnicowanej zabudowie,
- kompleksów przemysłowych, w tym - zespołu przemysłowego Huty Miedzi "Legnica", Legnickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, Strefy Aktywności Gospodarczej,
- terenów infrastruktury technicznej i komunalnej,
- lotniska,
- terenów zieleni miejskiej, w tym - Parku Miejskiego i Lasku Złotoryjskiego oraz kompleksów ogrodów działkowych,
- kompleksów użytków rolnych (gruntów ornych, łąk i pastwisk),
- terenów położonych w międzywałach rzek oraz inne tereny podmokłe,
- strefy przejściowe ("stykowe") - tereny chaotycznie lub ekstensywnie zagospodarowane, położone na granicy dużych jednostek funkcjonalno-przestrzennych (m.in. pasmo terenów pomiędzy osiedlami mieszkaniowymi Kopernika i Piekary).

Formalnie, choć status miasta daje taką możliwość, Legnica nie jest podzielona na osiedla ani dzielnice. Jedynym istniejącym podziałem, używanym do celów ewidencyjnych i rejonizacji szkół jest podział na 40 obrębów: Zabłocie, Piaski, Kapielisko, Czarny Dwór, Piątница, Górka, Ulesie, Zosinek, Fabryczna, Stare Miasto, Kartuzy, Piekary, Wrocławskie Przedmieście, Ogrody, Tarninów, Ochota, Winiary, Bielany, Nowiny, Białka, Glinki, Bartniki, Nowe Osiedle, Huta, Ludwikowo, Rybaki, Domki, Nowy Dwór, Bartoszów, Nowa Wieś, Przybków, Rzeszotary, Pawice, Pątnów, Piekary Stare, Piekary Wielkie, Piekary Osiedle, Pawłowice, Smokowice, pokrywających się z obrębami geodezyjnymi.

Ogólna powierzchnia miasta wynosi 56,29 km² w tym:

- tereny zurbanizowane (mieszkaniowe, usługowe, przemysłowe),
- tereny rolnicze,
- tereny komunikacyjne,
- lasy i tereny zadrzewione,
- rzeki i zbiorniki wodne,
- tereny różne w tym nieużytki.

Największy udział w użytkowaniu terenów miasta przypadł terenom zurbanizowanym. Stanowią one 38% powierzchni Legnicy. Spory udział przypada także terenom rolniczym (28%), w skład których wchodzi grunty orne, łąki i pastwiska. Najmniejszą powierzchnię zajmują tereny zielone i wodne (łącznie 9%).

W strukturze własności gruntów dominującą rolę odgrywa własność Gminy Legnica (43%) oraz własność Skarbu Państwa (skupiająca 31% ogólnej powierzchni miasta), wśród której przeważają grunty Agencji Własności Rolnej. Grunty stanowiące własność osób fizycznych stanowią obecnie 21% terytorium Legnicy. Grunty kościelne zajmują 0,2%, a grunty spółdzielcze 0,07%³.

Układ komunikacyjny Legnicy powiązany jest z ciągami dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych.

W poszczególnych kategoriach dróg znajdują się następujące ulice układu komunikacyjnego Legnicy:

a) drogi krajowe

- droga nr 3 – ulice: Rondo Unii Europejskiej, Zachodnia, Jaworzyńska
- droga nr 94 – ulice: Chojnowska, Piastowska, Poczтовая, Kartuska, S. Czarnieckiego, Wrocławska

b) droga wojewódzka:

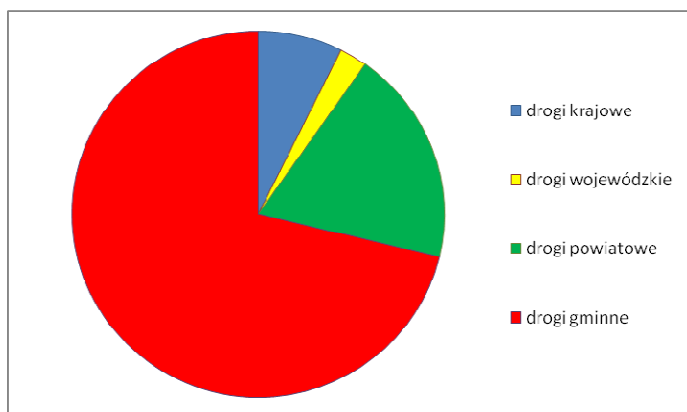
- droga nr 364 – ulica: Złotoryjska,

c) drogi powiatowe:

- Słubicka, Bagienna, Głogowska, B. Prusa, M. Skłodowskiej-Curie;
- Bydgoska, Szczytnicka, Pątnowska, Spokojna, Kunicka;
- Rzeszotarska;
- Bobrowska, Działkowa, Senatorska;
- Nowy Świat, Hutników, Lotnicza, Marynarska, A. Asnyka;
- M. Rataja, Grunwaldzka, W. Grabskiego;
- Oświęcimska, Mickiewicza;
- F. Skarbka, T. Wielona, J. Libana;
- Wrocławska (od Witelona do II Armii WP) , II Armii WP, J. Piłsudskiego, W. Sikorskiego, Sudecka, Koskowicka, J. Iwaszkiewicza;
- S.Moniuszki, Rzeczypospolitej, Zamiejska, Nowodworska;
- Wielkiej Niedźwiedzicy;
- Gniewomierska;
- Smokowicka.

---

³ Dane GUS 2006 rok

Udział poszczególnych dróg w układzie komunikacyjnym w Legnicy

1.3.2. Tereny powojkowe i przemysłowe

Wojska Federacji Rosyjskiej opuściły Legnicę w połowie września 1993r. Od tego czasu miasto zagospodarowało niemal cały pozostawiony przez nie majątek. Na mapie Legnicy pojawiły się miejsca będące do tej pory „białymi plamami”, a miasto odzyskało swoje prawdziwe oblicze.

Jednostki rosyjskie na terenie miasta Legnicy zajmowały ok. 17 km². Na tej powierzchni znajdowało się ponad 1.200 obiektów, rozrzuconych w różnych punktach miasta. Lotnisko, bazy magazynowe, szpitale, budynki koszarowe, obiekty oświatowe i sportowe oraz budynki mieszkalne należące do wojsk rosyjskich stanowiły 1/3 starej, secesyjnej, centralnej części miasta.

Koszarowiec, Al. Rzeczypospolitej (przy lotnisku)

Budynek, ul. Jaworzyńska 47- obecnie SP 10

Skarb Państwa przejął łącznie 1.203 obiekty, w tym:

- 482 budynki mieszkalne,
- 721 obiektów niemieszkalnych.

Z tej liczby na rzecz gminy Legnica przekazano łącznie 786 obiektów, w tym:

- 367 budynków mieszkalnych,
  - 419 obiektów niemieszkalnych, w tym lotnisko,
- co stanowi 65,3% przejętych obiektów.

Lotnisko

Gmina stanęła przed wielkim wyzwaniem związanym z zagospodarowaniem odzyskanego mienia. Było to zadanie pionierskie, ponieważ wcześniej żaden z samorządów nie miał do czynienia z problemem tego typu i na taką skalę. Brakowało również rozwiązań prawnych w tym zakresie.

Obiekty przejęte w różnym stanie technicznym, bardzo często zdewastowane, stanowiły nie lada problem. Zniszczona stolarka i instalacje, zasypane odpadami i zalane wodą piwnice, zaśmiecone poddasza, mieszkania i klatki schodowe, przeciekające dachy, brak osprzętu i armatury, to typowy ich obraz. Dodatkowy problem stanowiło lotnisko, którego teren był skażony i niebezpieczny ze względu na znajdujące się na nim materiały wybuchowe.

Posesja prywatna w trakcie remontu, ul. Okrzei

Wnętrze budynku koszarowego w chwili przejęcia

Zasadniczym celem jaki postawił sobie wówczas Zarząd Miasta Legnicy było ratowanie starej, często zabytkowej zabudowy, a w szczególności reprezentacyjnych obiektów mogących służyć jako obiekty użyteczności publicznej. Ogromnym zadaniem było powstrzymanie procesu degradacji środowiska naturalnego (0,5 mln m³ gruntu zanieczyszczonego związkami ropopochodnymi, zwłaszcza na lotnisku, gdzie przez okres czterech lat szczypany paliwo - prace na lotnisku są nadal kontynuowane). Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska ujęła w tamtym okresie likwidację zanieczyszczeń na legnickim lotnisku w grupie swoich zadań priorytetowych.

Zarząd Miasta zdefiniował grupy odbiorców, do których głównie skierowany został projekt pn. „**Zagospodarowanie mienia po wojskach Federacji Rosyjskiej**”.

Uznano, że grupę tę mogą stanowić:

- osoby oczekujące na własne mieszkanie,
- przedsiębiorcy poszukujący zarówno obiektów na siedziby swoich firm, jak i frontu robót oraz zbytu na towary i usługi,
- instytucje kultury, oświaty, służby zdrowia i sportu oczekujące na własne siedziby oraz obiekty do prowadzenia działalności statutowej,
- bezrobotni oczekujący na utworzenie nowych miejsc pracy.

Od 1995r. Legnica brała udział w projekcie pn. „**Tworzenie centrów konwersji dla efektywnego rozprzestrzeniania się i zastosowań know-how i ekspertyz demilitaryzacji – DEMCON**”, utworzonym dla miast, w których znajdowały się radzieckie bazy wojskowe. W ramach realizacji projektu organizowane były spotkania robocze przedstawicieli 5 miast europejskich, na których uczestnicy wymieniali się informacjami dotyczącymi stanu technicznego baz wojskowych i planami ich zagospodarowania. Przekazywano informacje i doświadczenia jakie nabyto w trakcie rozwiązywania konkretnych problemów.

W związku z ogromnymi kosztami związanymi z zadaniem, jakie gmina Legnica wzięła na swoje barki, władze miasta podjęły działania zmierzające do pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania procesu zagospodarowania mienia.

Większość prac rozbiórkowych (117 obiektów) przeprowadzono w zamian za odzysk materiałów budowlanych. Z budżetu miasta przeznaczono środki na kredyty dla osób, które podjęły się remontu mieszkań i części wspólnych budynków na własny koszt. Na remont Akademii Rycerskiej pozyskano środki z Funduszu Współpracy Polsko-Niemieckiej – dzięki poparciu niemieckiego miasta partnerskiego Wuppertal. Z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej pozyskano środki na ratowanie zdegradowanego środowiska, w tym na utylizację zalegającego na lotnisku paliwa. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa wyremontowała i zaadoptowała do swoich potrzeb obiekty w tzw. „Czerwonych koszarach” dzięki środkom z budżetu państwa. Pozyskano również środki finansowe

z Urzędu Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast, od Generalnego Konserwatora Zabytków oraz ze Strategicznego Programu Rządowego.

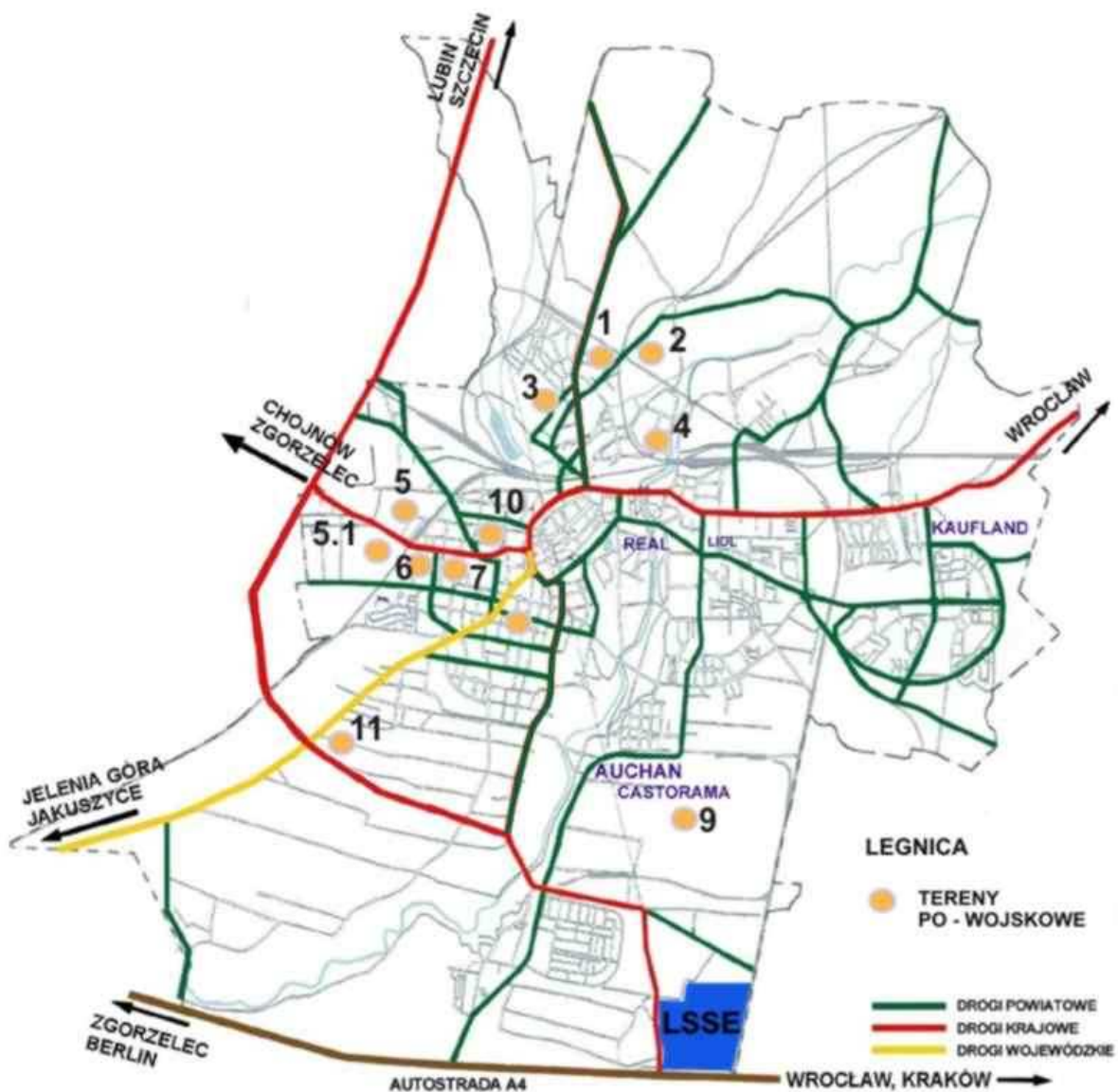
Dawne koszary, ul. Hutników - obecnie siedziba PWSZ

Po upływie dziesięciu lat miasto zagospodarowało ponad 95% przejętych od Skarbu Państwa obiektów.

Zagospodarowanie przejętych na rzecz gminy Legnica 367 budynków mieszkalnych (2.984 mieszkania), przedstawia się następująco:

- 20 budynków (766 mieszkań) przeznaczono na mieszkania komunalne,
- 8 budynków (40 mieszkań) przeznaczono na mieszkania rotacyjne i zastępcze,
- 205 budynków (1022 mieszkania) przeznaczono do sprzedaży w drodze przetargu. Wszystkie budynki zostały sprzedane. W tej grupie znalazło się 8 budynków typu "Leningrad", które zostały sprzedane na rzecz tzw. małych spółdzielni mieszkaniowych. Spółdzielnie te wyremontowały obiekty, w wyniku czego uzyskano ponad 500 mieszkań. Szacuje się, iż koszty remontu wyniosły ok. 12,0 mln zł,
- 128 budynków (975 mieszkań) przeznaczono na tzw. remont własny wykonywany na koszt przyszłych najemców. Dotychczas rozliczono i sprzedano 123 całe budynki (933 mieszkania) oraz 23 mieszkania w czterech budynkach. Szacuje się, iż koszty remontu wyniosły ok. 30,0 mln zł,
- 2 budynki (18 mieszkań) przeznaczono na cele niemieszkalne, tj. na potrzeby klubu sportowego – biura i hotel dla sportowców,
- 2 budynki (13 mieszkań) z uwagi na katastrofalny stan techniczny oraz lokalizację niezgodną z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego miasta przeznaczono do rozbiórki. Prace rozbiórkowe wykonano bez angażowania środków finansowych gminy, tj. w zamian za odzysk materiałów.

LOKALIZACJA TERENÓW / OBIEKTÓW POWOJSKOWYCH NA OBSZARZE MIASTA LEGNICA

Teren nr 1

Powierzchnia: 10,9520 ha

Usytuowanie: północna część miasta; obszar wytyczony ulicami: Poznańską, Lubińską, Bydgoską, torami kolejowymi PKP.

Struktura własności

Teren w większej części należy do właścicieli prywatnych⁴, znajdują się tu też działki których właścicielem jest Skarb Państwa i gmina Legnica.

Istniejące zagospodarowanie

Teren po byłej bazie samochodowo-remontowej i budynkach koszarowych JAR. W większej części jest zainwestowany budynkami po-koszarowymi (mieszkalnymi i gospodarczymi), a rozległy plac zajmujący centralne miejsce jest zaasfaltowany. Część terenów znajdujących się między budynkami oraz skwery zlokalizowane w części południowej i północnej pokryte są zielenią. W bezpośrednim sąsiedztwie znajdują się dawne magazyny i garaże które obecnie pełnią funkcje składowo-usługowe.⁵ Część terenu jest objęta mpzp⁶- jest to obszar przy ulicy Poznańskiej, przeznaczony pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną. Pozostała część z istniejącymi obiektami działalności gospodarczej, nie wymaga zgodnie z polityką przestrzenną gminy sporządzenia planu.

Sieci i urządzenia infrastruktury technicznej

Teren jest uzbrojony tylko wzdłuż torów kolejowych brak jest sieci gazowej.

Zieleń-pomniki przyrody

Brak pomników przyrody oraz obszarów uznanych za chronione na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody. Teren średnio zadrzewiony nasadzeniami planowymi, regularnymi, o dużej wartości estetycznej (np. szpalery dębów czerwonych i topole kanadyjskie). Zadrzewiony (zielenią nieurządzoną) jest również pas terenu wzdłuż linii kolejowej biegnącej po nasypie wzdłuż północnej granicy terenu. Brak zieleni o wyjątkowych walorach przyrodniczych.

Poziom degradacji środowiska

W 1993 roku, na zlecenie PIOŚ, Wojskowa Akademia Techniczna w Warszawie wykonała Raport o zanieczyszczeniu gruntu i wód podziemnych produktami ropopochodnymi i innymi substancjami chemicznymi na obiekcie opuszczonym przez JAR w Legnicy

⁴ Osoby prywatne i podmioty gospodarcze

⁵ Fizjo-Geo Badania z zakresu geologii, fizjografii i ochrony środowiska – Wrocław, „Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego przy ul. Poznańskiej w Legnicy”

⁶ mpzp – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

przy ul. Poznańskiej (Bydgoska) Kompleks nr 12-13, woj. Legnickie. Wg tego opracowania, na badanym kompleksie:

- zanieczyszczenie gruntu na powierzchni terenu stwierdzono w sąsiedztwie stacji paliw, estakady remontowej oraz kanałów remontowych,
- wglębne zanieczyszczenie gruntu produktami ropopochodnymi stwierdzono w rejonie: stacji paliw, zlikwidowanej stacji paliw, myjni pojazdów B-1 oraz kanałów remontowych,
- zanieczyszczenie (nieznaczne) wód podziemnych produktami ropopochodnymi (benzyną i olejem napędowym) stwierdzono tylko przy stacji paliw płynnych.

Obiekt ten, z uwagi na niewielką skalę zanieczyszczenia nie został zakwalifikowany do przeprowadzenia rekultywacji.

Drogi

Dojazd do obiektów odbywa się głównie z ulicy Poznańskiej oraz z ul. Bydgoskiej.

Ilość mieszkańców

515

Przewidywane funkcje terenu

Zabudowa mieszkaniowa – wielorodzinna i zabudowa wielofunkcyjna.

Teren nr 2

Powierzchnia: 5,5382 ha

Usytuowanie: północna część miasta; od skrzyżowania torów kolejowych i ul. Bydgoskiej, wzdłuż torów kolejowych do rzeki Czarna Woda.

Struktura własności

W większej części właścicielem jest gmina Legnica, pozostałe działki należą do właścicieli prywatnych⁷.

Istniejące zagospodarowanie

Teren po kompleksie koszarowo-mieszkaniowym. Częściowo zagospodarowany pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną (3 budynki). W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta strefa gospodarcza GII-GIII i strefa mieszkaniowa. Teren zgodnie z polityką przestrzenną gminy nie wymaga sporządzenia planu.

Sieci i urządzenia infrastruktury technicznej

Teren jest uzbrojony, jedynie wzdłuż torów kolejowych brak jest sieci gazowej. Sieci przesyłowe prowadzone są z nielicznymi wyjątkami w pasach drogowych, istniejące uzbrojenie to sieci podziemne.

---

⁷ osoby prywatne i podmioty gospodarcze

Zieleń-pomniki przyrody

Brak pomników przyrody oraz obszarów uznanych za chronione na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody. Teren średnio zadrzewiony, brak zieleni o wyjątkowych walorach przyrodniczych. Duży, niezagospodarowany teren zielony stanowiący własność Gminy Legnica, położony w strefie potencjalnego zagrożenia powodziowego.

Poziom degradacji środowiska

Brak danych - teren nie był rozpoznawany pod kątem zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego.

Drogi

Droga dojazdowa o nawierzchni betonowej od ulicy Bydgoskiej.

Ilość mieszkańców

158

Przewidywane funkcje terenu

Strefa gospodarcza i strefa mieszkaniowa.

Teren nr 3

Powierzchnia: 12,5373 ha

Usytuowanie: północno-zachodnia część miasta; teren wyznaczony przez ulice: Słubicką, Platanową, Chocianowską.

Struktura własności

Właścicielami poszczególnych działek są właściciele prywatni⁸, Skarb Państwa, Skarb Państwa-zasób nieruchomości i gmina Legnica.

Istniejące zagospodarowanie

Teren po byłej bazie samochodowej wojsk łączności JAR, tzw. R 30 i po hotelu dla kadry oficerów rosyjskich przy ulicy Słubickiej (kompleks nr 4,5 o pow. 4 410m²). Teren częściowo zagospodarowany pod zabudowę mieszkalną, różne działalności gospodarcze, usługi. Przy ulicy Słubickiej 13, w dawnym kompleksie hotelowym dla kadry oficerskiej, zlokalizowany Dom Dziecka p.w. Matki Boskiej Częstochowskiej Zgromadzenia Sióstr Św. Elżbiety.

Teren nie posiada ustaleń planu – w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego strefa wielofunkcyjna W oraz częściowo strefa gospodarcza GII i GIII-GIV.

Sieci i urządzenia infrastruktury technicznej

Teren jest częściowo uzbrojony. Brak sieci gazowych - projektowany gazociąg średniego ciśnienia. Brak bezpośrednich sieci ciepłych.

---

⁸ osoby prywatne i podmioty gospodarcze

Zieleń-pomniki przyrody

Brak pomników przyrody oraz obszarów uznanych za chronione na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody. Teren średnio zadrzewiony, brak zieleni o wyjątkowych walorach przyrodniczych.

Poziom degradacji środowiska

Wg wykonanego w 1993 roku, na zlecenie PIOŚ przez Wojskową Akademię Techniczną w Warszawie „Raportu o zanieczyszczeniu gruntu i wód podziemnych produktami ropopochodnymi i innymi substancjami chemicznymi na obiekcie opuszczonym przez JAR w Legnicy przy ul. Słubickiej-Kompleks nr 30R, woj. Legnickie”, na badanym kompleksie zlokalizowane były:

- 2 stacje paliw płynnych wraz z podręcznym magazynem paliw,
- 3 myjnie pojazdów mechanicznych,
- 2 kanały remontowe.

Z ww. opracowania wynika, że zanieczyszczenia gruntu produktami ropopochodnymi były niewielkie i nie wymagały specjalistycznego oczyszczania.

Drogi

Ulica Słubicka – nawierzchnia asfaltowa – stan dobry. W byłym kompleksie R 30, drogi gruntowe lub z nawierzchniami z kostki – dojazd od ulicy Słubickiej.

Ilość mieszkańców

115 – w byłym kompleksie R-30, 54 – w byłym kompleksie nr 4,5

Przewidywane funkcje terenu

Strefa gospodarcza i mieszkaniowa.

Teren nr 4

Powierzchnia: 6,9175 ha

Usytuowanie: północno –wschodnia część miasta; obszar wytyczony ulicami: Gliwicką, Kobylińską, Wałami Rzecznymi, budynkiem Dworca Północnego PKP.

Struktura własności

Właścicielami poszczególnych części gruntu są właściciele prywatni⁹ i gmina Legnica.

Istniejące zagospodarowanie

Opisywany obszar to tereny po byłej bazie samochodowo – remontowej JAR nr 17, 18, 19, zbywane na rzecz osób fizycznych i firm przez Gminę Legnica w latach 1995-1998. W większości teren zainwestowany budynkami magazynowymi, produkcyjnymi, usługowymi, biurowymi i mieszkalnymi o zróżnicowanym stanie technicznym. Znajduje się tu także

---

⁹ osoby prywatne i podmioty gospodarcze

bocznica kolejowa. Cały obszar leży w strefie potencjalnego zagrożenia powodziowego. Teren posiada miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

Sieci i urządzenia infrastruktury technicznej

Teren jest częściowo uzbrojony. Na ulicy Kobylińskiej brakuje sieci gazowej.

Zieleń-pomniki przyrody

Brak pomników przyrody oraz obszarów uznanych za chronione na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody. Teren ubogi w zieleń. Przy dalszych pracach należy zachować zieleń przyuliczną oraz dokonać nowych nasadzeń zieleni wysokiej.

Poziom degradacji środowiska

Brak danych-teren nie był rozpoznawany pod kątem zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego.

Drogi

Dojazd kołowy odbywa się od zachodu ulicą Ścinawską, która krzyżuje się z torami kolejowymi w poziomie terenu. Wydzielone w latach 90-tych ulice dojazdowe nie są wykorzystywane i w praktyce włączone do nieruchomości poszczególnych inwestorów.

Ilość mieszkańców

159

Przewidywane funkcje terenu

Obszar objęty planem jest częścią wyznaczonej strefy gospodarczej, gdzie sytuuje się nieuciążliwą produkcję, magazyny, handel hurtowy, bazy transportowe, składy, obiekty rzemiosła i innej działalności gospodarczej z możliwością zamieszkania, biura, handel detaliczny i usługi komercyjne.¹⁰

Teren nr 5

Powierzchnia: 22,6152 ha

Usytuowanie: zachodnia część miasta; obszar wytyczony ulicami: Chojnowską, Rolniczą, Drzymały, Gładysza, Domejki, Zachodnią.

Struktura własności

Teren należy do właścicieli prywatnych¹¹, gminy Legnica i Skarbu Państwa.

¹⁰ Biuro Urbanistyki i Architektury. Jelenia Góra. „Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego rejonu ulic Gliwickiej i Kobylińskiej w Legnicy”

¹¹ osoby prywatne i podmioty gospodarcze

Istniejące zagospodarowanie

Były kompleks koszarowo – mieszkaniowy JAR. W większej części teren jest zainwestowany budynkami pokoszarowymi (mieszkalnymi). Od strony południowej usytuowany jest kompleks rezydencjonalny po JAR tzw. „geringówka”, który jest objęty miejscowym planem zagospodarowania obszaru funkcjonalnego cmentarza komunalnego. W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego strefa mieszkaniowa MI i MIII.

Sieci i urządzenia infrastruktury technicznej

Teren jest w większej części uzbrojony.

Zieleń-pomniki przyrody

Znajdują się tutaj następujące pomniki przyrody:

- grupa 8 drzew gatunku lipa węgierska przy ul. Wileńskiej,
- klon srebrzysty przy ul. Drzymały
- szpaler 8 sztuk klonów srebrzystych przy ul. Drzymały.

Brak obszarów chronionych.

Do innych cenniejszych drzewostanów na tym terenie należą:

- podwójny szpaler głogów, znajdujący się po północnej stronie ulicy Wileńskiej,
- daglezie zielone, rosnące po zachodniej stronie dawnego placu sportowego.

Poziom degradacji środowiska

Brak danych - teren nie był rozpoznawany pod kątem zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego.

Drogi

Drogi i chodniki o zróżnicowanej nawierzchni. W trakcie realizacji budowy kompleksu domów mieszkalnych budowane są drogi wewnętrzne. Drogi o nawierzchni betonowej znajdują się na osiedlu Drzymały.

Ilość mieszkańców

1021

Przewidywane funkcje terenu

Strefa mieszkaniowa. Na obszarze objętym mpzp teren w sąsiedztwie „Geringówki” przeznaczony jest pod usługi zaś teren przy istniejącym budynku mieszkalnym – pod zabudowę wielorodzinną z oddzielającym pasem projektowanych garaży od strony torów.

Teren nr 6

Powierzchnia: 6,6763 ha

Usytuowanie: zachodnia część miasta; obszar wyznaczony ulicami; Żołnierską, Chojnowską, Lotniczą.

Struktura własności

Teren należy do właścicieli prywatnych¹² i gminy Legnica.

Istniejące zagospodarowanie

Były kompleks po areszcie śledczym JAR. W większej części teren jest zainwestowany budynkami pokoszarowymi, zagospodarowany pod zabudowę mieszkalną, różne działalności gospodarcze i usługi.

Sieci i urządzenia infrastruktury technicznej

Teren jest uzbrojony, sieci przesyłowe prowadzone są z nielicznymi wyjątkami w pasach drogowych, istniejące uzbrojenie to sieci podziemne.

Zieleń-pomniki przyrody

Znajdują się tutaj dwa pomniki przyrody - topole kanadyjskie, na terenie nieruchomości przy ul. Kawalerskiej. Obszarów uznanych za chronione-brak. Zieleń wysoka na terenie obiektu jest dość bogata. Drzewa skupione są głównie w części północnej terenu-wzdłuż jego granic i przy dużym prostokątnym dziedzińcu.

Poziom degradacji środowiska

Brak danych - teren nie był rozpoznawany pod kątem zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego.

Drogi

Ulice o zróżnicowanej nawierzchni.

Ilość mieszkańców

212

Przewidywane funkcje terenu

Zabudowa wielofunkcyjna o przewadze funkcji usługowych.

Teren nr 7

Powierzchnia: 10,3551 ha

Usytuowanie: zachodnia część miasta; obszar zlokalizowany w rejonie ulic Sejmowej i Hutników.

Struktura własności

Teren w całości należy do Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy.

Istniejące zagospodarowanie

Teren po byłych koszarach Północnej Grupy Wojsk Armii Radzieckiej, posiada miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego i jest w większości zagospodarowany.

---

¹² osoby prywatne i podmioty gospodarcze

Sieci i urządzenia infrastruktury technicznej

Teren jest w pełni uzbrojony, wyposażony w sieci: wodociągową, kanalizację ogólnospławną, gaz przewodowy, sieci elektroenergetyczne i teletechniczne, sieć ciepłą. Wiązki sieci infrastruktury technicznej poprowadzone zostały w pasach ulic.

Zieleń-pomniki przyrody

Brak jest obszarów uznanych za chronione. Zieleń wysoka towarzysząca obiektom koszarowym, ze względu na obecność wielu okazałych oraz starych drzew, określona została jako zieleń pochodzenia kulturowego o znaczeniu zabytkowym.

Poziom degradacji środowiska

Po nabyciu części terenu przez PWSZ im. Witelona pod budowę kompleksu sportowo-rehabilitacyjnego (teren od ul. Panczernej), w roku 2003, w wyniku przeprowadzonych wierceń geologicznych stwierdzono, że grunt jest zanieczyszczony produktami ropopochodnymi (benzyna i olej). Oszacowano, że rekultywacji należy poddać ok. 35 000 m³ gruntu celem doprowadzenia go do obowiązujących od 2002 r. standardów jakości gleby i ziemi. Brak jest informacji o stanie zanieczyszczenia wód podziemnych. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy podjęła rekultywację gruntu (metodą biologiczną *ex situ*) w 2006 roku.

Ilość mieszkańców

Teren niezamieszkały

Przewidywane funkcje terenu

Obszar, zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego terenu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona i terenów sąsiednich, przyjętym Uchwałą Nr XV/144/07 Rady Miejskiej Legnicy z dnia 29 października 2007 r., przeznaczony jest na cele oświatowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy.

Teren nr 8

Powierzchnia: 50,3646 ha

Usytuowanie: południowo –zachodnia część miasta; obszar wytyczony ulicami: Poselską, Kolbego, Rataja, Orzeszkowej, Wojska Polskiego, al. Zwycięstwa, ulicą Reja, Wybickiego (tzw. Kwadrat).

Struktura własności

Poszczególne działki należą w większości do właścicieli prywatnych¹³ oraz w pozostałej części do Skarbu Państwa, Skarbu Państwa-zasobu gruntów, Gminy Legnica, Gminy Legnica-zasób gruntów.

---

¹³ osoby prywatne i podmioty gospodarcze

Istniejące zagospodarowanie

Teren ograniczony ulicami Poselską, Kolbego, Rataja, Orzeszkowej, Wojska Polskiego, al. Zwycięstwa, ulicą Reja i Wybickiego stanowiły po 1945 roku zamkniętą część miasta (Kwadrat) dla potrzeb JAR. Zabudowa terenu składa się z bardzo dobrze zachowanych kwartałów z zabudową mieszkaniową, willową, wolnostojącą na działkach z zielenią, z układem ulic kształtowanym swobodnie, z zastosowaniem łagodnych łuków. Willowy typ obiektów stanowi podstawowy typ zabudowy tego terenu. Najokazalsze wille znajdują się wzdłuż ulicy św. M. Kolbe, Okrzei i Rataja. Skromniejsza zabudowa jednorodzinna występuje w najpóźniej zagospodarowanej części dzielnicy, na południe od ul. Grabskiego.¹⁴. Teren objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego.

Sieci i urządzenia infrastruktury technicznej

Teren jest uzbrojony, istniejące uzbrojenie to sieci podziemne.

Zieleń-pomniki przyrody

Teren bogato zadrzewiony. Drzewa rosną wokół poszczególnych willi oraz w ciągach ulicznych. Wśród nich występuje wiele egzemplarzy przedwojennych. Znajdują się tutaj następujące pomniki przyrody:

- aleja lipowa (117 drzew) wzdłuż ulicy Grabskiego,
- buk zwyczajny odmiana czerwonolistna na posesji przy ul. Grabskiego,
- wierzba biała odmiana zwisająca na posesji przy ul. Grabskiego,
- dąb szypułkowy na posesji przy ul. Kościuszki.

Ze względu na wysokie walory, zieleń terenu „Kwadratu”, w „Inwentaryzacji przyrodniczej miasta Legnicy” określona została jako zieleń pochodzenia kulturowego o znaczeniu zabytkowym

Poziom degradacji środowiska

Brak danych - teren nie był rozpoznawany pod kątem zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego.

Drogi

Drogi w stanie dobrym.

Ilość mieszkańców

4734

Przewidywane funkcje terenu

Obszar uzupełnienia zabudowy rezydencjonalnej w zieleni.

---

¹⁴ Pracownia Autorska Architektoniczna Wrocław „Projekt mpzp dzielnicy Tarninów w Legnicy w obszarze wyznaczonym ulicami: Muzealną, Skarbka, Korfantego, Mickiewicza, al. Zwycięstwa, Leśną, Złotoryjską, Hutników, Nowy Świat”.

Teren nr 9

Powierzchnia: 266,87 ha

Usytuowanie: południowo –wschodnia część miasta; al. Rzeczypospolitej – Lotnisko.

Struktura własności

Poszczególne działki należą w przeważającej części do Gminy Legnica a także do właścicieli prywatnych¹⁵ oraz w niewielkiej części do Skarbu Państwa, Skarbu Państwa-zasobu gruntów, Gminy Legnica-zasób gruntów. Teren lotniska należący do Gminy Legnica jest zarządzany przez Strefę Aktywności Gospodarczej sp. z o.o. z siedzibą w Legnicy, której właścicielem jest miasto.

Istniejące zagospodarowanie

Cały obszar po JAR położony jest na płaskim terenie ograniczonym od wschodu zelektryfikowaną linią kolejową, od zachodu kompleksem wielkopowierzchniowych obiektów handlowych, od północy terenem ogrodów działkowych i terenami jednostki wojskowej, od południa linią równoległą do ul. Jaworzyńskiej i Gniewomierskiej. Na terenie lotniska znajdują się obiekty: hangary, budynki warsztatowo-garażowe, administracyjne, techniczne, magazyny, wiaty, pas startowy betonowy o dł. 1600m wraz z drogami kołowania, bocznice kolejowe i drogi wewnętrzne. Część północna jest zabudowana obiektami (budynkami i hangarami) służącymi kiedyś jako elementy zagospodarowania lotniska wojskowego. Południowa część zawiera drogi kołowania samolotów (betonowe i asfaltowe) oraz powierzchnie trawiaste

Sieci i urządzenia infrastruktury technicznej

Teren jest uzbrojony w sieć elektroenergetyczną, wod-kan, kanalizację deszczową i sieć gazową z wyłączeniem części terenu północnego. Sieci przesyłowe prowadzone są z nielicznymi wyjątkami w pasach drogowych, pod ziemią. Brak jest sieci ciepłych. Na całym terenie nie przewiduje się lokalizacji centralnego źródła ciepła, przewidziano tu ogrzewanie indywidualne gazowe lub na ropopochodne (bez paliw stałych). Przed udostępnieniem terenów użytkownikom należy wykonać pełne, przewidziane w ustaleniach dotyczących infrastruktury technicznej uzbrojenie terenu. Szczególnie wymagana jest realizacja nowego kolektora ścieków sanitarnych.¹⁶

Zieleń-pomniki przyrody

Brak pomników przyrody oraz obszarów objętych ochroną prawną na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody.

---

¹⁵ Osoby prywatne i podmioty gospodarcze

¹⁶ Biuro Urbanistyki i Architektury. Jelenia Góra „Raport z przebiegu prac nad projektem zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Legnicy dla północnej zabudowanej części lotniska w Legnicy”.

Drzewa i krzewy skupione są: na obrzeżach lotniska, przy drogach oraz przy granicy obiektu. Najcenniejsza zieleń znajduje się w północnej części tego terenu w sąsiedztwie budynków koszarowych. Jednak około 80% drzewostanu na całym opisywanym terenie tworzą gatunki krótkowieczne i o niskiej wartości, takie jak: topole amerykańskie, brzozy oraz robinie akacjowe.

Poziom degradacji środowiska

Na terenie byłego lotniska rozpoznanie stanu środowiska gruntowo-wodnego pod kątem jego degradacji przeprowadzone zostało w 1993 roku przez WAT w Warszawie, a wyniki badań przedstawiono w „Raporcie o zanieczyszczeniu gruntu i wód podziemnych produktami ropopochodnymi i innymi substancjami chemicznymi na lotnisku opuszczonym przez JAR w Legnicy, woj. legnickie.

Badaniami objęto następujące obiekty lotniska:

- magazyn paliw płynnych nr 1 (część południowo-wschodnia lotniska-obecnie teren bazy paliw „Dexpol”),
- magazyn paliw nr 2 (część południowo-wschodnia lotniska),
- kompleks warsztatowo-garażowy położony w północno-zachodniej części lotniska-obiekt nr 3, obejmujący: 1 stację paliw, 1 estakadę remontowo-przeładową, 1 myjnię pojazdów mechanicznych, kompleks warsztatowo-garażowy położony w północno-wschodniej części lotniska-obiekt „W” obejmujący: 2 stacje paliw, 4 estakady remontowo-przeładowe, 3 myjnie pojazdów mechanicznych rozmieszczone w różnych częściach kompleksu.

Na wszystkich ww. przebadanych obiektach stwierdzono zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego produktami ropopochodnymi.

Z uwagi na skalę zanieczyszczenia oraz jego relację względem ciek Kopanina, do rekultywacji zakwalifikowano tylko obszar magazynu nr 1 (obecnie teren bazy paliw „Dexpol”). Rekultywacja tego obszaru polegająca na spompowywaniu wolnego paliwa zalegającego na zwierciadle wód podziemnych prowadzona była w latach 1996-1998, w latach 1999-2001 prowadzono monitoring wód podziemnych, a od marca 2004 roku prowadzona jest rekultywacja zanieczyszczonego produktami ropopochodnymi środowiska gruntowo-wodnego metodą biologiczną *in situ*.

Pod płytą lotniska przebiega zarurowany ciek Kopanina.

Teren lotniska z jego północną częścią (dawne hangary), był dwukrotnie poddany oczyszczeniu z niewybuchów – ostatnio w 1997 roku przed wizytą Papieża Jana Pawła II. Teren sprawdzano urządzeniami wykrywającymi metal na głębokości do 30 cm od powierzchni gruntu. W przypadku realizacji inwestycji kubaturowych czynność sprawdzającą należy powtórzyć.

Drogi

Ulica Myrka została przebudowana i dostosowana do obsługi komunikacji autobusowej celem lepszego z komunikowania terenu z miastem. Pozostałe tereny wydzielone na potrzeby pasa drogowego w północnej części lotniska nie spełniają podstawowych parametrów technicznych drogi. Konieczna jest budowa ulic z pełną infrastrukturą i uzbrojeniem podziemnym. Na północ od ul. Myrka drogi wewnętrzne wymagają zainwestowania ze strony właścicieli przyległych posesji. Realizacja nawierzchni ulic i parkingów powinna być prowadzona równoległe z realizacją kanalizacji deszczowej i separatorem wód opadowych.

Ilość mieszkańców

Teren niezamieszkały

Teren nr 10

Powierzchnia: 1,8669 ha

Usytuowanie: zachodnia część miasta; teren wytyczony przez ulice: Franciszkańską, Chojnowską, Działkową.

Struktura własności

W większej części teren należy do Skarbu Państwa a także do właścicieli prywatnych¹⁷ i gminy Legnica. Zespół klasztoru należy do właściciela prywatnego a kompleks psychiatryczny do Wojewody Dolnośląskiego.

Istniejące zagospodarowanie

Teren w większości jest zabudowany. Od strony wschodniej zabudowany zespołem klasztoru, w którym mieściła się galeria handlowa i dalej na zachód, kompleksem po JAR, byłej poliklinice, obecnie zespołem budynków opieki psychiatrycznej i odwykowej opieki zdrowotnej. Zespół klasztorny podlega szczególnej ochronie Konserwatora Zabytków, a posesję ośrodka psychiatrycznego wraz z budynkami zaliczono do „zespołów obiektów o walorach historycznych, kulturowych i krajobrazowych, z przynależnymi działkami”.¹⁸ Teren objęty planem zagospodarowania przestrzennego.

Sieci i urządzenia infrastruktury technicznej

Teren jest w pełni uzbrojony, sieci przesyłowe prowadzone są z nielicznymi wyjątkami w pasach drogowych, istniejące uzbrojenie to sieci podziemne.

¹⁷ Osoby prywatne i podmioty gospodarcze

¹⁸ Biuro Urbanistyki i Architektury. Jelenia Góra „Miejscowy plan zagospodarowania Przestrzennego dla terenu położonego w rejonie ulic Chojnowskiej i Piastowskiej w Legnicy”

Zieleń-pomniki przyrody

Teren bogaty w zieleń, która występuje na jego obrzeżach. Wśród licznych tutaj drzew, znajdują się następujące pomniki przyrody:

- platan klonolistny,
- jesion wyniosły,
- lipa drobnolistna,
- orzech czarny.

Brak innych chronionych obiektów przyrodniczych.

Poziom degradacji środowiska

Brak danych-teren nie był rozpoznawany pod kątem zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego.

Drogi

Stan dobry.

Ilość mieszkańców

Teren niezamieszkały

Przewidywane funkcje terenu

Funkcje usługowe.

Teren nr 11

Powierzchnia: 29,50 ha

Usytuowanie: południowo-zachodnia część miasta; obszar wytyczony ulicą Złotoryjską, obwodnicą zachodnią, al. Zwycięstwa.

Struktura własności

Poszczególne działki należą w większości do gminy Legnica i w pozostałej części do właścicieli prywatnych (TBS).

Istniejące zagospodarowanie

Teren po Jednostce Armii Radzieckiej - R32, na którym stacjonowała jednostka wojsk pancernych. Był wykorzystywany jako koszary oraz zespół garaży z zapleczem technicznym (stacja paliw płynnych, myjnia, estakada remontowa, estakada do wymiany olejów, hale technicznej obsługi pojazdów). W 2002 roku do władz Legnicy wpłynął wniosek Towarzystwa Budownictwa Społecznego dotyczący gotowości podjęcia adaptacji na cele mieszkaniowe nieużytkowanych obiektów kubaturowych, usytuowanych na terenie kompleksu¹⁹ wraz z wykonaniem dróg wewnętrznych, miejsc parkingowych, miejsc rekreacji i sieci instalacji

---

¹⁹ Biuro Urbanistyki i Architektury. Jelenia Góra. „Opracowanie ekofizjograficzne dla obszaru b. JAR 32 ul. Złotoryjska w Legnicy”

zewnątrznych. Projekt został przyjęty i obecnie jest realizowany. Teren posiada plan zagospodarowania przestrzennego.

Sieci i urządzenia infrastruktury technicznej

Teren jest częściowo uzbrojony. Na terenie kompleksu koszarowego znajdują się liczne przyłącza, są one jednak w bardzo złym stanie technicznym i jak wynika z uzgodnień z gestorami sieci – należy przewidzieć budowę nowych. Brak sieci ciepłych.

Zieleń-pomniki przyrody

Brak pomników przyrody i obszarów chronionych. Drzewa i krzewy występują głównie na obrzeżach tego terenu. Reprezentują one przeciętne walory przyrodnicze.

Poziom degradacji środowiska

Wg wykonanego w 1993 roku, na zlecenie PIOŚ przez Wojskową Akademię Techniczną w Warszawie „Raportu o zanieczyszczeniu gruntu i wód podziemnych produktami ropopochodnymi i innymi substancjami chemicznymi na obiekcie opuszczonym przez JAR w Legnicy przy ul. Złotoryjskiej-Kompleks nr R32, woj. legnickie, stwierdzono:

- zanieczyszczenie gruntu produktami ropopochodnymi (głównie olejami napędowymi i ciężkimi) jest niewielkie,
- wody gruntowe zanieczyszczone są głównie miedzią i ołowiem, a zawartość produktów ropopochodnych jest śladowa,
- niewielkie potencjał zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego nie stwarza konieczności podjęcia prac rekultywacyjnych.

Drogi

Drogi wewnętrzne wymagają zainwestowania ze strony właścicieli przyległych posesji.

Ilość mieszkańców

396

Przewidywane funkcje terenu

Budowa i adaptacja istniejących obiektów na cele mieszkaniowe (TBS Kamienna Góra), południowa część, od strony obwodnicy-funkcje usługowe, handlowe, administracyjne i przemysłowe.

Teren nr 12

Powierzchnia: 14,37 ha

Usytuowanie: północny-wschód od Legnicy, obręb Pątnów Legnicki, gmina Kunice.

Struktura własności

Właścicielem terenu jest Legnickie Przedsiębiorstwo Komunalne, którego właścicielem w 100% jest gmina Legnica.

Istniejące zagospodarowanie

Teren po Jednostce Armii Radzieckiej Nr 146, na którym stacjonowała jednostka wojsk radiolokacyjnych i raketowych. Teren niezabudowany. Nie posiada aktualnego planu zagospodarowania przestrzennego.

Sieci i urządzenia infrastruktury technicznej

Brak.

Zieleń-pomniki przyrody

Brak.

Poziom degradacji środowiska

Brak danych.

Drogi

Brak.

Ilość mieszkańców

Teren niezamieszkały

Przewidywane funkcje terenu

Budowa systemu przetwarzania i utylizacji odpadów komunalnych.

Na zagospodarowanie mienia po JAR w latach 1991-2004 wydatkowano środki w wysokości 62.962.820 zł, w tym ze środków własnych gminy Legnica 43.044.320 zł.²⁰

Źródłami finansowania programu były:

- środki własne Gminy,
- Wojewoda Legnicki,
- Strategiczny Program Rządowy,
- Fundusz Współpracy Polsko-Niemieckiej,
- Wojewódzki Konserwator Zabytków,
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- KGHM Polska Miedź S.A. oraz firmy „Dohle” i ARAL,
- Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Legnicy.

W Legnicy, większość **obszarów/obiektów przemysłowych** (niewielkich obszarowo), po dawnych zakładach i fabrykach, została sprzedana i zainwestowana przez kapitał prywatny.

²⁰ Wg. „Raportu dotyczącego zagospodarowania przez gminę Legnica mienia przejętego po wojskach Federacji Rosyjskiej” opracowanego przez Wydział Gospodarki Nieruchomościami.

1.3.3. Gminne zasoby mieszkaniowe

Legnica	Jednostka miary	2002
MIESZKANIA ZAMIESZKANE OGÓŁEM²¹		
Mieszkania ogółem	Mieszkania	37 645
powierzchnia użytkowa mieszkania ogółem	m ²	2 322 752,0
mieszkania zamieszkane stale	miesz.	37 414
powierzchnia użytkowa mieszkania zamieszkane stale	m ²	2 309 513,0
ludność w mieszkaniach zamieszanych stale	osoba	106 168
Mieszkania zamieszkane wg rodzaju podmiotów będących właścicielami mieszkań		
mieszkania ogółem		
ogółem	miesz.	37 645
osób fizycznych	miesz.	8 538
gminy	miesz.	13 347
mieszkania zamieszkane stale		
ogółem	miesz.	37 414
osób fizycznych	miesz.	8 485
gminy	miesz.	13 271
ludność w mieszkaniach zamieszanych stale		
ogółem	osoba	106 168
osób fizycznych	osoba	24 907
gminy	osoba	37 699
MIESZKANIA ZAMIESZKANE WG OKRESU BUDOWY BUDYNKU		
przed 1918		
mieszkania	miesz.	11 826
powierzchnia użytkowa	m2	753 110,0
1918 – 1944		
mieszkania	miesz.	4 563
powierzchnia użytkowa	m2	308 881,0
1945 – 1970		
mieszkania	miesz.	3 080
powierzchnia użytkowa	m2	139 398,0
1971 – 1978		
mieszkania	miesz.	5 506
powierzchnia użytkowa	m2	295 209,0
1979 – 1988		
mieszkania	miesz.	9 279
powierzchnia użytkowa	m2	560 812,0

²¹ Dane z Narodowego Spisu Powszechnego 2002 rok

Razem wybudowane przed rokiem 1989	miesz.	34 254 (90,99% w stos. do liczby ogólnej)
1989 - 2002 łącznie z będącymi w budowie		
mieszkania	miesz.	3 189
powierzchnia użytkowa	m2	251 717,0
2001 - 2002 łącznie z będącymi w budowie		
mieszkania	miesz.	247
powierzchnia użytkowa	m2	36 747,0

Mieszkaniowe zasoby komunalne, którymi administruje w imieniu gminy Zarząd Gospodarki Mieszkaniowej, obejmuje 1514 budynki mieszkalne i mieszkalno-użytkowe (1.651 klatek schodowych, w tym 136 nieruchomości wspólnot mieszkaniowych), w których znajduje się 15.339 mieszkań, w tym: 10.580 mieszkań komunalnych i 4.759 mieszkań własnościowych. W skład gminnych zasobów komunalnych wchodzi również udziały gminy w 686 wspólnotach mieszkaniowych, którymi zarządzają sami właściciele, lub zarządcy. (dane w zasobach przedstawia tabela poniżej²²).

Informacja o zasobach

I. p.	Wyszczególnienia	Jedn.	Ogm-1	Ogm-2	Ogm-4	Ogm-5	Ogółem
1	BUDYNKI MIESZKALN. I MIESZK.-UŻYTKOWE	ilość	377	415	402	320	1 514
	w tym klatki jako odrębne nieruchomości	ilość	403	457	409	382	1 651
2	LOKALE MIESZKALNE	ilość	2 986	4 489	4 178	3 686	15 339
	w tym:						
		pow.	222 607	208 064	228 338	208 214	867 223
	komunalne:	ilość	2 025	3 380	3 103	2 072	10 580
		pow.	149 134	154 498	166 573	122 903	593 108
	własnościowe:	ilość	961	1 109	1 075	1 614	4 759
		pow.	73 473	53 566	61 765	85 311	274 115
3	BUDYNKI NIEMIESZKALNE	ilość	167	190	66	137	560
4	LOKALE UŻYTKOWE	ilość	178	204	145	239	766
	w tym:						
		pow.	24 217	28 748	9 628	32 101	94 694
	komunalne:	ilość	123	187	134	177	621
		pow.	21 033	27 438	9 017	27 687	85 175

²² Dane własne z ZGM Legnica 2006 rok.

	własnościowe:	ilość	55	17	11	62	145
		pow.	3 184	1 310	611	4 414	9 519
5	WSPÓLNOTY MIESZKANIOWE w tym:	ilość	219	173	182	248	822
	zarządzane przez ZGM	ilość	59	33	25	19	136
	zarządzane przez właścicieli		11	2	4	6	23
	zarządzane przez zarządców	ilość	149	138	153	223	663

Większość budynków mieszkalnych administrowanych przez Zarząd Gospodarki Mieszkaniowej stanowią budynki stare, mocno wyeksploatowane. Dominujący jest udział zasobów najstarszych, charakteryzujących się brakiem łazienek i WC w mieszkaniach, zastosowaniem stropów drewnianych w kuchniach, brakiem przewodów wentylacyjnych oraz dużym stopniem zużycia technicznego. Średni wiek budynków administrowanych przez ZGM wynosi ok. 90 lat.

Ocenia się, że pomimo znaczącego wzrostu dotacji budżetowej do remontów budynków w ostatnich latach (o około 60%), dopiero 2-3 krotne zwiększenie corocznych nakładów mogłoby znacząco zahamować postępującą degradację całości zasobów.

Struktura ta wymaga dalszego angażowania środków na remonty kapitalne, co przy niskim wskaźniku stopy remontowej, w stosunku do kosztu odtworzenia, utrzymuje wysoki poziom luki remontowej. W wymiarze finansowym wysokość tej luki oscyluje w przedziale 230-250 mln zł i zbliżona jest do zakładanej w prognozie na lata 2003-2008. Jeszcze przez długi okres czasu, wykraczający poza 2008r. problem ten stanowić będzie stały element gospodarki zasobami mieszkaniowymi gminy i wymagać będzie zwiększenia wysokości dotacji remontowej.

Środki własne, którymi dysponuje ZGM ulegają sukcesywnemu zmniejszeniu, co związane jest z przekazaniem zarządu nad wspólnotami mieszkaniowymi obcym zarządom oraz zmniejszeniem zasobu komunalnego związanego z prywatyzacją mienia komunalnego. W ślad za przekazywaniem kompetencji, przekazywane są środki finansowe na utrzymanie nieruchomości w części dotyczącej udziału gminy.

Z punktu widzenia potrzeb remontowych, można je podzielić na bieżące oraz okresowe. Zabiegi konserwacyjne są prowadzone we wszystkich posiadanych budynkach, niezależnie od ich wieku i ogólnego stanu technicznego. Jednak potrzeby koncentrują się głównie w sferze remontów głównych, a także w zakresie remontów pośrednich i zabezpieczających. Z orientacyjnych wyliczeń wynika, że do remontów bieżących zakwalifikowano 100% powierzchni zasobów, do remontów pośrednich i zabezpieczających prawie 21% powierzchni, natomiast do remontów głównych około 23% ogółu powierzchni zasobów.

Wysokość niezbędnych nakładów finansowych ustalono przyjmując następujące założenia:

1. normatywne potrzeby w zakresie nakładów na konserwację i remonty bieżące powinny kształtować się na poziomie 0,6% kosztów odtworzenia liczonych w skali roku,
2. koszty remontów pośrednich i zabezpieczających powinny osiągnąć poziom ok. 10% kosztów odtworzenia zasobów zakwalifikowanych do tych remontów,
3. remontom głównym powinny zostać poddane zasoby o umiarkowanym stopniu zużycia nieodwracalnego, a zatem:
  - około 25% zasobów wzniesionych do 1918r.,
  - około 80% zasobów z okresu 1919-1944,

przy czym przeciętny koszt remontu głównego kształtuje się na poziomie około 35% kosztu odtworzeniowego (30% dla odtworzenia stanu pierwotnego i 5% dla dostosowania warunków mieszkaniowych do standardu współczesnego).

**Struktura zasobów komunalnych miasta Legnicy wg wieku i standardu budynków,
wg. stanu na koniec grudnia 2006r.**

Wyszczególnienie	Ogółem w (%)	Z tego:				
		I	Ia	Ib	II	III
Legnica	100	6	3		91	0

I - budynki wzniesione po 1960r.

I a - budynki wzniesione w latach 1950-1960

I b - budynki wzniesione przed 1950 r. lecz o standardzie budynków współczesnych

II - budynki przedwojenne murowane o stropach drewnianych

III - budynki drewniane i z muru pruskiego

Komunalne zasoby mieszkaniowe Legnicy, to zasoby o dużym stopniu dekapitalizacji. Zasoby te charakteryzują się gorszymi parametrami dotyczącymi wieku i standardu substancji mieszkaniowej w stosunku do średnich krajowych. Jest to efekt dużego udziału budynków wybudowanych przed 1945 rokiem, który kształtuje się na poziomie ok. 91%. 9% ogółu zasobów komunalnych to „współczesne zasoby”, wybudowane w latach do 1960 r. stanowiące 3% i wybudowane po 1960 r. stanowiące 6%. Prawie 50% całości zasobów nie odpowiada współczesnym standardom, WC dostępne jest na klatce schodowej, ok. 1% lokali mieszkalnych posiada WC na podwórku, brak jest łazienek, mieszkania mają wspólne przedpokoje, kuchnie bądź inne pomieszczenia.

Standard lokali mieszkalnych		liczba	udział
Wielkość lokali	Lokale 1 izbowe	309	2,85
	Lokale 2 izbowe	2 726	25,20
	Lokale 3 izbowe	4 926	45,55
	Lokale 4 izbowe	2 431	22,48
	Lokale ponad 4 izbowe	423	3,91
Wspólne pomieszczenia	Lokale ze wspólną używalnością przedpokoju, kuchni i innych pomieszczeń	861	7,80
	Lokale bez wspólnej używalności pomieszczeń	10 194	92,20
Łazienka	Lokale bez łazienek	5 334	48,25
	Lokale z łazienką	4 349	39,34
	Lokale z łazienką wykonaną na koszt własny lokatora	1 372	12,41
WC	Lokale z wc na kl. schodowej	5 222	47,25
	Lokale z wc w mieszkaniu	5 736	51,87
	Lokale z wc w piwnicy lub poza budynkiem	97	0,88
Gaz	Lokale bez instalacji gazowej	354	3,20
	Lokale z instalacją gazową	10 701	96,80
C.W.	Lokale z c.o.	1 477	13,37
	Lokale bez c.o.	9 573	86,63
C.W.	Lokale z c.w.	494	4,47
	Lokale bez c.w.	10 556	95,53

Do zadań własnych gminy należy zgodnie z ustawą o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i zmianie Kodeksu cywilnego, art. 4, zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych gospodarstw o niskich dochodach poprzez zapewnianie lokali socjalnych. Urzeczywistnianie tego obowiązku polega na zapewnianiu lokali socjalnych osobom umieszczonym na listach lokali socjalnych. Odbywa się to w dwóch formach, jedna poprzez przydział wyremontowanego, gotowego do zasiedlenia lokalu socjalnego, druga poprzez zawarcie z oczekującym (na podstawie wzajemnych uzgodnień) stosownej umowy na remont własny. Po wykonanym remoncie zostaje zawarta umowa najmu na czas nieoznaczony i lokal taki nie wchodzi w skład zasobu lokali socjalnych, nie mniej jednak osoba oczekująca na lokal socjalny ma zaspokojone potrzeby mieszkaniowe.

W roku 2006 zawarto 21 umów najmu na lokale socjalne, natomiast 62 osoby, ujęte na liście lokali socjalnych pozyskały lokale w wyniku wykonania remontu na własny koszt. Warto w tym miejscu wspomnieć, iż na lokale socjalne w roku 2006 oczekiwało 596 osób. Liczba pozyskiwanych lokali socjalnych jest niezadowalająca. Jednakże łącząc te dwie formy realizacji listy najmu lokali socjalnych (tj. pozyskiwanie lokali do bezpośredniego zasiedlenia oraz remontu na koszt własny), średniorocznie ok.70-80 osób posiadających uprawnienia do lokalu socjalnego zaspokajają potrzeby mieszkaniowe z zasobu mieszkaniowego gminy.

Każde zwolnione z „ruchu ludności” mieszkanie typowane jest w pierwszej kolejności do zasiedlenia w ramach listy oczekujących na lokal socjalny. Z oczywistych względów dotyczy to lokali o mniejszym metrażu i niskim standardzie technicznym, co ma wpływ na koszty ich utrzymania.

Gmina dysponuje zasobem lokali socjalnych, wydzielonym Zarządzeniem Prezydenta Nr 146/IV/2004r. z dnia 22 września 2004r. w sprawie wydzielenia z zasobu mieszkaniowego części lokali na wynajem, jako lokale socjalne. Do realizacji tego celu zostały przeznaczone obiekty o obniżonej wartości technicznej, w których znajdowało się (stan na 31 grudnia 2006r.), 363 mieszkania. Jednocześnie poza zasobem, na lokale socjalne przeznaczają się na okres czasowy, pojedyncze mieszkania, które po remoncie wykonywanym przez wynajmującego służą osobom uprawnionym do lokalu socjalnego. Liczba lokali socjalnych w budynkach tworzących wydzielony zasób socjalny oraz w budynkach poza wydzielonym zasobem na dzień 31 grudnia wyniosła 183 mieszkania.

Aby przyśpieszyć realizację potrzeb w tym zakresie w roku 2007, ZGM zaplanował w ramach dotacji z budżetu Gminy, remont 50 zwolnionych lokali (decyzja Prezydenta Miasta podjęta na Kolegium w dn. 28.02.2007r.), również dla realizacji wyroków sądowych nakazujących eksmisję z zabezpieczeniem przez gminę lokali socjalnych. Politykę w tym zakresie zaakceptowała Rada Miejska, która zatwierdziła Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Miasta Legnicy na lata 2003-2008 i jego aktualizację w 2005 roku. Z analizy programu remontowego odnoszącego się zarówno do budynków komunalnych jak i nieruchomości wspólnot mieszkaniowych, należy w pierwszej kolejności uruchomić zadania remontowe w zależności od stopnia ich pilności.

Generalnie stosowane są nadal cztery stopnie hierarchizacji zadań remontowych:

- I stopień: wykonywanie zadań w budynkach zagrożonych katastrofą budowlaną, usuwanie zagrożeń życia lub mienia (remonty wałujących się stropów, kominów, balkonów, instalacji gazowych i elektrycznych),
- II stopień: wykonywanie zadań zabezpieczających budynki przed postępującą dekapitalizacją (remonty dachów, obróbek blacharskich, remonty instalacji wodnej, kanalizacyjnej, uzupełnienie i naprawa elewacji,
- III stopień: wykonywanie zadań, których realizacja ma wpływ na obniżenie kosztów eksploatacji obiektów (docieplenia szczytów, ścian budynków, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej),
- IV stopień: wykonywanie innych zadań wpływających na poprawę estetyki budynków i ich otoczenia (remonty elewacji, remonty balkonów).

Udział finansowy remontów I i II stopnia w całości ze środków przeznaczonych na remonty budynków stanowi około 60%.

Zgodnie z założeniami do planu remontów ZGM, podstawowy wpływ na kształtowanie planu remontów ma proces prywatyzacji zasobów komunalnych miasta Legnicy. Istniejące obecnie duże zapotrzebowanie na kupno mieszkań i lokali użytkowych przez dotychczasowych najemców doprowadzi w konsekwencji do istotnego zmniejszenia udziału Gminy w zasobach, a tym samym w finansowaniu potrzeb remontowych. W takiej sytuacji nie jest możliwe precyzyjne określenie ilości remontowanych budynków w poszczególnych stopniach pilności oraz określenie wielkości środków na ich realizację. Dlatego też na lata 2009 i 2014 plan remontów zostaje określony w formie opisowej jako określenie priorytetów.

Obecnie istniejące priorytety:

1. remonty dachów,
2. wymiana instalacji gazowych,
3. remonty balkonów,
4. remonty instalacji c.o. i c.w.u.,
5. remonty instalacji wodno-kanalizacyjnych,
6. remonty stropów,
7. rozbiórki budynków,
8. usuwanie zagrożeń,

Priorytety remontowe na lata 2009-2014:

1. remonty elewacji,
2. remonty ścian szczytowych,
3. wymiana wlv,
4. wymiana okien,
5. postawienie pieców kaflowych,
6. remonty klatek schodowych,
7. osuszanie budynków,

Realizacja tych założeń uwarunkowana jest możliwościami finansowymi Gminy, wysokością czynszów a także wielkością zasobów, jakie pozostaną własnością Gminy w miarę postępu procesu prywatyzacji mienia komunalnego. Należy przy tym uwzględnić fakt, że w budynkach wspólnotowych, decyzje o kolejności i czasie uruchomianych zadań remontowych, będą podejmowane przez właścicieli podejmujących uchwały remontowe.

Decyzje te nie muszą uwzględniać dotychczasowej polityki gminy, np. w zakresie hierarchii zadań.

1.3.4. Efektywność energetyczna budynków

Budynki komunalne Legnicy w 91% pochodzą sprzed II wojny światowej. Zostały wybudowane jako murowane, ze stropami drewnianymi. 3% budynków komunalnych zostało

wzniesionych w latach 1950-1960, a jedynie 6% to budynki wzniesione po 1960 roku. Można zaryzykować stwierdzenie, że prawie 100% zasobów komunalnych Legnicy nie odpowiada aktualnym przepisom dotyczącym izolacyjności cieplnej przegród zewnętrznych. Wyjątkiem może być budynek komunalny przy ul. Poznańskiej 31, którego adaptacja z funkcji koszarowej na mieszkalną została ukończona w roku 2002. Budynek ten, podłączony do sieci zdalczynnej WPEC Legnica SA, wykazuje najniższe koszty ogrzewania spośród wszystkich administrowanych przez Zarząd Gospodarki Mieszkaniowej w Legnicy budynków. Zdecydowana większość eksploatowanych przez ZGM budynków została wzniesiona na początku XX wieku. Na przestrzeni stulecia wielokrotnie zmieniały się standardy, a później normy izolacyjności cieplnej. Ściany zewnętrzne znacznej części budynków posiadają grubość półtorej cegły. Wraz z tynkiem daje to grubość ściany około 43 cm. Po przeliczeniu warstwami odpowiada to współczynnikowi przenikania ciepła U o wartości $1,4 \text{ W}/(\text{m}^2\text{K})$. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U.2002.75.690 wraz z późniejszymi zmianami), nie określa granicznej wartości współczynnika przenikania ciepła dla ścian zewnętrznych budynków mieszkalnych wielorodzinnych poddawanych przebudowie. Jednak dla budynków jednorodzinnych poddawanych przebudowie wartość ta określona została na $0,3 \text{ W}/(\text{m}^2\text{K})$. Cytowane rozporządzenie nakłada obowiązek projektowania i wykonywania budynku i instalacji w taki sposób, aby ilość energii cieplnej potrzebnej do użytkowania budynku, zgodnie z jego przeznaczeniem, można było utrzymać na racjonalnie niskim poziomie. Stąd wniosek, że przegrody zewnętrzne budynków poddawanych przebudowie powinny zostać radykalnie docieplone. Dotyczy to wszystkich przebudowywanych budynków i wszystkich ich przegród zewnętrznych (ścian zewnętrznych, stropów nad piwnicami, stropodachów lub stropów nad ostatnią ogrzewaną kondygnacją, okien i drzwi zewnętrznych).

Oddzielnym zagadnieniem jest efektywność energetyczna instalacji ogrzewczych używanych w budynkach komunalnych. Tylko w niewielu budynkach znajdują się instalacje centralnego ogrzewania. Zostały one w większości wybudowane w latach sześćdziesiątych XX wieku i nie były modernizowane. Ich efektywność energetyczna w zakresie przesyłu i wykorzystania ciepła jest niewielka. Ponad 90% zasobów komunalnych ogrzewanych jest piecami kaflowymi. Sprawność takiego systemu ogrzewania ocenia się na ok. 20%. Dodatkowo następuje z nich tzw. niska emisja, która oprócz zanieczyszczenia powietrza do oddychania, powoduje przyspieszenie niszczenia elewacji nielicznych odnowionych budynków.

W zakresie efektywności energetycznej instalacji ciepłej wody użytkowej można jedynie stwierdzić, że nieliczne budynki wyposażone w instalację centralnej ciepłej wody użytkowej zostały, po powstaniu wspólnot mieszkaniowych, przekazane w administrację innym zarządom. W budynkach z piecami kaflowymi instalacje ccw nie występują. W tych

budynkach, w których funkcjonują instalacje ccw (u innych zarządców) – koszty wytwarzania ccw są wysokie i wynikają zarówno z wysokich cen energii, jak i z powodu niskiej jakości instalacji ccw zakamienionych w wyniku ich wieloletniego użytkowania. Aby usprawnić te instalacje należałoby w najbliższym czasie dokonać wymiany pionów ccw na miedziane lub PCV (nie podlegające zarastaniu kamieniem), a następnie wykonać równoważenia pionów. Reasumując: budynki komunalne w Legnicy nie spełniają norm dotyczących efektywności energetycznej a zakres inwestycji należy rozpatrywać indywidualnie dla każdego budynku.

1.4. Sfera ekologiczna²³

Pomiary jakości powietrza, wód powierzchniowych (rzek) i gleb na terenie miasta Legnica są prowadzone systematycznie przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu Delegatura w Legnicy.

Badania jakości wód podziemnych dokonuje Państwowy Instytut Geologiczny (PIG) Oddział Dolnośląski we Wrocławiu, w punkcie pomiarowym zlokalizowanym na ujęciu w Legnicy.

1.4.2. Jakość powietrza

W 2006 r. monitoring jakości powietrza na terenie Legnicy, realizowany był przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, Delegatura w Legnicy, Wojewódzką Stację Sanitarно-Epidemiologiczną oraz KGHM Polska Miedź S.A. Oddział Huta Miedzi „Legnica” w Legnicy.

Do określenia jakości powietrza wykorzystano pomiary prowadzone za pomocą:

- 3 stacji automatycznych, zlokalizowanych przy:
  - al. Rzeczypospolitej (WIOŚ), w którym prowadzono pomiary dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, pyłu zawieszonego PM10, benzenu, ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu;
  - ul. Złotoryjskiej i ul. Smokowickiej (KGHM Polska Miedź S.A. Oddział Huta Miedzi „Legnica” w Legnicy), w których prowadzono pomiary dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, pyłu zawieszonego PM10 i ołowiu;

---

²³ Informacja o stanie środowiska na terenie miasta Legnicy w 2006 roku oraz realizacja Państwowego Monitoringu Środowiska na tym terenie w 2007 roku. Opracowanie Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska we Wrocławiu – Delegatura w Legnicy

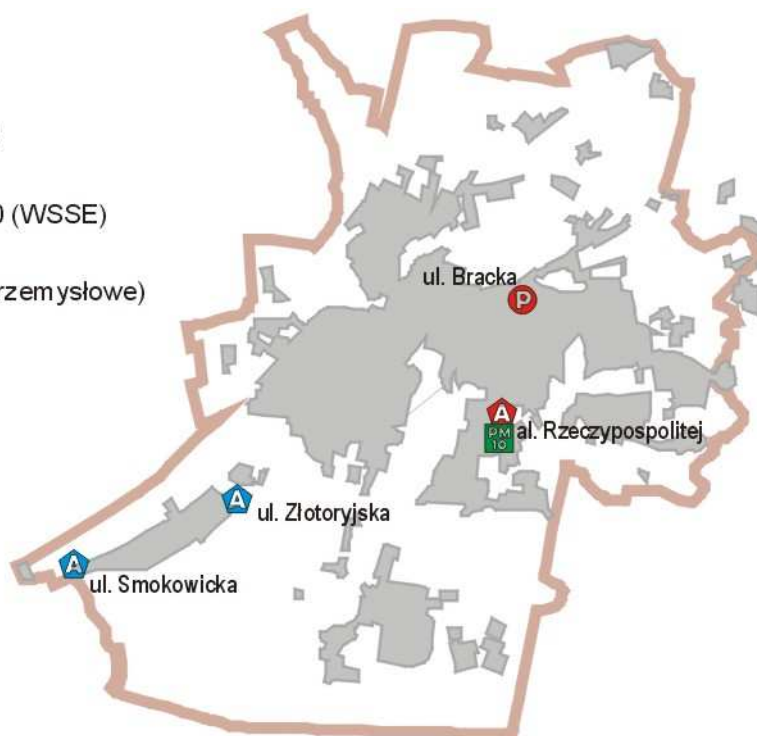
- oraz jednego stanowiska pomiarowego wyposażonego w pyłomierz PM10 zlokalizowanego przy al. Rzeczypospolitej (WSSE), w którym prowadzono pomiary pyłu zawieszonego PM10, ołowiu, kadmu i niklu;
- 1 punktu pomiarowego przy ul. Brackiej, w którym wykorzystano pasywny sposób poboru próbek powietrza (WIOŚ) celem oznaczenia dwutlenku siarki i dwutlenku azotu.

Rys.10. Punkty monitoringu jakości powietrza w Legnicy w 2006 r.

M. LEGNICA

Oznaczenia punktów pomiarowych:

- pomiary pasywne (WIOŚ)
- pomiary pyłu zawieszonego PM10 (WSSE)
- pomiary automatyczne (WIOŚ)
- pomiary automatyczne (zakłady przemysłowe)

Wyniki badań jakości powietrza, prowadzone w 2006 r. wykazały:

- niski poziom zanieczyszczenia powietrza w odniesieniu do norm obowiązujących dla tlenu węgla, ołowiu i benzenu,
- pojedyncze przypadki przekroczeń wartości dopuszczalnego stężenia średniodobowego dwutlenku siarki w stacjach przy al. Rzeczypospolitej i przy ul. Złotoryjskiej (na dopuszczalne 3 przypadki powyżej poziomu dopuszczalnego w roku, na obu stacjach odnotowano po 1 przekroczeniu); przekroczenia stężeń 1-godzinnych SO₂ w stacji przy ul. Złotoryjskiej zlokalizowanej na granicy terenu Huty Miedzi „Legnica” (na dopuszczalne 24 przypadki powyżej poziomu dopuszczalnego w roku odnotowano 15 przekroczeń) oraz jedno przekroczenie przy al. Rzeczypospolitej. Nie odnotowano jednak przekroczeń dopuszczalnej liczby przypadków powyżej poziomu dopuszczalnego zarówno dla stężeń średniodobowych, jak i 1-godzinowych.

W stacji przy ul. Złotoryjskiej wystąpiło pojedyncze stężenie 1-godzinne SO₂ nieznacznie przekraczające poziom alarmowy, którego zgodnie z obowiązującymi przepisami nie można uznać za przekroczenie poziomu alarmowego, ponieważ punkt ten nie reprezentuje jakości powietrza na obszarze o powierzchni co najmniej 100 km² i stężenie nie występowało przez trzy kolejne godziny,

- przekroczenia dopuszczalnego poziomu 1-godzinne dwutlenku azotu w stacji pomiarowej przy ul. Smokowickiej, jednakże nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnej liczby przypadków powyżej poziomu dopuszczalnego – na 18 dopuszczalnych przypadków powyżej poziomu dopuszczalnego w roku odnotowano 4,
- ponadnormatywny poziom stężeń średniodobowych pyłu zawieszonego PM10 w stacji pomiarowej przy al. Rzeczypospolitej – odnotowano 61 przekroczeń poziomu dopuszczalnego na 35 dopuszczalnych przypadków w roku,
- niski poziom zanieczyszczenia powietrza niklem i kadmem w odniesieniu do wartości docelowych ustalonych w Dyrektywie (brak norm polskich w tym zakresie),
- wysoki poziom zanieczyszczenia powietrza arsenem i benzo(a)pirenem w odniesieniu do wartości docelowych ustalonych w Dyrektywie (brak norm polskich w tym zakresie); wysoki poziom benzo(a)pirenu, notowano zwłaszcza w okresie grzewczym.

1.4.2. Jakość wód powierzchniowych

W roku 2006 w ramach państwowego monitoringu środowiska badaniami na terenie miasta Legnicy objęto następujące rzeki:

- Kaczawę - w przekroju pomiarowo-kontrolnym ujęcie wody dla m. Legnicy na 32,0 km;
- Czarną Wodę - w przekroju pomiarowo-kontrolnym ujście do Kaczawy na 0,5 km.

Ocena jakości wód rzeki Kaczawy w przekroju - ujęcie wody dla m. Legnicy przeprowadzona była pod kątem wymagań jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia. Otrzymane wyniki badań wykazały, że w wodach tej rzeki stężenia manganu oraz liczbę bakterii grupy *coli* i liczbę bakterii grupy *coli* typu fekalnego odpowiadają kategorii A3. Wartości pozostałych badanych wskaźników odpowiadały kategorii A1 lub A2. W porównaniu do lat 2004 - 2005 jakość wód utrzymywała się na zbliżonym poziomie.

Ocena jakości wód rzeki w omawianym przekroju pod kątem przydatności wód powierzchniowych przeznaczonych do bytowania ryb wykazała, że wody w tym punkcie nie spełniają tych wymagań ze względu na przekroczenia dopuszczalnych wartości azotynów i fosforu ogólnego.

Jakość wód rzeki Czarnej Wody w przekroju na ujściu do Kaczawy, kontrolowanym w ramach monitoringu diagnostycznego, odpowiadała klasie IV – wody niezadawalającej jakości. Zdecydowały o tym wartości: azotu *Kjeldahla*, azotynów, manganu, niklu, baru, liczba bakterii grupy *coli* typu fekalnego i liczba bakterii grupy *coli*. W badanym punkcie ilość parametrów odpowiadających klasie I i II wynosiła 68,1%, a klasie IV – 15%. Nie odnotowano wskaźników osiagających klasę V.

Analizując wyniki badań wód rzeki Czarnej Wody w przekroju ujściowym w latach 2004 i 2005, stwierdzono, że jakość wód utrzymywała się tu na poziomie III klasy, a w roku 2006 - IV klasy jakości.

Wyniki badań z 2006 r. w porównaniu do lat poprzednich wskazują na wzrost wartości: niklu, zawiesiny, azotynów, ogólnego węgla organicznego, azotu *Kjeldahla*, manganu; a spadek stężeń: siarczanów, cynku, kadmu, WWA, azotanów, azotu ogólnego, arsenu, liczby bakterii grupy *coli* typu fekalnego i liczby bakterii grupy *coli*. Saprobowość fitoplanktonu w omawianych latach odpowiadała III klasie jakości wód.

Prowadzone badania wód rzeki Czarnej Wody w przekroju ujścia do Kaczawy pod kątem przydatności wód powierzchniowych przeznaczonych do bytowania ryb wykazały, że wody nie spełniają tych wymagań ze względu na przekroczenia dopuszczalnych wartości BZT₅, azotu amonowego, azotynów i fosforu ogólnego.

Na terenie miasta Legnica w roku 2006 w ramach państwowego monitoringu środowiska prowadzono pomiary jakości powietrza, wód powierzchniowych i wód podziemnych.

1.4.3. Jakość wód podziemnych

Na terenie miasta Legnicy badania jakości wód podziemnych prowadził Państwowy Instytut Geologiczny (PIG) Oddział Dolnośląski we Wrocławiu w punkcie pomiarowym zlokalizowanym na ujściu w Legnicy. Jakość wód w tym punkcie w roku 2006 odpowiadała klasie III - wody zadawalającej jakości. Zdecydowały o tym wartości manganu, magnezu i siarczanów. W porównaniu do roku poprzedniego jakość wód nie uległa zmianie.

1.4.4. Jakość gleb

Badaniami objęto gleby wokół KGHM Polska Miedź S.A. Oddział Huta Miedzi „Legnica” w Legnicy w zakresie następujących zanieczyszczeń: C org., SG, Zn, Pb, Cd, Cr, Cu, Hg, As, Ni, b(a)p, S-SO₄ oraz odczynu pH. Próbkę pobrano w ośmiu punktach pomiarowo – kontrolnych rozmieszczonych w różnej odległości od Huty, zlokalizowanych na terenie ogrodów działkowych, nieużytków, pól uprawnych i lasu złotoryjskiego.

Ocenę jakości gleb przeprowadzono zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz.U. Nr 165, poz. 1359). Tereny na których pobrane zostały próbki zostały zakwalifikowane do rodzajów gruntów grupy „B” - grunty zaliczone do użytków rolnych z wyłączeniem gruntów pod stawami i gruntów pod rowami, grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione, nieużytki, a także grunty zabudowane i zurbanizowane z wyłączeniem terenów przemysłowych, użytków kopalnych oraz terenów komunikacyjnych.

Wyniki badań jakości gleb wykazały:

- stężenia niklu, rtęci i chromu we wszystkich badanych próbach gleb utrzymywały się poniżej wartości dopuszczalnej dla rodzaju gruntów grupy B zawartych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r.,
- stwierdzono przekroczenie wartości dopuszczalnych miedzi w 7 próbach gleb, ołowiu w 5 próbach, cynku w jednej próbie, arsenu i kadmu w dwóch próbach, a benzo(a)pirenu w 6 na 8 badanych próbach gleb,
- najwyższe stężenia miedzi, ołowiu, kadmu, b(a)p, cynku, niklu, chromu, arsenu notowano w próbach gleb pobranych na wschód od HM Legnica,
- odczyn gleb w analizowanych próbkach wykazał po 24 h odczyn od bardzo kwaśnego do zasadowego (pH 3,8 – 7,7). Średni odczyn wynosił 6,4 (pH lekko kwaśne). Najwięcej próbek gleb charakteryzowało się odczynem obojętnym - 50%; 25% to gleby lekko kwaśne, pozostałe próby gleb wykazały odczyn bardzo kwaśny i zasadowy.

Wyniki badań gleb w poszczególnych punktach pomiarowych przedstawiono w poniższej tabeli.

Lokalizacja/ rodzaj użytku	Współrzędne geograficzne	pH po 2 h	pH po 24 h	C org %	Zawartość próchnicy	Metale i b(a)p w mg/kg s.m.									S siarczanowa w mg/kg s.m
						Cu	Pb	Cd	Ni	B(a)P	Zn	Hg	Cr	As	
pole uprawne	N 51.17988 E 016.09815	6,5	6,6	1,2	2,1	196	97	3,5	<10	0,018	60	0,156	13	11	26,8
lasek złotoryjski	N 51.19667 E 016.12674	3,8	3,8	1,1	1,9	141	110	1,1	<10	0,031	48	0,101	13	11	7,3
POD im. T.Kościuszki ul.Klilińskiego	N 51.19965 E 016.13404	6,8	6,9	2,0	3,4	216	125	3,6	12	0,186	231	0,240	16	9,2	40,9

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA MIASTA LEGNICY

Nie użytek	N 51.19291 E 016.1393 5	5, 6	5,8	1, 6	2,8	245	87	2,1	11	0,053	66	0,170	15	13	14,8
Ogródki działkowe ul. MonTERSka	N 51.19411 E 016.1517 6	7, 2	7,2	1, 7	2,9	279	13 7	3	11	0,314	18 4	0,435	14	12	42,9
pole uprawne	N 51.18316 E 016.1470 0	6, 0	6,0	1, 7	2,9	480	19 6	3,8	<1 0	0,074	10 4	0,403	12	20	38,2
teren zadrzewiony	N 51.18300 E 016.1294 0	7, 7	7,7	1, 5	2,6	1075	32 5	4	10	0,018	13 8	0,281	9,8	25	6,2
ROD im. 40- lecia ul. Jaworzyńska	N 51.18478 E 016.1542 4	7, 1	7,2	2, 6	4,5	617	25 3	9,2	23	0,328	31 0	0,329	27	26	7,7

■ - przekroczenie wartości dopuszczalnej
< - poniżej granicy oznaczalności metody

ROZDZIAŁ II POWIĄZANIE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z NAJWAŻNIEJSZYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Założenia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla miasta Legnicy są spójne z takimi dokumentami strategicznymi jak:

- Strategiczne Wytoczne Wspólnoty dla Spójności (SWW),
- Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia (NSRO),
- Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku (SRWD),
- Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007 – 2013 (RPO),
- Strategia Rozwoju Miasta Legnicy na lata 2004 – 2014.

1.	Strategiczne Wytoczne Wspólnoty dla Spójności (SWW)	Lokalny Program Rewitalizacji dla miasta Legnicy (LPR), jest zgodny z wytyczną 2.1. SWW; „Uwzględnienie terytorialnego wymiaru polityki spójności”, który wskazuje na wagę wkładu miast w rozwój gospodarczy i tworzenie miejsc pracy oraz podkreśla znaczenie działań podejmowanych w celu regeneracji fizycznego środowiska miast, działań prowadzących do promocji przedsiębiorczości i lokalnego zatrudnienia oraz rozwoju społeczności lokalnych.
2.	Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia (NSRO)	LPR realizuje Cel piąty NSRO, który dotyczy wzrostu konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałania ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, w zakresie wykorzystania tkwiącego w miastach potencjału. Pełne osiągnięcie tak sformułowanego celu jest nierozdzielnie związane z rewitalizacją obszarów zdegradowanych dotkniętych problemami społecznymi i gospodarczymi z uwzględnieniem odnowy infrastruktury mieszkaniowej.
3.	Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku (SRWD)	LPR jest spójny z priorytetami SRWD; 2.1. Poprawa spójności przestrzennej regionu oraz 2.3. Poprawa ładu przestrzennego i harmonijności struktur przestrzennych. Program zakłada m.in.: przeciwdziałanie dalszej degradacji wskazanego obszaru zagrożonego marginalizacją; kształtowanie atrakcyjnych form różnorodnych zespołów zabudowy, w tym rewitalizację obszarów zdegradowanych i in.

4.	Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007 – 2013,	LPR służy realizacji priorytetu 9 RPO „Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich na terenie Dolnego Śląska („Miasta”). Działania podjęte w ramach Programu prowadzić będą do odnowy najbardziej zdegradowanych w mieście obszarów oraz wzmocnienia struktur społeczno-ekonomicznych. Wsparcie zostanie przeznaczone na zintegrowane rozwiązania traktujące kompleksowo problemy gospodarcze, społeczne i środowiskowe.
5.	Strategia Rozwoju Miasta Legnicy na lata 2004 – 2014)	Cele LPR zmierzają do realizacji głównych celów strategicznych zawartych w Strategii Rozwoju Miasta Legnicy, tj.: <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności miasta na tle regionu i kraju. 2. Kreowanie wizerunku miasta o wysokiej jakości życia. 3. Podnoszenie poziomu i warunków życia mieszkańców.

ROZDZIAŁ III DIAGNOZA OBSZARU WSPARCIA, ZAŁOŻENIA DO LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI I CELE REWITALIZACJI

3.1. Wyznaczone obszary do rewitalizacji i uzasadnienie ich wyboru.

Na potrzeby opracowania Programu, Wydział Rozwoju Miasta, Referat Programów Rozwojowych, przeanalizował wcześniej opracowane i uchwalone programy rewitalizacji przewidziane do dofinansowania w ramach ZPORR, tj:

- Program Rewitalizacji Śródmieścia i części Obrębu Fabryczna w Legnicy,
- Program Rewitalizacji Kartuz, rejonu ulic Henryka Pobożnego i Dworcowej – historycznych obszarów Legnicy.
- Program Rewitalizacji terenów po-wojskowych w Legnicy.
- Program Rewitalizacji Tarninowa i Glinek.

Po wnikliwej diagnozie stanu na wyżej opisanych obszarach i analizie porównawczej poszczególnych wartości, przy zastosowaniu kryteriów identyfikujących występujące negatywne zjawiska społeczne, gospodarcze i ekonomiczne, zgodnie z „Wytocznymi dotyczącymi przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji, jako podstawy udzielania wsparcia z Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013” i „Wytocznymi Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa”, wskazuje się do rewitalizacji obszar wsparcia składający się z dwóch podobszarów:

- 1. podobszaru położonego w rejonie ulicy Henryka Pobożnego (kwartał miasta wyznaczony ulicami: Jerzego Libana, odcinkiem ulicy Kartuskiej, ulicą Wały Poniatowskiego oraz łącznikiem przebiegającym wzdłuż ulicy Wrocławskiej), o powierzchni 67 152,9 m² (6,7152 ha),**
- 2. podobszaru powojkowego zlokalizowanego w rejonie ulic Sejmowej i Hutników o powierzchni 103 551 m² (10,3551 ha).**

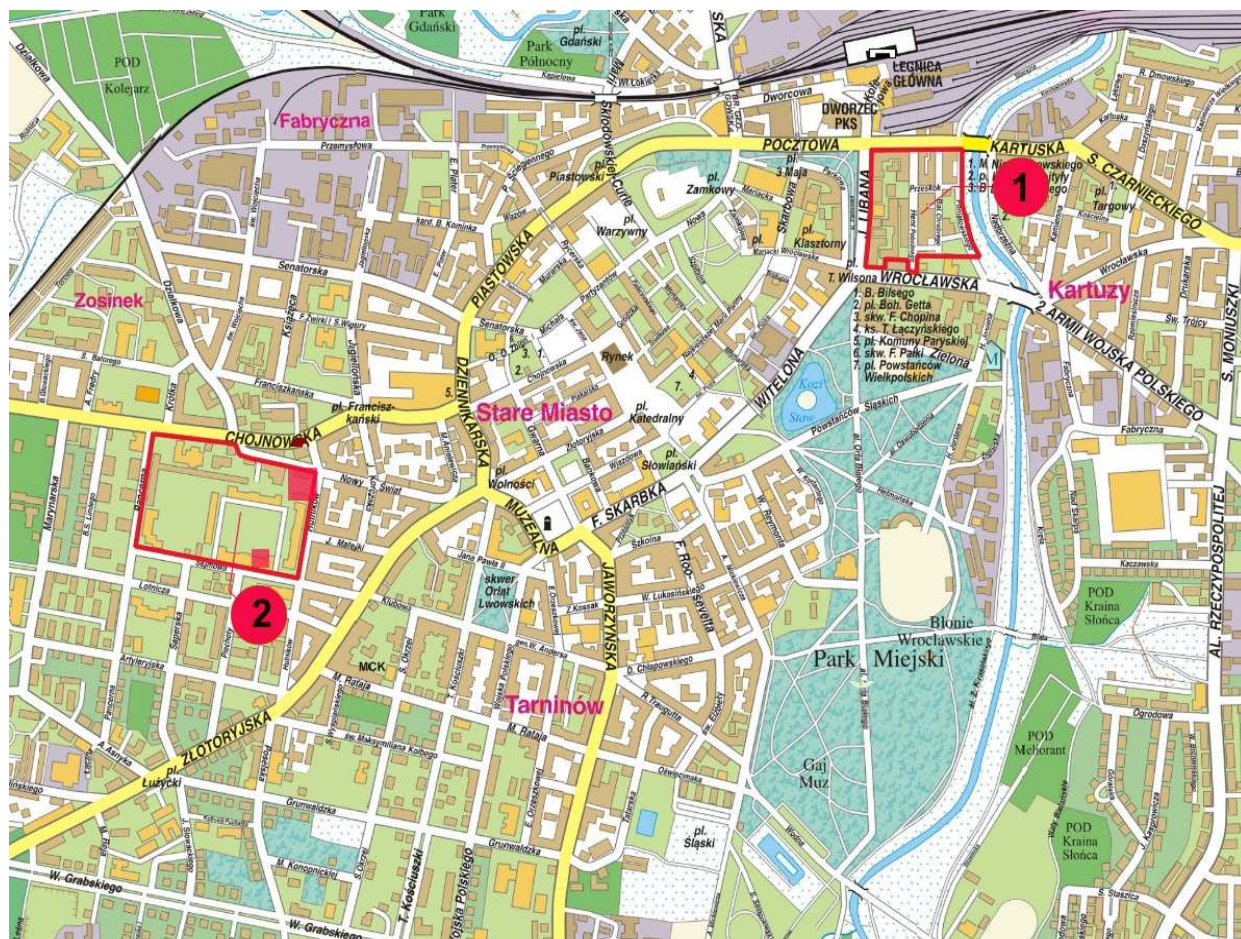
Teren powojkowy (były kompleks koszarowy po JAR, zlokalizowany w rejonie ulic Sejmowej i Hutników) został włączony do obszaru wsparcia na wniosek Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy.

Diagnoza obszaru wsparcia została sporządzona w taki sposób, aby dobór informacji umożliwił z jednej strony uzasadnienie konieczności podjęcia interwencji, a z drugiej, aby wszechstronnie przedstawiła czynniki warunkujące możliwości realizacji i efektywności prowadzenia interwencji.

Wyznaczone obszary łącznie zamieszkują 992 osoby.

Lokalizacja podobszarów wytypowanych do rewitalizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Dla Miasta Legnicy:

1. Rejon ulicy Henryka Pobożnego
2. Teren powojenny zlokalizowany w rejonie ulic Sejmowej i Hutników.

Zgodnie z wytycznymi Wspólnoty, obszar miejski (poza obszarami powojennymi i przemysłowymi), może być zakwalifikowany jako wymagający wsparcia po spełnieniu min. 3 kryteriów z 5, które odzwierciedlają kumulację negatywnych zjawisk na tym obszarze, a są to:

1. Wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia ze wskaźnikiem; liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności (dane za 2006 rok uzyskane z MOPS).
2. Wysoka stopa długotrwałego bezrobocia ze wskaźnikiem; udział długotrwanie bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym (dane za 2006 rok uzyskane z Urzędu Statystycznego/Powiatowego Urzędu Pracy).

3. Wysoki poziom przestępczości i wykroczeń ze wskaźnikami; liczba przestępstw na 1 tys. ludności i/lub czyny karalne osób nieletnich na 1 tys. nieletnich (dane za 2006 rok uzyskane z Komendy Policji).
4. Niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej ze wskaźnikiem; liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób (dane za 2006 rok uzyskane z Urzędu Statystycznego).
5. Porównywalnie niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego ze wskaźnikami; udział budynków bez wodociągu/ do ogólnej liczby budynków (%) i/lub liczba budynków wybudowanych przed rokiem 1989/ do ogólnej liczby budynków (w %, dane za 2002 rok z Narodowego Spisu Powszechnego – dane administracyjne).

Na potrzeby Programu wybrane zostały trzy kryteria, które obrazują negatywne zjawiska występujące na obszarze wymagającym wsparcia, położonym w rejonie ulicy Henryka Pobożnego i są to:

- 1) **Wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia** ze wskaźnikiem liczby osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności (dane za 2006 rok uzyskane z MOPS, powyżej wartości referencyjnej – tj. pow. 65 na 1 tys. mieszkańców obszaru).
- 2) **Wysoki poziom przestępczości i wykroczeń** ze wskaźnikiem; liczba przestępstw na 1 tys. ludności (dane za 2006 rok uzyskane z Komendy Policji powyżej wartości referencyjnej – tj. pow. 41,4 na 1 tys. mieszkańców obszaru).
- 3) **Porównywalnie niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego** ze wskaźnikiem; liczba budynków wybudowanych przed rokiem 1989 do ogólnej liczby budynków (dane za 2002 rok w oparciu o dane administracyjne, powyżej wartości referencyjnej – tj. pow. 86,6).

Wybrany do wsparcia teren powojkowy zlokalizowany w rejonie ulic Sejmowej i Hutników, włączono do obszaru wsparcia bez opisywania go wskaźnikami, ponieważ na tym obszarze nie planuje się realizacji przedsięwzięć z zakresu mieszkalnictwa.

Wybrane cele LPR określone dla obszaru wsparcia ściśle korespondują z ustaleniami poczynionymi na etapie diagnozy. Są równocześnie osadzone w sferze społecznej, gospodarczej i ekologiczno-przestrzennej. Taka konstrukcja celów wskazuje jednoznacznie, że podejmowane działania traktowane są, jako narzędzie przeciwdziałania zdiagnozowanym negatywnym zjawiskom na obszarze wsparcia.

Cele LPR zostały opisane skwantyfikowanymi wskaźnikami produktu i rezultatu z określonymi wartościami docelowymi do osiągnięcia w roku 2013 lub 2015. W celu zachowania spójności wewnętrznej dokumentu wskaźniki te zostały pośrednio powiązane zarówno z kryteriami wskazanymi przy wyznaczaniu obszaru wsparcia jak i z produktami i rezultatami poszczególnych projektów realizowanych w ramach Programu.

3.2. Zakres przestrzenny obszaru wsparcia rejonu ulicy H.Pobożnego

Rejon ulicy Henryka Pobożnego położony jest w północnej części śródmieścia Legnicy, na południe od torów kolejowych, w bezpośrednim sąsiedztwie Starego Miasta. Wschodnia granica analizowanego obszaru biegnie wzdłuż muru przeciwpowodziowego, który na lewym brzegu Kaczawy stanowi czytelną granicę jej doliny.

Od północy, zachodu i południa analizowany rejon ograniczają ulice Kartuska, Libana i Wrocławska, które prowadzą znaczne potoki ruchu samochodowego.

Rejon ul. Henryka Pobożnego jest zespołem zabudowy czytelnie wyodrębnionym i mimo bliskości Parku Miejskiego trudno określać tę część miasta jako posiadającą powiązania z terenami zielonymi Legnicy.

Na analizowanym terenie wysokimi walorami charakteryzuje się w szczególności część ciągu zabudowy wzdłuż ul. Libana, gdzie reprezentacyjna dziewiętnastowieczna zabudowa i towarzysząca jej zieleń standardem odpowiadają wymaganiom śródmieścia. **Ciągi kamienic wzdłuż ulic Pobożnego i Chrobrego są typowym dla okresu ich powstania zespołem czynszowych kamienic.** Interesującym elementem tego zespołu, zdecydowanie wzbogacającym układ przestrzenny, jest istniejące zainwestowanie w rejonie ul. Przeskok – **zabytkowy dawny kościół ewangelicki i willa Bolka von Richthofena na posesji Chrobrego 13 wraz z towarzyszącą jej zielenią.**

Mur przeciwpowodziowy wraz z oświetloną promenadą (Wały Poniatowskiego) to atrakcyjny ciąg spacerowy z otwartym widokiem na dolinę Kaczawy i zabudową na prawym brzegu rzeki.

Natomiast wglądy z chodnika od ul. Wrocławskiej w kierunku ulic Chrobrego i Pobożnego są już zdecydowanie nieatrakcyjne, a zagospodarowanie przedpoła zespołu kamienic od strony południowej potwierdza wrażenie przypadkowej tymczasowości.

Historycznie cały opracowywany teren to dawne przedmieście wrocławskie, zabudowane po parcelacji w latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych XIX wieku.

Ze względu na występujący w stanie istniejącym przestrzenny charakter zainwestowania analizowany obszar można podzielić na 3 rejony.

W zachodniej części – wzdłuż ul. Libana – przeważają 3- i 4-kondygnacyjne budynki o reprezentacyjnym charakterze. Na odcinku środkowym zabudowa podzielona jest tzw. miedzuchami. Na posesjach w głębi działek pobudowane są liczne oficyny.

Zabudowa wzdłuż ulic Kartuskiej, Pobożnego i Chrobrego to ciągi 3- i 4-kondygnacyjnych XIX-wiecznych kamienic czynszowych. W podwórzach wyburzono większość komórek. W środkowej części zespołu, w rejonie krótkiej ulicy Przeskok, monotonię ciągów kamienic przełamuje dziewiętnastowieczny dawny kościół ewangelicki i wolnostojąca willa usytuowana na dużej działce. Na wysokości dawnego kościoła na zachód od ul. Pobożnego, niezabudowana pozostaje działka o froncie ok. 50 m. Przestrzennie wyraźnie zdefiniowany zespół kamienic zdecydowanie szpecą „ślepe” ściany, pozostałe po wyburzeniu kamienic w części południowej.

Z kolei nieruchomości należące do Spółdzielni Samopomoc Chłopska przy ul. Libana, to nieuporządkowany przestrzennie i funkcjonalnie zbiór obiektów, w których mieszanina przypadkowych funkcji pogłębia odczucie nieładu.

Obszar objęty Programem jest uzbrojony, wyposażony w sieci: wodociagową, kanalizację sanitarną i deszczową, sieć gazową i ciepłowniczą, sieci elektroenergetyczne i teletechniczne oraz sieć oświetlenia ulicznego. Sieci prowadzone są w pasach drogowych ulic. Istniejące uzbrojenie to w większości sieci podziemne.

Przez wyznaczony obszar nie przebiegają sieci magistralne. Natomiast w jego bezpośrednim sąsiedztwie w ul. Libana bieżą ważne dla miasta: kolektor sanitarny obsługujący wschodnią część centrum Legnicy oraz skanalizowana Młynówka pełniąca funkcje kolektora deszczowego.

System gazociągów niskiego ciśnienia obsługujących zainwestowanie w rej. ul. Pobożnego jest zasilany z położonych najbliższej stacji redukcyjno-pomiarowych II stopnia PR-4 „Gazownia”, PR-20 i PR-29. Ciepłociąg biegnący wzdłuż południowej granicy opracowania jest nitką łączącą Centralną Ciepłownię z terenami zainwestowania miejskiego na prawym brzegu Kaczawy.

Zainwestowanie na opisywanym obszarze jest zasilane w energię elektryczną z sieci nn, wychodzących ze stacji R-211-5 (przy moście przy ul. Kartuskiej), R-276-6 (zaplecze bloków Wrocławska 18), R-276-26 (przy McDonalds'ie) i R-276-25 (Wrocławska 26-28). Większość sieci elektroenergetycznych to sieci kablowe.

Obszar, którego dotyczy opracowanie, jest położony w obrębie geodezyjnym 0010 Stare Miasto. Wszystkie działki to grunty nierolne – budowlane lub drogi.

Znakomita większość terenów w granicach opracowania to grunty będące własnością Gminy Legnica w zarządzie Zarządu Gospodarki Mieszkaniowej, który zarządza prawie wszystkimi kamienicami przy ul. Kartuskiej, Pobożnego i Chrobrego.

Miasto jest także właścicielem nieruchomości przy ul. Chrobrego – dawnej Willi Bolka von Richthofena (działki nr 146 i 147) wraz z ogrodem, po Policijnej Izbie Dziecka.

Działka (nr 121) przy ul. Przeskok to grunt należący do Kościoła Zielonoświątkowego.

PKP jest użytkownikiem wieczystym terenów należących do Gminy – działki nr 81, 746, 748, 89, 90/1, 90/2, 749 i 750 (ul. Libana) oraz 84 (ul. Pobożnego), a Obwód Lecznictwa Kolejowego dysponuje należącą do Skarbu Państwa działką nr 91.

Południowo-zachodnie naroże obszaru opracowania to grunty w zarządzie Gminnej Spółdzielni Samopomoc Chłopska (13 działek).

Wyłącznymi użytkownikami wieczystymi działek nr 83, 88 i 129 są osoby fizyczne.

Ulice układu podstawowego obrzeżające opracowywany teren to grunty Skarbu Państwa w zarządzie Zarządu Dróg Miejskich. Pozostałe ulice i przejścia piesze należą do Gminy.

Dla terenu objętego LPR - em obowiązuje **„Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego** dla terenu położonego w rejonie ul. Henryka Pobożnego w Legnicy”, zatwierdzony uchwałą nr XX/224/04 przez Radę Miejską Legnicy w dniu 26 kwietnia 2004, zgodnie z którym, obszar ten położony jest na „...**obszarze zabudowanym wymagającym przekształceń lub rehabilitacji**”, dla którego głównymi kierunkami działań muszą być **„rehabilitacja, powstrzymanie degradacji tkanki społecznej, aktywizacja gospodarcza i usług społecznych, wspieranie inicjatyw w zakresie rewitalizacji urbanistycznej i społecznej”**²⁴.

²⁴ Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego terenu położonego w rejonie ul. H.Pobożnego w Legnicy. Biuro Urbanistyki i Architektury, Jelenia Góra 2003 rok.

Główny problem na tym obszarze w zakresie infrastruktury, zasadniczo sprowadza się do źródeł finansowania modernizacji ulic wraz z uzbrojeniem i remontów starych kamienic, które wymagają niezbędnych wymian zniszczonych elementów konstrukcji i zdekapitalizowanych instalacji, wyremontowania elewacji i poszczególnych lokali, zrealizowania koniecznych wymian stolarki, uporządkowania podwórek. Odnowiona zabudowa posiadająca niewątpliwie walory historyczne, uzupełniona zabudową plombową i ustalonymi planem nasadzeniami zieleni – może stanowić atrakcyjny zespół śródmiejski – świadectwo wielkomiejskiego charakteru Legnicy w XIX wieku.²⁵

3.3. Diagnoza rejonu ulicy H.Pobożnego

Zjawisko degradacji wskazanego do wsparcia obszaru ma kilka wymiarów, wśród których najistotniejsze to wymiar społeczny, gospodarczy i ekologiczno-przestrzenny. Degradacja środowiska przejawia się w postępującej destrukcji tkanki urbanistycznej i architektonicznej. Niszczeniu ulega przede wszystkim nieremontowana od lat zabudowa (często zabytkowa), oraz towarzysząca jej infrastruktura, np. wodno-kanalizacyjna, energetyczna, drogowa, tereny tzw. małej architektury czy zieleni miejskiej. Obok degradacji fizycznej, obszar ten boryka się z degradacją społeczną i gospodarczą. Koncentrują się tu zjawiska związane z biedą i powstawaniem różnych patologii społecznych. Obszar zamieszkuje ludność z niskimi dochodami, często utrzymując się z pomocy socjalnej.

Na opisywanym terenie występuje kumulacja negatywnych zjawisk, takich jak ubóstwo i wykluczenie, wysoki poziom przestępczości i wykroczeń oraz bardzo niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego i infrastruktury.

Cały obszar wyznaczony do rewitalizacji, tj. ul. Libana, H.Pobożnego, B.Chrobrego, Wały Poniatowskiego, Kartuska nr 1,3,5,7,9, przy końcu 2006 roku zamieszkiwało 992 mieszkańców.²⁶

W tym samym czasie, w PUP Legnica na tym obszarze zarejestrowanych było 124 bezrobotnych, w tym 9 osób z prawem do zasiłku. Poziom bezrobocia wynosił ok. 21,56% (w całym mieście Legnicy 13,7%, w województwie dolnośląskim 16,8%, w kraju 14,9%).

²⁵ Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego terenu położonego w rejonie ul. H.Pobożnego w Legnicy. Biuro Urbanistyki i Architektury, Jelenia Góra 2003 rok.

²⁶ Dane własne z dnia 16.11.2006r. UM Legnica.

Wg gminnej ewidencji działalności gospodarczej na wskazanym terenie działalność gospodarczą prowadziło 72 przedsiębiorców. Z tej grupy tylko 16 osób zamieszkiwało rewitalizowany teren. Pozostali przedsiębiorcy (56 osób) zamieszkiwali w innych rejonach miasta, prowadząc działalność przy ulicach:

- J.Libana (45 osób),
- H.Pobożnego (2 osoby)
- B.Chrobrego (1 osoba),
- Wały Poniatowskiego (2 osoby)
- Kartuska (6 osób).

Z powyższego zestawienia wynika, iż 80% przedsiębiorców funkcjonowało przy ulicy Libana, z czego aż 28 przy ulicy Libana 5 (w obiektach byłego WZGS „Samopomoc Chłopska”).

Na omawianym terenie swoich siedzib nie posiadały spółki prawa handlowego.

Ulice H. Pobożnego, B. Chrobrego i Wały Poniatowskiego, które będą objęte realizacją zadań z zakresu mieszkalnictwa, na koniec 2006 roku zamieszkiwało ok. 800 osób, w tym do 18 roku życia ok. 28%, w wieku produkcyjnym ok. 58% i w wieku poprodukcyjnym ok. 14%.

W PUP Legnica, w roku 2006, z mieszkańców wymienionych wyżej trzech ulic, zarejestrowano 108 osób bezrobotnych, w tym 7 z prawem do zasiłku. Poziom bezrobocia wśród mieszkańców ulic H. Pobożnego, B. Chrobrego i Wałów Poniatowskiego wskazywał wartość ok. 25% (w całym mieście Legnicy 13,7%, w województwie dolnośląskim 16,8%, w kraju 14,9%).

Działalność gospodarczą prowadziło 16 osób (z 800), zamieszkałych przy tych ulicach. Były to działalności niewymagające posiadania lokalu użytkowego (np. handel obwoźny, usługi transportowe, krawieckie, itp.), wskazujące we wpisie do ewidencji, jako miejsce prowadzenia działalności, adres zamieszkania:

- ul. H.Pobożnego (4 osoby),
- ul. B.Chrobrego (11 osób),
- ul. Kartuska (1 osoba).

3.3.1. Ubóstwo

Wg danych MOPS w Legnicy, pod koniec roku 2006, w rejonie H. Pobożnego, tj. ulic: H. Pobożnego, B.Chrobrego, Wałów Poniatowskiego, J.Libana i odcinka Kartuskiej, z pomocy społecznej skorzystało 115 osób.

LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z ZASIŁKÓW POMOCY SPOŁECZNEJ W 2006 ROKU	
Obszar miasta Legnicy (105 186 mieszkańców)	Obszar rewitalizowany: ul. J.Libana, Kartuska nr 1,3,5,7,9, Wały Poniatowskiego, B.Chrobrego, H.Pobożnego (992 mieszkańców)
8 877 (84 osoby na 1 tysiąc mieszkańców)	116 (116 osób na 1 tysiąc mieszkańców)

Dane MOPS za 2006 rok

Dominującymi problemami w zakresie pracy socjalnej w rejonie ulicy Henryka Pobożnego, są:

- starzenie się osób długotrwale bezrobotnych, z niskim stażem pracy, często z dodatkowymi problemami, potencjalnie stali zasiłkobiorky MOPS – osoby, które nie nabywają świadczeń rentowo-emerytalnych z ZUS po ustaleniu niezdolności do pracy z uwagi na wiek lub stan zdrowia,
- pokoleniowość korzystania z pomocy społecznej, traktowanie korzystania ze świadczeń jako normalnego sposobu funkcjonowania,
- duża liczba rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi (przestępczość nieletnich objęta nadzorem kuratora),
- brak umiejętności przystosowania się osób korzystających z pomocy społecznej do nowych warunków życia - niechęć do akceptacji nowej rzeczywistości po transformacji ustrojowej (np. konkurencji na rynku pracy, konieczności dbania o ubezpieczenie zdrowotne, wkładu własnego w pokonywaniu trudności). Większość osób chciałaby korzystać ze świadczeń obligatoryjnie, bez zobowiązań.

KORZYSTAJĄCY Z POMOCY SPOŁECZNEJ MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W LEGNICY W ROKU 2006				
Problemy dominujące	Legnica ogółem		Rejon H.Pobożnego, B.Chrobrego, Wały Poniatowskiego, J.Libana, odcinek Kartuskiej (992 osoby)	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Ubóstwo	3 645	7 813	115	342
Potrzeba ochrony macierzyństwa	65	270	2	8
Bezrobocie	2 960	6 310	86	202

Niepełnosprawność	1 657	2 724	31	48
Bezradność w sprawach opiek. – wych. i prowadzenia gospodarstwa domowego	960	3 035	31	115
- w tym rodziny niepełne	579	1 695	25	82
- w tym rodziny wielodzietne	276	1 372	6	33
Alkoholizm	325	511	4	6
Trudności w przystosowaniu po opuszczeniu zakładu karnego	57	72	3	3

Dane MOPS za 2006 rok

O wysokim poziomie ubóstwa na tym terenie świadczy także ilość najemców zalegających z opłatami czynszu za zajmowane lokale. Na dzień 10.11.2006 roku regularnie czynszu nie płaciło 139 osób (54,20%), zalegając z opłatami powyżej jednego miesiąca.

Nazwa ulicy	Budynki mieszkalne
	Ilość najemców zalegających w opłatach czynszu (pow. 1 m-ca)
Libana	2
Kartuska 1,3,5,7,9	14 ¹
Wały K.Poniatowskiego	5
B. Chrobrego	67
H. Pobożnego	67 ¹
Razem:	155
Razem wewnątrz kwartału (ulice: B.Chrobrego, H.Pobożnego i Wały Poniatowskiego)	139

Uwaga:¹W stosunku do trzech najemców zostały skierowane do sądu sprawy o eksmisję.
Dane ZGM wg stanu na dzień 10.11.2006 roku.

Praca socjalna w tym rejonie, w ocenie pracowników MOPS, była i jest bardzo trudna. Wymaga bardzo dużego doświadczenia i zaangażowania, częstych kontroli środowiska, dokonywania szczegółowych uzgodnień, egzekwowania zobowiązań.

Według szczegółowego rozpoznania przeprowadzonego przez działające na tym terenie Stowarzyszenie pn. Oddział Terenowy Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Dobroczynnego „Powrót do życia Anastasis”, w rejonie ul. H. Pobożnego funkcjonuje 67 gospodarstw domowych, w których występują poważne problemy alkoholowe i narkotykowe. Gospodarstwa te składają się z 216 osób, co stanowi ok. 22% populacji tego obszaru. Główne źródła utrzymania podawane przez te środowiska to zasiłki rodzinne i alimentacyjne

oraz renty i emerytury. Z 216 osób pozostających w tych gospodarstwach, stałą pracę zarobkową kontynuuje tylko 18 osób.

Na omawianym obszarze, Stowarzyszenie pn. Oddział Terenowy Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Dobroczynnego „Powrót do życia Anastasis” prowadzi zajęcia pozalekcyjne (plastyczne, medialne, komputerowe, sportowe, pomoc w nauce), które cieszą się dużym powodzeniem wśród dzieci i młodzieży z rejonu H. Pobożnego. W ramach świetlicy działa również agenda „Siedem chlebów” (śniadania i podwieczorki), której zadaniem jest dożywianie „najuboższych z biednych”.

Wg opinii prowadzących świetlicę, rejon jest zamieszkały w większości przez rodziny dysfunkcyjne, rozbite i niepełne. Takie środowisko jest zdecydowanie niesprzyjające kształtowaniu właściwych postaw dzieci i młodzieży. Brak szerszych inicjatyw kompensujących zaniedbania wychowawcze rodziców potęgują ten problem. Dzieci i młodzież z tego obszaru jest przeciętnie gorzej rozwinięta w stosunku do wieku życia pod względem fizycznym, intelektualnym i emocjonalnym w porównaniu do rówieśników z tzw. normalnych rodzin. Wpływ na ten stan rzeczy mają czynniki środowiskowe i obciążenia dziedziczne (niedostateczna opieka lub jej brak ze strony rodziny, niedoinwestowanie emocjonalne i intelektualne). Wzorce środowiskowe dzieci i młodzieży nabyte drogą modelowania i treningu społecznego, nawyki i przyzwyczajenia przyswojone w patologicznym środowisku to cechy, od których bardzo trudno jest się oderwać. Utrwalaniu złych zachowań sprzyja także kontakt z domem rodzinnym i stałe przebywanie w towarzystwie rówieśników o bardzo podobnych wzorcach zachowania, które w grupie koleżeńkiej automatycznie się utrwalają. Zaburzenia zachowania objawiają się przede wszystkim agresją słowną i fizyczną, negatywizmem, częstymi kłamstwami, tendencją do zachowań aspołecznych (szantaż, wyłudzenia, żebractwo, rozboje). Często pojawiającym się problemem jest także problem przemocy w rodzinie, w wyniku której dzieci uciekają z domów, nocują na klatkach schodowych, strychach. Ulica jest dla nich domem i szkołą życia, która je wychowuje i narzuca system wartości.

Z przedstawionych przez MOPS informacji wynika, iż na obszarze wsparcia w 2006 roku występował **wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tysiąc ludności wskazała wartość 116, przy czym wskaźnik w tym samym okresie dla województwa dolnośląskiego wynosił 65 a dla miasta Legnicy 84.**

3.3.2. Bezrobocie

Wg danych PUP w Legnicy, pod koniec roku 2006 (dane z 17.11.2006r.), na całym obszarze wyznaczonym do wsparcia zarejestrowano łącznie 124 bezrobotnych, w tym 63 mężczyzn i 61 kobiet, przy czym prawo do zasiłku posiadało 9 osób. Do długotrwale bezrobotnych zaliczono 52 osoby.

Nazwa ulicy	Bezrobocie				
	Kobiety	Mężczyźni	Zasiłek	Bez zasiłku	W tym długotrwale bezrobotni
Libana	2	4	1	5	
Kartuska 1,3,5,7,9	2	8	1	9	
Wały K. Poniatowskiego	2	3		5	
B. Chrobrego	30	29	4	46	
H. Pobożnego	27	26	3	50	
Razem:	63	61	9	115	52
			Łącznie bezrobotnych 124 Poziom bezrobocia 21,56%		

Dane PUP z 17.11.2006r

Na terenie, na którym zaplanowano realizację zadań z zakresu mieszkalnictwa, tj. ulicach B.Chrobrego, H.Pobożnego i Wałach Poniatowskiego, w 2006 roku zarejestrowano łącznie 108 bezrobotnych, w tym 59 mężczyzn i 58 kobiet, przy czym prawo do zasiłku posiadało 7 osób. Do długotrwale bezrobotnych zaliczono 48 osób.

3.3.3. Przestępczość i naruszenia prawa

Według danych Komendy Miejskiej Policji w Legnicy, w roku 2006, w rejonie ulicy H.Pobożnego stwierdzono łącznie **105 przestępstw i wykroczeń**. Do najczęściej popełnianych przestępstw i wykroczeń należały kradzieże, kradzieże z włamaniem, awantury domowe oraz ukrywanie osób poszukiwanych.

Ilość przestępstw i wykroczeń odnotowanych w rejonie ulicy H.Pobożnego

B.Chrobrego	2006 rok
Kradzież	2
Kradzież z włamaniem	2
Rozbój	1
Bójka i pobicie	1
Narkotykowe	1
Interwencje domowe	3
Zatrzymanie poszukiwanych	1
Suma:	11
H.Pobożnego	2006 rok
Groźba karalna	1
Zatrzymanie poszukiwanych	1
Suma:	2
J.Libana	2006 rok
Kradzież	11
Kradzież z włamaniem	4
Nietrzeźwy kierujący	3
Falszerstwo	1
Suma:	19
Kartuska	2006 rok
Kradzież	4
Kradzież z włamaniem	16
Kradzież rozbójnicza	1
Rozbój	2
Nietrzeźwy kierujący	18
Interwencje domowe	8
Narkotykowe	1
Prowadzenie pojazdu z zakazem sądowym	4
Interwencje domowe	8
Wypadki drogowe	4
Oszustwo	1
Zatrzymanie poszukiwanych	5
Niszczenie rzeczy	1
Suma:	73
Razem przestępstwa i wykroczenia odnotowane w rejonie ulicy H.Pobożnego w 2006 roku	105²⁷

Ponadto Komenda Miejska Policji w Legnicy ustaliła, iż w roku 2006 przeprowadziła 179 interwencji na ulicach:

- Libana (18 razy),
- Kartuskiej (8 razy),
- Wały Poniatowskiego (17 razy),
- B.Chrobrego (88 razy),
- H.Pobożnego (48 razy).

²⁷ Dane KMP w Legnicy za 2006 rok

Straż Miejska realizując swoje statutowe zadania w zakresie ochrony porządku publicznego, na wyznaczonym obszarze, w roku 2006 podjęła 428 interwencji, w tym w stosunku do nieletnich 141 razy. Zdecydowana większość dotyczyła wykroczeń przeciwko:

- porządkowi publicznemu (ok. 4,3%),
- bezpieczeństwu osób i mienia (ok. 5,7%),
- bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji (ok. 46%),
- urządzeniom użytku publicznego (ok. 9,8%),
- przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (ok. 12,7%),
- przepisom prawa miejscowego (ok. 11,3%).

Wg opinii Straży Miejskiej interwencje w stosunku do osób nieletnich i małoletnich stanowiły około 30-33% wszystkich interwencji w tym rejonie. Specjalistyczna formacja Straży Miejskiej, tzw. Patrol Szkolny powołany w 2004 roku do współpracy z dyrekcjami, radami rodziców szkół i placówkami oświatowo-wychowawczymi, potwierdziła stwierdzone tendencje, dodatkowo podkreślając nieznaczny, lecz systematyczny wzrost przypadków zdarzeń o charakterze kryminalnym z udziałem dzieci i młodzieży.

Wg rozpoznania i danych Sekcji ds. Nieletnich i Patologii KMP w Legnicy, na wyznaczonym obszarze zamieszkuje 14 rodzin patologiczno-dysfunkcyjnych, z czego 3 są objęte stałym nadzorem w postaci Teczki Rodzin Patologicznych. Ośmiu małoletnich z tych rodzin jest umieszczonych w placówkach opiekuńczych i poprawczych i są objęci procedurą Karty Nieletniego (popełnione czyny karalne).

Wyznaczony obszar cechuje wysoki poziom przestępczości i wykroczeń. W 2006 roku liczba przestępstw na 1 tysiąc ludności wynosiła 106, czyli powyżej średniej dla województwa dolnośląskiego, który to wskaźnik wynosił 41,4.

3.3.4. Imigranci, mniejszości narodowe i etniczne oraz uchodźcy

Wyznaczonego do wsparcia obszaru nie zamieszkuje imigranci i uchodźcy. Na wskazanym obszarze zamieszkuje tylko trzy rodziny romskie, dobrze zasymilowane z pozostałymi mieszkańcami obszaru.

3.3.5 Zasoby mieszkaniowe i efektywność energetyczna budynków zlokalizowanych na obszarze wsparcia

Wszystkie budynki zlokalizowane na obszarze wsparcia są w złym stanie technicznym. Od lat nieremontowane, ulegają stałej dekapitalizacji, szpecąc i tworząc zły wizerunek tej części miasta.

Budynki mieszkalne w rejonie ul. H.Pobożnego

Budynki mieszkalne usytuowane na ulicach Henryka Pobożnego, Bolesława Chrobrego, Wałów Poniatońskiego, Libana i Kartuskiej w Legnicy, wzniesione zostały przed rokiem 1945. Zostały wybudowane jako murowane, ze stropami drewnianymi. Nie odpowiadają one aktualnym przepisom dotyczącym izolacyjności cieplnej. Przegrody zewnętrzne tych budynków w większości powinny zostać docieplone. Dotyczy to ścian zewnętrznych, stropodachów lub stropów nad ostatnią ogrzewaną kondygnacją, okien i drzwi zewnętrznych.

Oddzielnym zagadnieniem jest efektywność energetyczna instalacji grzewczych używanych w tych budynkach. Budynki te ogrzewane są piecami kaflowymi. Sprawność takiego systemu ogrzewania ocenia się na ok. 20%. Dodatkowo następuje tzw. niska emisja, która oprócz zanieczyszczenia środowiska, powoduje przyspieszenie niszczenia elewacji odnowionych budynków w mieście (w tym zakresie opracowany został przez gminę program likwidacji niskiej emisji).

W zakresie efektywności energetycznej instalacji ciepłej wody użytkowej można jedynie stwierdzić, że budynki będące przedmiotem oceny nie są wyposażone w instalacje centralnej ciepłej wody. W budynkach z piecami kaflowymi instalacje ccw nie występują.

Reasumując, budynki komunalne w rozpatrywanym rejonie ulic nie spełniają obowiązujących norm dotyczących efektywności energetycznej. Zakres inwestycji w tym względzie będzie rozpatrzony indywidualnie dla każdego budynku.

W ramach dofinansowania zadań z zakresu mieszkalnictwa ze środków EFRR (RPO dla województwa dolnośląskiego na lata 2007-2013), wytypowano do remontu łącznie 34 budynków położonych przy ulicach:

- H.Pobożnego (21 budynków),
- B.Chrobrego (12 budynków),
- Wały Poniatowskiego (1 budynek).

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA MIASTA LEGNICY

L.p.	Adres	Rok budowy	Kubatura	Powierzchnia użytkowa	Ilość mieszkań
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.	Pobożnego 1	1890	1994	312	6
2.	Pobożnego 2	1880	2004	321	7
3.	Pobożnego 4	1890	1947	292	5
4.	Pobożnego 5	1885	1526	220	4
5.	Pobożnego 6	1890	2579	458	10
6.	Pobożnego 7	1890	1499	191	4
7.	Pobożnego 8	1882	2024	407	8
8.	Pobożnego 9	1880	1665	293	5
9.	Pobożnego 10	1880	2350	454	11
10.	Pobożnego 11	1882	3393	652	11
11.	Pobożnego 12	1882	2552	468	10
12.	Pobożnego 13a	1909	4503	740	11
13.	Pobożnego 14	1895	2668	430	7
14.	Pobożnego 15	1880	2256	365	7
15.	Pobożnego 18a	1876	1717	287	5
16.	Pobożnego 18b	1860	2338	394	7
17.	Pobożnego 19	1859	1948	344	8
18.	Pobożnego 20	1880	1939	333	6
19.	Pobożnego 21	1850	4507	441	9
20.	Pobożnego 22	1875	1778	294	5
21.	Chrobrego 2	1892	2865	520	12
22.	Chrobrego 3	1856	2544	445	8
23.	Chrobrego 4	1875	2243	374	8
24.	Chrobrego 5	1885	4432	630	8
25.	Chrobrego 5a	1885	3243	594	12
26.	Chrobrego 6	1886	2111	358	5
27.	Chrobrego 7	1865	2552	441	10
28.	Chrobrego 8	1840	2607	465	9
29.	Chrobrego 9	1875	2495	422	8
30.	Chrobrego 14	1879	2926	524	7

31.	Chrobrego 15	1880	2098	379	6
32.	Chrobrego 16	1859	2161	355	6
33.	Chrobrego 17	1870	2140	388	10
34.	Wały Poniatowskiego 11a	1909	3377	549	9

Na wskazanym obszarze występuje porównywalnie niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego. Wszystkie budynki na wyznaczonym obszarze wsparcia w 100% zostały wybudowane przed rokiem 1989 (rok budowy poniżej 1910 roku), przy czym wskaźnik ten dla województwa dolnośląskiego po Narodowym Spisie Powszechnym w 2002 roku wynosił 86,6%.

Celem poprawy warunków efektywności energetycznej budynków, w ramach zadania pn. „Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w rejonie ul. H.Pobożnego – renowacja części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych”, zostanie wykonane docieplenie m.in. ścian szczytowych oraz ścian od strony podwórek, metodą lekko-mokrą (warstwa styropianu i wyprawy elewacyjnej). Grubość docieplenia będzie wynikała z opracowanej dokumentacji. Od strony frontowej, w większości przypadków, docieplenie zewnętrzne jest niemożliwe, z uwagi na zabytkowy charakter kamienic.

Dodatkowymi działaniami w zakresie poprawy efektywności energetycznej budynków, będzie ewentualna wymiana stolarki i docieplenie ścian od wewnątrz. Każdy lokal pod kątem możliwości w tym względzie, będzie rozpatrywany indywidualnie.

3.3.6. Infrastruktura publiczna i potrzeby osób niepełnosprawnych

Ulice Chrobrego, H.Pobożnego połączone łącznikiem - ulicą Przeskok, są w bardzo złym stanie i stwarzają niebezpieczeństwo zarówno dla pieszych w tym przede wszystkim dla niepełnosprawnych, jak i dla kierowców. Od strony północnej ulice te dobiegają do drogi krajowej Nr 94, komunikując wewnątrz rewitalizowanego obszaru i bardzo ważną z punktu widzenia ruchu komunikacyjnego w Legnicy ulicę Wrocławską.

Stan ulic i konieczny zakres ich przebudowy przedstawia się następująco:

- 1) **B.Chrobrego** – jezdnia jednoprzestrzenna o szer. 6m z obustronnymi chodnikami o szer. 2,5m. Nawierzchnia jezdni z kostki kamiennej nieregularnej, na odcinku ok. 100m

z nawierzchnią asfaltową. Nawierzchnia chodników z płyt kamiennych z opaskami z kostki kamiennej i częściowo z płytek betonowych.

Stan techniczny ulicy niedostateczny do dostatecznego, z częściową utratą nośności, licznymi ubytkami, zanizonymi krawężnikami, zapadniętymi płytami, brakiem właściwego odwodnienia. Występuje zagrożenie dla ruchu pojazdów i pieszych. Ulica wymaga przebudowy. Zakres przebudowy powinien obejmować:

- przebudowę konstrukcji jezdni wraz z przełożeniem krawężników kamiennych,
- przebudowę konstrukcji nawierzchni chodników, zjazdów publicznych i indywidualnych,
- wykonanie monitorowania oraz oczyszczenia istniejącego kolektora kanalizacji deszczowej w celu sprawdzenia stanu technicznego,
- wykonanie urządzeń odwadniających, tj. ścieków przykrawężnikowych z kostki kamiennej, dodatkowych wpustów z przyłączami do istniejącego kolektora deszczowego, wraz z przepięciem istniejących wpustów (wpięte są do kolektora sanitarnego),
- regulację wysokościową skrzynek ulicznych, włazów, studni telekomunikacyjnych, skrzynek gazowych itp.,
- wykonanie oznakowania pionowego i poziomego związanego z organizacją ruchu.

2) **H.Pobożnego** – jezdni jednoprzestrzenna o szer. 6m z obustronnymi chodnikami o szerokości 2,5 m. Nawierzchnia jezdni z kostki kamiennej nieregularnej. Nawierzchnia chodników z płyt kamiennych z opaskami z kostki kamiennej, brak kanalizacji deszczowej.

Stan techniczny ulicy niedostateczny do dostatecznego, z częściową utratą nośności, licznymi ubytkami, zaniżonymi krawężnikami, zapadniętymi płytami, brakiem właściwego odwodnienia. Występuje zagrożenie dla ruchu pojazdów i pieszych. Ulica wymaga przebudowy. Zakres przebudowy powinien obejmować:

- przebudowę konstrukcji jezdni wraz z przełożeniem krawężników kamiennych,
- przebudowę konstrukcji nawierzchni chodników, zjazdów publicznych i indywidualnych,
- wykonanie urządzeń odwadniających, tj. ścieków przykrawężnikowych z kostki kamiennej, budowę kolektora deszczowego i dodatkowych wpustów z przyłączami, przepięcie istniejących wpustów,
- regulację wysokościową skrzynek ulicznych, włazów, studni telekomunikacyjnych, skrzynek gazowych itp.,
- wykonanie oznakowania pionowego i poziomego związanego z organizacją ruchu.

3) **Przeskok** (łącznie ulicy B.Chrobrego z H.Pobożnego) – jezdnia jednoprzestrzenna bez krawężników o szer. pasa drogowego 11,5m z fragmentem chodnika. **Nawierzchnia jezdni tłuczniowo-gruntowa, nieutwardzona. Brak kanalizacji deszczowej.**

Stan techniczny ulicy niedostateczny, z licznymi ubytkami, brakiem krawężników, brakiem właściwego odwodnienia. Występuje zagrożenie dla ruchu pojazdów i pieszych. Ulica wymaga przebudowy.

Zakres przebudowy powinien obejmować:

- przebudowę konstrukcji jezdni z nawierzchnią ulepszoną,
- wykonanie chodników, zjazdów publicznych i indywidualnych,
- wykonanie urządzeń odwadniających, tj. ścieków przykrawężnikowych z kostki kamiennej, budowę kolektora deszczowego i wpustów z przyłączami,
- regulację wysokościową skrzynek ulicznych, włazów, studni telekomunikacyjnych, skrzynek gazowych itp.,
- wykonanie oznakowania pionowego i poziomego związanego z organizacją ruchu.

4) J. Libana (stanowi zachodnią granicę obszaru rewitalizowanego) - jezdnia dwukierunkowa, dwujezdniowa o szerokości 7 – 10,5 m ze środkowym pasem dzielącym o szerokości ok. 2 m i przylegającym drugostronnie do jezdni pasem zieleni o szerokości ok. 10m. **Nawierzchnia jezdni mineralno-bitumiczna.**

Stan techniczny ulicy poniżej wymaganego poziomu, z dużą ilością deformacji i uszkodzeń, tj. licznymi wyłataniami i spękaniami oraz odkształceniami profilu jezdni (koleiny, sfalowania, fałdy wzdłuż krawężników). Spękania świadczą o niewystarczającej nośności konstrukcji jezdni, a jej stan techniczny powoduje uciążliwość komunikacyjną, tzw. hałaśliwość. Urządzenia w jezdni (tj. pokrywy studzienek, kratki wpustowych, skrzynki zasuw i zaworów) wymagają regulacji do poziomu nawierzchni jezdni.

Zakres przebudowy powinien obejmować m.in.:

- wymianę konstrukcji jezdni, tj. podbudowy i nawierzchni wraz z przełożeniem krawężników kamiennych,
- wykonanie ścieków przykrawężnikowych,
- regulację wysokościową skrzynek ulicznych, studzienek, wpustów, studni telekomunikacyjnych,
- wykonanie oznakowania poziomego grubowarstwowego oraz oznakowania pionowego wraz z urządzeniami zabezpieczającymi ruch,
- wymianę wpustów ulicznych, włazów, kratki i remont studni.

Stan i rodzaj oświetlenia, zakres prac do wykonania w tym zakresie, wygląda następująco:

- 1) H.Pobożnego i B.Chrobrego - w ciągach tych budynków funkcjonuje tzw. sieć wspólna, tzn. że na tych samych słupach (stalowe, kratowe), zamocowane są linie napowietrzne zasilające zarówno budynki jak i oświetlenie uliczne.
- 2) Przeskok – całkowity brak oświetlenia.
- 3) Wały Poniatowskiego – wyremontowany pieszociąg z oświetleniem iluminacyjnym, ozdobnymi (stylizowanymi) latarniami, stan bardzo dobry.

Stan sieci wodociągowej i kanalizacyjnej:

- 1) H.Pobożnego – sieć wodociągowa o przekroju 100 mm wykonana z rur żeliwnych oraz sieć kanalizacyjna o przekroju 300 mm kamionkowa. **Wiek rur kanalizacyjnych ponad 112 lat.**

2) B.Chrobrego – sieć wodociągowa o przekroju 100 mm **wykonana z rur azbesto-cementowych** oraz sieć kanalizacyjna o przekroju 250 mm kamionkowa. **Wiek rur kanalizacyjnych – ponad 112 lat.** Konieczna jest wymiana wszystkich przyłączy oraz całej armatury zabudowanej na sieci wodociągowej w obu ulicach.

Stan techniczny sieci kanalizacyjnej w ul. H.Pobożnego i B.Chrobrego ze względu na jej czasowe wyeksploatowanie (wiek), a także czynniki wynikające z inspekcji TV kanałów w tych ulicach, tj. rozszczelnienia przewodów, brak spadków, pęknięcia, uszkodzenia, nie zaślepione nieczynne odnogi, kwalifikuje ją do całkowitej wymiany.

W obecnym stanie infrastruktura drogowa stanowi dużą przeszkodę i zagrożenie dla samodzielnego poruszania się osób niepełnosprawnych. Brak jest także odpowiednio przystosowanych miejsc do odpoczynku czy też ogólnodostępnych miejsc spotkań i rekreacji. Modernizacja ulic i chodników oraz realizacja odpowiednio zaprojektowanych i urządzonych terenów rekreacyjnych w pełni zaspokoi potrzeby osób niepełnosprawnych.

Na analizowanym terenie, brak jest placów zabaw, urządzonych terenów zieleni oraz obiektu służącego społeczności tego obszaru, a w szczególności dzieciom i młodzieży, w którym realizowane mogłyby być działania społeczne dla wszystkich grup wiekowych.

Zaniedbane podwórka, otwarte w większości od strony ulicy w zapleczach starej zabudowy miejskiej, wymagają uporządkowania, odwodnienia i zagospodarowania.

Zadania ujęte do realizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Dla Miasta Legnicy, zakładające budowę, przebudowę lub modernizację infrastruktury publicznej, uwzględniają zasadę równego dostępu osób niepełnosprawnych do tej infrastruktury. W ramach ich realizacji zostaną zlikwidowane bariery dla osób niepełnosprawnych, poprzez m.in.:

- **położenie nowej, równej nawierzchni chodników, ulic, wewnątrz blokowych, terenów rekreacyjnych,**
- **zlikwidowanie różnicy poziomów na ciągach komunikacyjnych i zejściach,**
- **obniżenie krawężników,**
- **montaż urządzeń zabawowo-rekreacyjnych z uwzględnieniem potrzeb dzieci niepełnosprawnych na placu zabaw,**
- **montaż urządzenia dźwigowego dla osób niepełnosprawnych w Środowiskowym Centrum Integracyjno – Profilaktycznym.**

3.4. Podobszar powojkowy zlokalizowany w rejonie ulic Sejmowej i Hutników.

Obszar wsparcia objęty „Lokalnym Programem Rewitalizacji dla Miasta Legnicy”, na wniosek Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy powiększono o obszar powojkowy (lokalizacja - mapka str. 30, teren nr 7), usytuowany w rejonie ulic Sejmowej i Hutników. Teren ten wraz z zabudowaniami został przekazany uczelni w dniu 31 grudnia 1998 r. przez Wojewodę Legnickiego. Kompleks zajmuje 103 551 m² powierzchni. Na wskazanym terenie znajduje się 7 budynków, w tym trzy o kubaturze po około 30 tys. m³ każdy. Od chwili wybudowania koszar wojskowych do 1993 roku cały teren służył wojsku. Powstałe na przełomie XIX i XX wieku obiekty, były najpierw koszarami pruskimi, potem niemieckimi, a po zakończeniu II wojny światowej – Północnej Grupy Wojsk Armii Radzieckiej. Po opuszczeniu obiektów przez Wojska Radzieckie przez kilka lat budynki niszczały. Kiedy stały się własnością Uczelni, były już zupełnie zdewastowane. Władze PWSZ zdecydowały, że kompleks ten stanie się siedzibą Uczelni. Po kilkumiesięcznych pracach projektowych, w połowie 1999 r., rozpoczął się remont. Rok akademicki 2000/2001 studenci PWSZ powitali już w pierwszych, świeżo odnowionych i zmodernizowanych pomieszczeniach. Po niespełna półtora roku od chwili przekazania obiektu Uczelni i po roku od rozpoczęcia remontu, oddano do użytku połowę pierwszego gmachu. W nowym obiekcie znalazły się m.in. dwie audiowizualne sale wykładowe z najnowocześniejszym wyposażeniem – projektorami multimedialnymi, komputerami, rzutnikami, sprzętem nagłaśniającym i audiowizualnym.

Rok akademicki 2002/2003 studenci PWSZ w Legnicy uroczyście rozpoczęli już w nowo wyremontowanych Salach Wielofunkcyjnych. Budynek, który pełnił pierwotnie funkcję stajni pruskiej, a następnie garaży może obecnie pomieścić ponad 1000 studentów. Nowoczesna konstrukcja sal umożliwia podzielenie ich w zależności od potrzeb, na cztery mniejsze. Sale wyposażone są w najnowocześniejszy sprzęt komputerowy i audio-wizualny.

W lutym 2004 roku oddano do użytku pierwsze skrzydło następnego budynku dydaktycznego – budynku C. W 2005 roku oddano już do użytku cały budynek C. Jego powierzchnia przekracza 9 tys. m². Łączna powierzchnia dydaktyczna ponad 21 tys. m². W trzech zmodernizowanych dotychczas budynkach znajduje się 16 sal wykładowych z pełnym wyposażeniem multimedialnym, 10 sal językowych, 7 pracowni komputerowych i 76 sal ćwiczeniowych. W sumie uczelnia dysponuje obecnie 109 salami dydaktycznymi.

Zgodnie ze „Strategią rozwoju PWSZ im. Witelona w Legnicy na lata 2008-2013”, uczelnia zmierza do dalszego rozwoju i nadania zajmowanemu obszarowi nowych funkcji, w związku z tym planuje się:

1. przebudowę i adaptację budynków w części „D”, wchodzących w skład kompleksu pokoszarowego JAR na Ośrodek Projektów i Edukacji. Budynki te w przeszłości wykorzystywane były przez JAR na zbrojownię i magazyny. W chwili obecnej teren planowanej inwestycji jest uporządkowany, wyposażony w istniejącą sieć utwardzonych dróg dojazdowych. Uzbrojenie terenu w sieć wodociągową, kanalizacyjną, elektryczną i telefoniczną zostanie wykonane w ramach prowadzonych robót remontowo – adaptacyjnych,
2. przebudowę i adaptację budynku nr 1 na cele dydaktyczne, m.in. poprzez dostosowanie budynku do uruchomienia specjalistycznych laboratoriów: ochrony środowiska, chemicznych, fizycznych, informatycznych, procesów i technik procesyjnych wyposażonych adekwatnie do przeznaczenia.”

3.5. Podsumowanie diagnozy i analiza SWOT

Po przeprowadzeniu analizy społeczno-ekonomicznej i infrastrukturalnej rejonu ulicy Henryka Pobożnego, zgodnie z przyjętymi kryteriami, należy stwierdzić, że:

Na obszarze wsparcia występuje wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia. W 2006 roku, liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tysiąc mieszkańców wynosi 116, przy czym wskaźnik w tym samym okresie dla województwa dolnośląskiego wynosił 65 a dla miasta Legnicy 84.

Wyznaczony obszar cechuje wysoki poziom przestępczości i wykroczeń. Liczba przestępstw na 1 tysiąc mieszkańców wskazała wartość 106, czyli powyżej średniej dla województwa dolnośląskiego, tj. 41,4.

Na wskazanym obszarze występuje porównywalnie niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego. Wszystkie budynki na wyznaczonym obszarze wsparcia (100%) zostały wybudowane przed rokiem 1989 (rok budowy poniżej 1910 roku), przy czym wskaźnik ten dla województwa dolnośląskiego na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego w 2002 roku wynosił 86,6%.

Dla pełnego rozpoznania sytuacji w rejonie ulicy H.Pobożnego, poniżej przeprowadzono analizę SWOT, która wskazuje podstawowe problemy i zagadnienia w kwestiach strategicznych. Zawiera zidentyfikowane słabe i silne strony obszaru wyznaczonego do wsparcia, oraz przedstawia szanse i zagrożenia. Analizie poddano aspekty z zakresu:

- lokalizacji,
- społeczności lokalnej,
- infrastruktury publicznej,
- możliwości rozwoju obszaru.
- stanu środowiska.

ANALIZA SWOT**MOCNE STRONY**

- położenie w śródmieściu
- atrakcyjny architektonicznie teren nad brzegiem rzeki Kaczawy
- układ zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie drogi krajowej nr 94
- atrakcyjny teren pod zabudowę plombową budownictwem mieszkalno – usługowym
- bliskość ścisłego centrum miasta, parku, hoteli i dworca PKP/PKS
- zabytkowe kamienice czynszowe z XVIII i XIX wieku
- istniejąca infrastruktura w ul. Wały Poniatowskiego (zagospodarowane nabrzeże rzeki Kaczawy)
- atrakcyjna lokalizacja
- chęć zmian wśród lokalnej społeczności

SŁABE STRONY

- niska aktywność zawodowa mieszkańców
- wysoki poziom przestępczości
- niewydolność wychowawcza rodzin
- zły stan budynków mieszkalnych
- zły stan ulic i chodników
- zły stan przestrzeni publicznych
- brak terenów rekreacyjnych i placów zabaw
- niewystarczające ilościowo oświetlenie,
- zły stan techniczny mieszkań
- niskie dochody mieszkańców
- głęboko zakorzenione patologie społeczne
- marginalizacja społeczna
- brak obiektu służącego lokalnej społeczności jako baza do realizacji szeroko rozumianych działań na jej rzecz

SZANSE

- czynne działania na rzecz wyrównywania różnic w zagospodarowaniu przestrzennym miasta
- konsekwentna realizacja polityki zrównoważonego rozwoju
- absorpcja środków zewnętrznych na odnowę miejskiej infrastruktury publicznej i przeciwdziałanie degradacji społecznej
- zwiększenie potencjału turystycznego miasta
- rozwój gospodarczy miasta i regionu
- zwiększenie zapotrzebowania na pracowników z wykształceniem zawodowym zarówno w mieście jak i regionie
- zwiększenie popytu na mieszkania w centrum miasta

ZAGROŻENIA

- stagnacja gospodarcza w mieście i regionie
- brak pracy związany ze stagnacją gospodarczą
- negatywny wpływ światowego kryzysu finansowego na gospodarkę
- zmniejszenie liczby mieszkańców
- brak możliwości do pozyskania zewnętrznych środków finansowych
- pogłębianie ubożenia społeczeństwa
- migracja mieszkańców w tym ludzi młodych i wykształconych

Przedstawiona analiza SWOT rozpatruje kryteria:

- **mocnych stron** - możliwości jakie stanowią silną stronę obszaru i jego społeczności, które należy wykorzystać w celu rozwoju;
- **słabych stron** – cechy, które stanowią słabe strony obszaru i jego społeczności, które w przypadku braku działań zmierzających do ich wyeliminowania utrudnią będą jego funkcjonowanie i rozwój;
- **zagrożenia** – uwarunkowania, które nie są zależne od zachowania społeczności obszaru, ale mogą stanowić zagrożenie dla poprawy stanu i rozwoju obszaru;
- **szanse** – możliwości, które nie są bezpośrednio zależne od wewnętrznych czynników obszaru, ale odpowiednio wykorzystane mogą stanowić możliwości sprzyjające poprawie stanu rozwojowego tego obszaru.

3.6. Cele rewitalizacji opisane skwantyfikowanymi wskaźnikami produktu i rezultatu z określonymi wartościami docelowymi do osiągnięcia w roku 2013 lub 2015.

Diagnoza stanu obszaru w powiązaniu z rozmowami i konsultacjami z mieszkańcami oraz przedstawicielami lokalnego środowiska naukowego - PWSZ im. Witelona w Legnicy, Stowarzyszeniem „Powrót do życia Anastasis”, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, parafią św. Jacka, Powiatowym Urzędem Pracy, Policją, Strażą Miejską, Zarządem Gospodarki Mieszkaniowej, Zarządem Dróg Miejskich oraz wyniki analizy SWOT, przyczyniły się do określenia spójnej koncepcji, która stała się podstawą wytyczenia głównych celów Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Legnicy. Głównymi czynnikami zaburzającymi prawidłowy rozwój wyznaczonego obszaru są bieda, brak aktywności zawodowej, przestępczość, bardzo zły stan infrastruktury publicznej i mieszkaniowej oraz brak funduszy umożliwiających nadanie nowych istotnych społecznie i gospodarczo funkcji niszczącym, niezagospodarowanym obiektom, w tym obiektom powojkowym. Dlatego wszelkie działania w ramach LPR powinny być nakierowane na wyhamowanie zidentyfikowanych negatywnych zjawisk poprzez zorganizowane i zamierzone oddziaływania społeczne i infrastrukturalne w długim okresie czasu, przy szczególnym uwzględnieniu dzieci i młodzieży. Zaniechanie wsparcia tej grupy w dalszej konsekwencji może przynieść kolejne pokoleniowo ograniczenia szans życiowych. Poza tym młodzież i dzieci dają szansę na najwyższą efektywność wykorzystania wsparcia publicznego.

Zintegrowane wsparcie obszaru przyniesie najlepsze efekty w postaci niedopuszczenia do zjawiska dziedziczenia biedy, uzależnień i zachowań patologicznych, a radykalna

poprawa stanu infrastruktury stworzy warunki do rozwoju społeczno - gospodarczego i atrakcyjnego turystycznie miejsca.

Biorąc pod uwagę wcześniejsze doświadczenia miasta w realizacji projektów z zakresu rewitalizacji, tj. realizację „Programu Rewitalizacji Śródmieścia i części obrębu Fabryczna w Legnicy” (częściowo sfinansowanego w ramach ZPORR), bezpośrednim efektem podniesienia jakości przestrzeni publicznych jest wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszaru, gdzie dzięki prywatnemu kapitałowi powstają m.in. nowe sklepy, punkty usługowe i mieszkania. To z kolei przyczynia się do lokalnego zwiększenia miejsc pracy i do napływu nowych mieszkańców, powodując pozytywne zmiany w zachowaniach społecznych, polegające m.in. na zwiększeniu poczucia patriotyzmu lokalnego i tożsamości, lepszej samoorganizacji i kontroli społecznej niepożądanych zachowań.

W związku z powyższym, przyjęto następujące cele główne realizacji LPR, które dotyczą zarówno sfery społecznej, gospodarczej jak i środowiskowej.

Cel I – Zapobieganie patologiom i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Integracja mieszkańców.

Działania:

- 1) utworzenie lokalnego Centrum Integracyjno – Profilaktycznego (dalej Centrum) - stworzenie warunków umożliwiających współdziałanie służb publicznych i organizacji pozarządowych w zakresie wyhamowania i zapobiegania negatywnym tendencjom społecznym i patologiom – adaptacja budynku; powierzchnia 675,2 m² – realizacja: Gmina Legnica.
- 2) uruchomienie w Centrum Filii Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej - stała realizacja zadań w zakresie m.in. wyrównywania szans, pomocy psychologiczno-pedagogicznej, reorientacji i poradnictwa zawodowego, terapii rodzin dysfunkcyjnych, pomocy psychologiczno-pedagogicznej, prowadzenia punktu konsultacyjnego dla wszystkich potrzebujących z wyznaczonego obszaru i w miarę możliwości dla pozostałych mieszkańców miasta.
- 3) realizacja przez oraz przez organizacje pozarządowe projektów społecznych m.in. w zakresie:
  - opieki nad dziećmi i młodzieżą ze środowisk niewydolnych wychowawczo w tym praca z rodzicami/opiekunami,
  - profilaktyki uzależnień dzieci i rodzin,
  - odbudowywania i podtrzymywania umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, eliminowanie stereotypów dzielnicowych,

- aktywizacji zawodowej osób nieaktywnych zawodowo, zagrożonych bezrobociem oraz mających trudności ze znalezieniem pracy,
- promocji i szkolenia na rzecz budowania świadomości gospodarczej i samozatrudnieniowej mieszkańców.

4) przeprowadzenie przez PWSZ im. Witelona w Legnicy, przy pomocy dostępnych środków materialnych i dostępnej wykwalifikowanej kadry dwóch szkoleń umożliwiających całkowite przekwalifikowanie się bądź uzyskanie dodatkowych kwalifikacji niezbędnych na ciągle ewoluującym rynku pracy. Pierwsze pn. „Życie zaczyna się po 45 - bądź aktywny” będzie szkoleniem z zakresu pierwszej pomocy i samoobrony, podstaw obsługi komputera, poruszania się po Internecie z uwzględnieniem modułów aktywnego poszukiwania pracy i rozwijania swoich zainteresowań. Grupę docelową stanowić będą osoby zamieszkujące Legnicę, a w szczególności tereny o wysokim wskaźniku bezrobocia. Szkolenie skierowane będzie bezpośrednio do osób w wieku 45+, które należą do grup zagrożonych wykluczeniem społecznym i wymagają kompleksowego wsparcia, w tym stworzenia warunków do integracji i współdziałania ze społeczeństwem. Projektodawca planuje intensywną akcję promocyjną w szczególności w rejonie ul. H. Pobożnego. Podczas rekrutacji preferowane będą osoby zamieszkujące w/w obszar. Projekt realizowany będzie w ramach Priorytetu VII POKL, poddziałania 7.2.1 Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Pomimo szerokiego dostępu do różnego rodzaju szkoleń i kursów uczestnictwo osób w wieku 45+ nadal jest bardzo niskie. W UE ponad 20% osób stale podnosi swoje kwalifikacje za pośrednictwem różnego rodzaju kursów i szkoleń, w Polsce jest to jedynie 9%, w województwie dolnośląskim jedynie 6,2%. Obecnie wzrasta popyt na pracowników aktywnych i elastycznych zawodowo ze stale aktualizowanymi kwalifikacjami. Szeroki dostęp do darmowych kursów i szkoleń w szczególności dla osób powyżej 45 roku oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym może stanowić antidotum na stale rosnący stan bezrobocia, ubóstwo czy też wykluczenie społeczne.

Drugie szkolenie pn. „Kompetentny przewodnik turystyczny” ma na celu wyposażenie uczestników w wiedzę oraz umiejętności niezbędne przy obsłudze imprez turystycznych, w tym w wiedzę z zakresu udzielania pierwszej pomocy. Stale ewoluujący rynek pracy warunkuje konieczność podjęcia działań na rzecz aktywizacji zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia. Skuteczność podejmowanych działań zależy w ogromnym stopniu od koncentracji wsparcia na wybranych grupach docelowych to jest takich, które w szczególny sposób doświadczają największych trudności związanych z wejściem i utrzymaniem się na rynku pracy. Grupę docelową stanowić będą osoby, które ze względu na wiek i brak doświadczenia napotyka największe trudności z wejściem na rynek pracy tj. osoby do 25 roku życia oraz osoby wchodzące po raz

pierwszy na rynek pracy. Ogromną szansę rozwoju osobistego (nabycia nowych, przydatnych w ewoluującej rzeczywistości umiejętności) oraz zmniejszenia bezrobocia daje możliwość uczestnictwa w szkoleniu na przewodnika turystycznego. Szkolenie nie będzie kolejną sztapową ofertą. Warto podkreślić, że jego uczestnicy wyposażeni zostaną w umiejętność udzielania pierwszej pomocy oraz komunikacji w stopniu podstawowym w języku czeskim. Kurs jest odpowiedzią na zapotrzebowanie dynamicznie rozwijającej się branży turystycznej, co pociąga za sobą wzrost zapotrzebowania na kadre pilotów przy realizacji imprez turystycznych. Projektodawca poprzez realizację Projektu, w głównej mierze zamierza wspomóc osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, zamieszkujące rejon ul. H. Pobożnego. Poprzez aktywizację oraz czynny udział w szkoleniu osób zamieszkujących w/w obszar wzrośnie ich szansa na regionalnym rynku pracy. Szkolenie zorganizowane będzie na terenie bazy dydaktycznej Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy oraz przy udziale zatrudnionej, wysoko wykwalifikowanej kadry dydaktycznej. Projekt realizowany będzie w ramach Priorytetu VI PO KL, poddziałania 6.1.1 Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy.

W ramach działań społecznych zmierzających do zmniejszenia zjawisk ubóstwa, wykluczenia i bezrobocia, do chwili uruchomienia Centrum, mieszkańcy rewitalizowanego obszaru biorą i będą brać udział w programach aktywizujących, organizowanych m.in. przez Powiatowy Urząd Pracy (PUP) i Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS) w Legnicy, Stowarzyszenie pn. Oddział Terenowy Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Dobroczynnego „Powrót do życia Anastasis” oraz Państwową Wyższą Szkołę Zawodową im. Witelona w Legnicy, realizujące cyklicznie programy skierowane do społeczności lokalnej.

I. Programy realizowane przez PUP w Legnicy w ramach projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego w latach 2006-2008:

- 1) „Aktywni zawodowo 2008” - podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób zarejestrowanych jako bezrobotne w PUP Legnica. Cele projektu realizowane poprzez szkolenia, staże, przygotowanie zawodowe, prace interwencyjne, jednorazowe środki na podjęcie działalności zawodowej; liczba uczestników z rejonu ulicy H.Pobożnego - 3 osoby,
- 2) „Młodzi i aktywni” - podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób zarejestrowanych jako bezrobotne w PUP Legnica. Cele projektu realizowane poprzez szkolenia, staże, przygotowanie zawodowe, prace interwencyjne; liczba uczestników z rejonu ulicy H.Pobożnego -1 osoba,

- 3) „Start 2006” - podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób zarejestrowanych jako bezrobotne w PUP Legnica. Cele projektu realizowane poprzez staże, szkolenia, zwrot kosztów dojazdów, zatrudnienie subsydiowane, dotacje dla osób chcących uruchomić własną działalność gospodarczą, zwrot osobom samotnie wychowującym dzieci kosztów opieki nad dziećmi; liczba uczestników z rejonu ulicy H.Pobożnego - 4 osoby,
- 4) „Droga do sukcesu” - podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób zarejestrowanych jako bezrobotne w PUP Legnica. Cele projektu realizowane poprzez przygotowanie zawodowe, szkolenia, dotacje na podjęcie działalności gospodarczej, prace interwencyjne, działania towarzyszące: zwrot osobom samotnie wychowującym dzieci kosztów opieki nad dziećmi i osobami zależnymi, zwrot kosztów dojazdu na miejsce przygotowania zawodowego i szkolenia; liczba uczestników z rejonu H.Pobożnego – 8 osób.

II. Program realizowany przez MOPS w Legnicy w finansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w okresie od 1 czerwca do 31 grudnia 2008 roku:

„Wykorzystaj szansę, zdobądź zatrudnienie” – aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, poszukujących pracy lub niepozostających w zatrudnieniu, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, realizowana poprzez warsztaty i szkolenia w zakresie umiejętności psychospołecznych, zapobiegania agresji, aktywnego poszukiwania pracy, umiejętności przedsiębiorczych. Uczestnikom zapewniono wyżywienie, ubezpieczenie NNW oraz zasiłek celowy w czasie realizacji kontraktu. Liczba uczestników z rejonu H.Pobożnego – 6 osób,

III. Programy realizowane cyklicznie (co roku) dla mieszkańców rejonu ulicy H.Pobożnego, przez Stowarzyszenie „Powrót do życia Anastasis”:

- 1) „Opieka nad dziećmi i młodzieżą ze środowisk niewygodnych wychowawczo realizowana przez niepubliczne placówki opiekuńczo-wychowawcze”; liczba uczestników - 50 podopiecznych, liczba rodzin objętych programem 15,
- 2) Prowadzenie działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych; liczba uczestników - 50 podopiecznych, liczba rodzin objętych programem 15,
- 3) Różnorodne działania profilaktyki uzależnień podczas wypoczynku letniego i zimowego dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin patologicznych:
  - grupa wsparcia dla rodziców/opiekunów,
  - niwelowanie skutków uzależnienia,
  - profilaktyka i akcja informacyjna na temat uzależnień,
  - praca indywidualna i grupowa,
  - praca w kółkach zainteresowań (plastyka, taniec, drama),

- gry i zajęcia sportowe,
  - poprawa relacji interpersonalnych i emocjonalnych w rodzinie,
  - przekazywanie prawidłowych wartości życia poprzez zajęcia prowadzone w klubie.
- 4) „NIE” – oznaczać może „TAK” - budowanie własnej wartości poprzez postawę asertywną; uczestnicy - młodzież zagrożona wykluczeniem społecznym – 15 osób.

Cel II – Ożywienie społeczno-gospodarcze i turystyczne obszaru rewitalizowanego poprzez poprawę jakości przestrzeni publicznej, zgodnie z zasadami ładu przestrzennego i estetyki.

Działania:

- 1) przebudowa i modernizacja ulic (wraz z budową kanalizacji deszczowej), chodników i oświetlenia - poprawa funkcjonowania ciągów komunikacyjnych w celu lepszego skomunikowania obszaru z drogą krajową Nr 94 oraz dostosowanie istniejącego układu komunikacyjnego do odpowiednich standardów i potrzeb,
- 2) modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej w ulicach H.Pobożnego i B.Chrobrego,
- 3) budowa ogrodu zabaw dla dzieci,
- 4) renowacja części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych – XIX-wiecznych kamienic czynszowych,
- 5) budowa i wyposażenie ogólnodostępnego zielonego terenu rekreacyjnego przy Centrum Integracyjno – Profilaktycznym,
- 6) zagospodarowanie zapleczy budynków (wraz z odwodnieniem terenu) – stworzenie estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej,
- 7) modernizacja infrastruktury przestrzeni publicznej przy ul. Libana,
- 8) przygotowanie do sprzedaży wolnych działek pod zabudowę plombową o funkcji usługowo – mieszkalnej,
- 9) nadanie nowych, edukacyjnych funkcji zdegradowanym obiektom powojkowym poprzez przebudowę i adaptację budynków PWSZ im. Witelona w Legnicy.

Wszystkie wypracowane działania do realizacji z zakresu Programu zostały podporządkowane wyznaczonym celom. Ich realizacja przyczyni się do rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru a odnowiona zabudowa posiadająca walory historyczne, uzupełniona terenami rekreacyjnymi z zielenią, będzie stanowiła atrakcyjny dla turystów zespół śródmiejski – świadectwo wielkomiejskiego charakteru Legnicy w XIX wieku. Osiągnięcie wyznaczonych celów - likwidacja barier hamujących rozwój obszaru - będzie skutkować wzrostem zainteresowania inwestorów prywatnych zabudową plombową zrewitalizowanych ulic, co przyczyni się do powstania nowych budynków, z szeroko rozumianymi usługami w parterze.

Realizacja zadań przewidzianych w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Dla Miasta Legnicy na lata 2007-2015, przyczyni się do poprawy wskaźników, które stanowiły podstawę wyboru obszaru wsparcia - zmniejszenia poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego, zmniejszenia poziomu przestępczości i wykroczeń oraz poprawy poziomu wartości zasobu mieszkaniowego i pozostałej infrastruktury. Poprawa tych wskaźników zmniejszy także dysproporcje występujące pomiędzy obszarem wsparcia a miastem i Województwem Dolnośląskim. Ocena poprawy będzie możliwa na podstawie weryfikowalnych danych m.in. z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnicy, Komendy Miejskiej Policji w Legnicy, Powiatowego Urzędu Pracy w Legnicy, utworzonego Środowiskowego Centrum Profilaktyczno-Integracyjnego, Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy oraz danych z wydziałów merytorycznych Miasta Legnicy.

Nazwa wskaźnika Rezultatu / produktu	Miejsce pozyskania danych	Wartość wyjściowa – dane z obszaru za 2006 rok	Wartość docelowa do osiągnięcia na obszarze w 2013 roku	Wartość docelowa do osiągnięcia na obszarze w 2015 roku
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej	MOPS Legnica	115 osób	100 osób	90 osób
Liczba przestępstw i wykroczeń na tysiąc mieszkańców	KMP Legnica	105 przestępstw i wykroczeń	90 przestępstw i wykroczeń	70 przestępstw i wykroczeń
Liczba wyremontowanych budynków wybudowanych przed 1989 rokiem	UM Legnicy		22 budynki	34 budynki
Liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne	PUP Legnica	124 osoby	100 osób	90 osób
Długość zmodernizowanych dróg	UM Legnicy		0,669 km	
Powierzchnia zmodernizowanego budynku na potrzeby Centrum Profilaktyczno-Integracyjnego	UM Legnicy		807,50 m ²	
Powierzchnia odnowiona z zakresu drobnej infrastruktury przestrzeni publicznej przyległej do Centrum Profilaktyczno-Integracyjnego	UM Legnicy		3 265 m ²	

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA MIASTA LEGNICY

Ilość korzystających z Centrum Profilaktyczno-Integracyjnego	osób	Centrum Profilaktyczno-Integracyjne	230 osób	230 osób
Powierzchnia odnowiona przestrzeni publicznej		UM Legnica	7 978,38 m ²	
Powierzchnia zmodernizowanej infrastruktury ul. Libana	ul.	UM Legnica	1 641 m ²	
Powierzchnia wybudowanego ogrodu zabaw dla dzieci		UM Legnicy	800 m ²	
Liczba osób korzystających z infrastruktury uczelnianej wspartej w wyniku realizacji projektu przebudowy i adaptacji budynków „D” PWSZ im. Witelona w Legnicy		PWSZ im. Witelona w Legnicy	70 osób	
Powierzchnia budynku poddana modernizacji		PWSZ im. Witelona w Legnicy	771,05 m ²	
Liczba korzystających z pomocy świadczonej przez Stowarzyszenie po realizacji zadania - renowacja infrastruktury Kościoła Zielonoświątkowego Zboru „Anastasis”, użytkowanej przez Stowarzyszenie pn. Oddział Terenowy Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Dobroczyнного „Powrót do życia Anastasis”, pełniące kluczowe funkcje społeczne na obszarze wsparcia.		Stowarzyszenie pn. oddział Terenowy Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Dobroczyнного „Powrót do życia Anastasis”	100 osób	
Liczba bezpośrednio utworzonych miejsc pracy		PWSZ im. Witelona w Legnicy	2 etaty	
W tym kobiety			1 etat	

3.7. Korelacja podejmowanych działań

Niżej wymienione zintegrowane przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w rejonie ulicy H.Pobożnego wzajemnie się uzupełniają i stanowią całość ukierunkowaną na poprawę sytuacji społecznej, gospodarczej i środowiskowej obszaru. Przedsięwzięcia te, są wzajemnie skorelowane - współzależne i wzajemnie powiązane.

3.8. Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji na obszarze wsparcia

Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji na obszarze wsparcia służą realizacji założonych dwóch celów głównych:

cel I – zapobieganie patologiom i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Integracja mieszkańców.

cel II – ożywienie społeczno-gospodarcze i turystyczne obszaru rewitalizowanego poprzez poprawę jakości przestrzeni publicznej, zgodnie z zasadami ładu przestrzennego i estetyki.

Obydwa cele uzupełniają się wzajemnie. Warto zaznaczyć, że takie wzajemne przenikanie się (wzajemne dopełnianie celów i przedsięwzięć), jest cechą pożądaną z punktu widzenia Instytucji Zarządzającej RPO WD. Zgodnie z opinią Instytucji zawartą w „Szczegółowym opisie priorytetów RPO WD” - „...dla powodzenia procesów rewitalizacyjnych, konieczne jest uzupełnienie przedsięwzięć infrastrukturalnych przedsięwzięciami społecznymi”. W Lokalnym Programie Rewitalizacji dla miasta Legnicy owo uzupełnianie się, wynika przede wszystkim z generalnego celu, jaki przyświeca działaniom podejmowanym na tym obszarze, a mianowicie ożywieniu społeczno-gospodarczemu i turystycznemu. Dotychczasowe ograniczenia w rozwoju tych funkcji leżą zarówno po stronie problemów społecznych jak i przestrzennych.

Rejon ulicy H.Pobożnego zamieszkują stosunkowo ubodzy mieszkańcy z problemami społecznymi. Dlatego na tym obszarze, muszą być realizowane działania zmierzające do poprawy standardów życia oraz do integracji społeczno-zawodowej z założeniem zapobiegania tzw. zjawisku dziedziczenia biedy i zachowań patologicznych w kolejnych pokoleniach. Stąd jednym z zadań jest adaptacja atrakcyjnego architektonicznie i historycznie budynku po Policyjnej Izbie Dziecka przy ulicy B.Chrobrego 13 (dawnej Willi Bolka von Richthofena) wraz z otaczającym ogrodem, na Centrum Społeczno-Integracyjne, które będzie stanowiło stałą bazę do realizacji szeroko rozumianych działań zmierzających do wyhamowania oraz zapobiegania patologiom i wykluczeniom społecznym. Dodatkowo, biorąc pod uwagę atrakcyjność położenia obszaru H.Pobożnego, tj.:

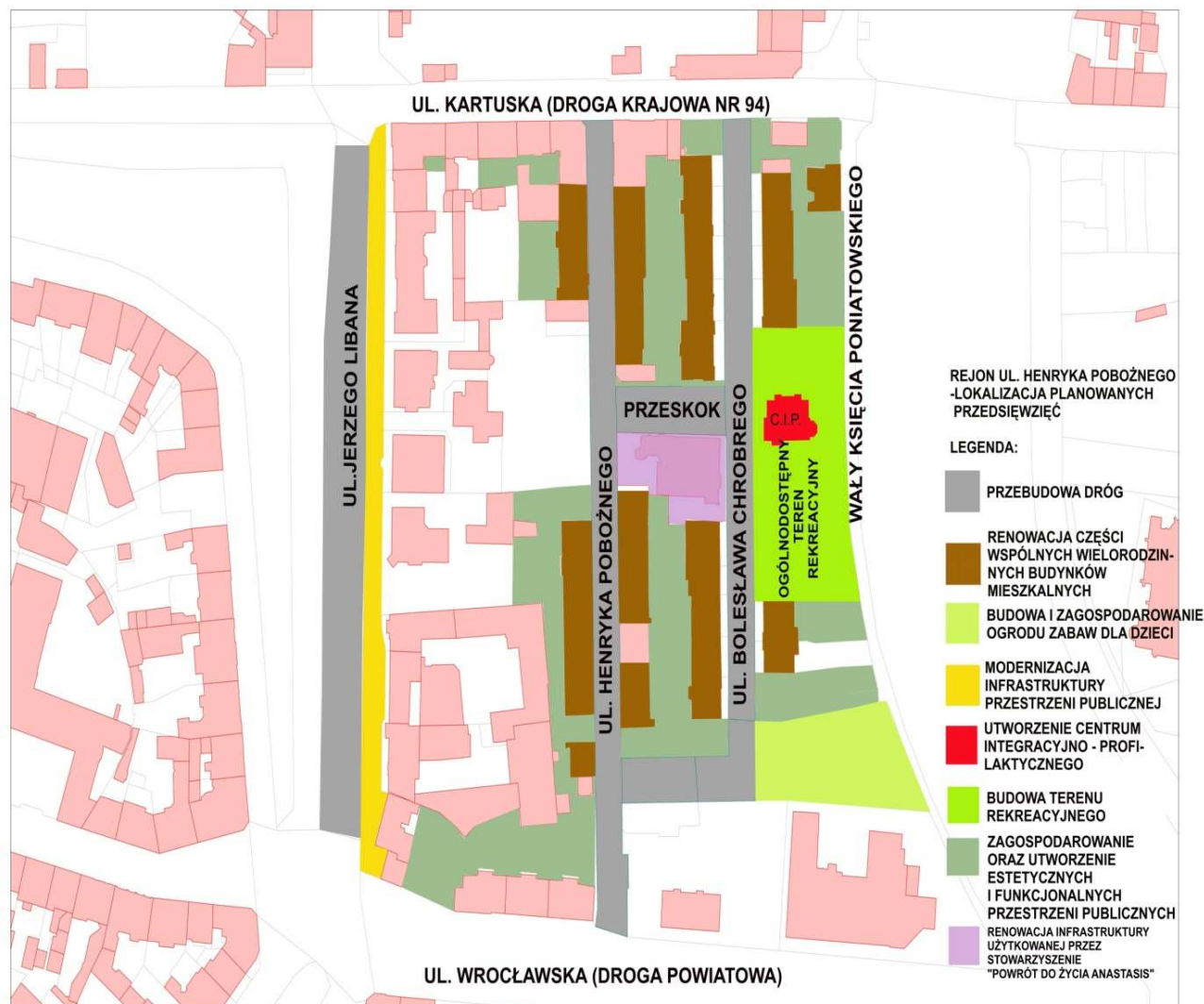
- centrum miasta i połączenie z drogą krajową nr 94,
- bliskość dworca PKP, PKS oraz dwóch dużych hoteli „Qubus” i „Książęcy”,
- graniczącą z obszarem piękną promenadą spacerową nad doliną rzeki Kaczawy – Wały Księcia Poniatowskiego,

a także urokliwy, przedwojenny charakter zabudowy obszaru, przy zrealizowaniu zaplanowanych zadań z zakresu infrastruktury - przebudowy ulic i chodników wraz z oświetleniem, remontem budynków, estetycznym i funkcjonalnym zagospodarowaniem podwórek i wolnych przestrzeni na miejsca publiczne służące rekreacji i wypoczynkowi - ostatecznie projekt przyczyni się do ożywienia społeczno-gospodarczego i turystycznego tego obszaru.

W związku ze zidentyfikowaniem na obszarze miasta, niszczonego i niezagospodarowanego terenu powojkowego należącego do PWSZ im. Witelona oraz włączeniem go do obszaru wsparcia, podjęto działania zmierzające do nadania mu nowych, edukacyjnych funkcji. Z myślą o zwiększeniu szans powodzenia procesów rewitalizacyjnych zaplanowana interwencja składać się będzie z uzupełniających się przedsięwzięć infrastrukturalnych (przebudowa i adaptacja budynków) i społecznych (przeprowadzenie szkoleń dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i doświadczających trudności z wejściem na rynek pracy). Zakładane do realizacji projekty wyraźnie wiążą się z głównymi celami LPR. W powiązaniu z innymi planowanymi do realizacji w ramach LPR projektami, oddziaływają w sposób spójny, zintegrowany i kompleksowy na zdiagnozowane w dokumencie problemy.

Poniższy wykaz przedstawia wszystkie zadania inwestycyjne zaplanowane do realizacji na terenach rewitalizowanych:

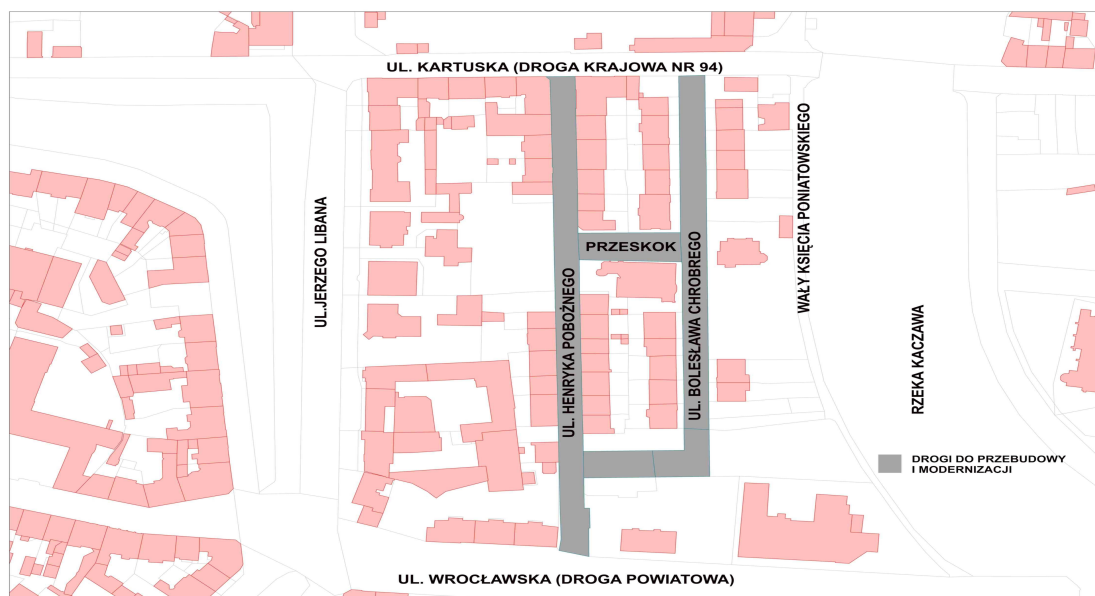
Mapa przedstawiająca obszar wsparcia - podobszar położony w rejonie ulicy H. Pobożnego - z zaznaczonymi lokalizacjami planowanych przedsięwzięć:

1. Podobszar położony w rejonie ulicy H. Pobożnego

Nazwa zadania	Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w rejonie ul. H. Pobożnego - przebudowa dróg na obszarze rewitalizowanym
Cel zadania	Zapobieganie degradacji stanu fizycznego przestrzeni, ożywienie społeczno - gospodarcze i turystyczne oraz poprawa możliwości komunikacyjnych obszaru rewitalizowanego poprzez przebudowę dróg leżących w jego obszarze przy wykorzystaniu zasad estetyki i ładu przestrzennego.
Opis zadania i lokalizacja	W ramach zadania przebudowane i zmodernizowane zostaną ulice: B. Chrobrego, H. Pobożnego oraz ul. Przeskok. Realizacja projektu służyć będzie poprawie funkcjonowania ciągów komunikacyjnych (lepsze skomunikowanie obszaru z drogą krajową Nr 94) oraz dostosowaniu istniejącego układu komunikacyjnego do odpowiednich standardów i potrzeb. Rewitalizowany obszar zlokalizowany jest w pobliżu centrum miasta, nieopodal dworca

PKP i dwóch hoteli o wysokim standardzie, gdzie występuje bardzo duże nasilenie ruchu pojazdów transportu publicznego, osobowego i ciężarowego. Od strony północnej ulice położone na obszarze rewitalizowanym komunikują go z drogą krajową nr 94 oraz leżącą po przeciwnej stronie, bardzo ważną dla ruchu miejskiego arterią komunikacyjną - drogą powiatową - ul. Wrocławską i będącą jej przedłużeniem ul. II Armii Wojska Polskiego.

Uzasadnienie realizacji zadania

Realizacja przedsięwzięcia jest niezbędną częścią działań służących przeciwdziałaniu degradacji fizycznej przestrzeni na omawianym obszarze. Od strony północnej ulice komunikują obszar rewitalizowany z drogą krajową nr 94 i są w bardzo złym stanie technicznym (ubytki, zapadnięte płyty, częściowa utrata nośności, brak krawężników i właściwego odwodnienia). Ten stan rzeczy stwarza niebezpieczeństwo zarówno dla pieszych (w tym przede wszystkim dla niepełnosprawnych) jak i dla ruchu kołowego. W znacznym stopniu zdezastrowana i zdekapitalizowana nawierzchnia ulic uniemożliwia sprawny odbiór potoku ruchu. Realizacja zadania jest istotna nie tylko z powodu wpływu na poprawę infrastruktury (podniesienie jakości połączenia z drogą nr 94, czy zapobieganie destrukcji tkanki urbanistycznej miasta), ale także z powodu korzyści społecznych (ożywienie społeczno - gospodarcze i turystyczne terenu rewitalizowanego).

Czas realizacji
Szacowany koszt

2008 – 2010
5 327 559,76 PLN

Źródła finansowania

Środki UE (w ramach RPO) 3 649 247,98 PLN (910 036,90 €),
środki własne Gminy Legnica 1 678 311,78 PLN

Realizator zadania

Dla ustalenia szacunkowych wartości EURO zastosowano przelicznik obowiązujący na dzień 31.08.2011r. gdzie 1 EURO = 4,01 PLN

Gmina Legnica / Zarząd Dróg Miejskich

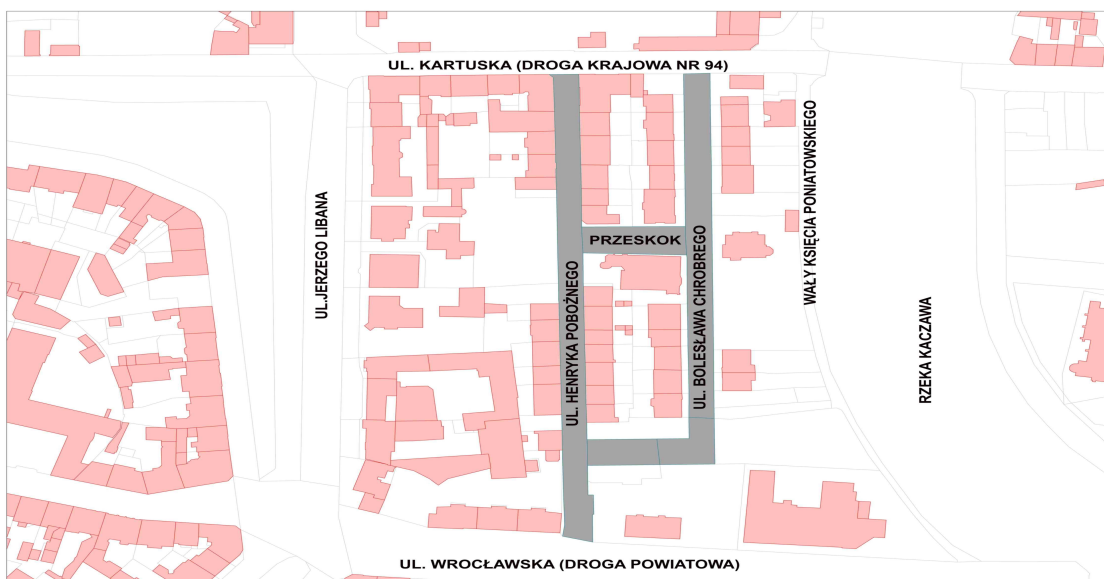
Nazwa zadania

Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w rejonie ul. H. Pobożnego - modernizacja sieci wodno - kanalizacyjnej w ulicach H. Pobożnego i B. Chrobrego

Cel zadania

Przeciwdziałanie marginalizacji rejonu ul. H. Pobożnego poprzez zapobieganie degradacji stanu fizycznego przestrzeni publicznej i poprawę jej jakości.

Opis zadania i lokalizacja Omawiane zadanie polega na modernizacji sieci wodno – kanalizacyjnej, prowadzonej w pasach drogowych ulic H. Pobożnego i B. Chrobrego, zlokalizowanych na obszarze wsparcia. Zadanie realizowane będzie m.in. poprzez wymianę przyłączy i armatury zabudowanej na sieci wodociągowej oraz całkowitej wymiany sieci kanalizacyjnej w obu ulicach.

Uzasadnienie realizacji zadania Jednym z wymiarów degradacji występującej na obszarze wsparcia jest dekapitalizacja infrastruktury. Destrukcja środowiskowa przejawia się m.in. w zniszczonej infrastrukturze wodno – kanalizacyjnej. Sieci uzbrojeniuowe prowadzone są w pasach drogowych ulic i wymagają modernizacji. Ulice nie posiadają właściwego odwodnienia. Występują braki w istnieniu kanalizacji deszczowej (np. w ul. H. Pobożnego), zaś istniejące kolektory wymagają oczyszczenia (np. w ul. B. Chrobrego). Sieci wodociągowe (żeliwne i azbesto – cementowe) oraz kanalizacyjne (wykonane z kamionki) w ulicach H. Pobożnego i B. Chrobrego, liczą ponad 112 lat. Stan techniczny sieci kanalizacyjnej, ze względu na jej wiekowe wyeksploatowanie, a także czynniki wynikające z inspekcji TV kanałów, tj. rozszczelnienie przewodów, brak spadków, pęknięcia, uszkodzenia kwalifikują ją do całkowitej wymiany.

Czas realizacji 2009 – 2010
Szacowany koszt 556 070 PLN

Źródła finansowania Legnickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. w Legnicy

Realizator zadania Legnickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. w Legnicy

Nazwa zadania **Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w rejonie ul. H. Pobożnego - renowacja części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych**
Cel zadania Poprawa jakości przestrzeni publicznej w mieście poprzez renowację części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych zlokalizowanych na obszarze wsparcia, co przyczyni się do przeciwdziałania marginalizacji oraz wzmocnienia struktur społeczno – gospodarczych miasta.

Opis zadania i lokalizacja Analizowane zadanie ma na celu renowację części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych, usytuowanych na obszarze wsparcia, przy ulicach: H. Pobożnego, B. Chrobrego i W. Poniatowskiego. Budynki stanowią ciągi 3- i 4-kondygnacyjnych XIX – wiecznych kamienic czynszowych i charakteryzują się dużym stopniem degradacji. Stare kamienice pilnie wymagają niezbędnej renowacji, wymiany zniszczonych elementów konstrukcji i zdekapitalizowanej instalacji oraz wyremontowania elewacji i klatek schodowych.

Uzasadnienie realizacji zadania Głównym celem Priorytetu 9 „Miasta”, jest przeciwdziałanie marginalizacji obszarów miast województwa dolnośląskiego, na których m.in. ulega degradacji stan fizyczny przestrzeni. Rejon ul. H. Pobożnego w Legnicy, zdecydowanie jest takim obszarem. Niszczonemu ulegają tam nie tylko drogi czy podwórka, ale i nieremontowana od lat zabytkowa, dziewiętnastowieczna zabudowa. Budynki zlokalizowane na obszarze wsparcia są w złym stanie technicznym. Zdegradowane, ulegające stałej dekapitalizacji, szpecą wizerunek tej części miasta. Odnowiona zabudowa posiadająca niewątpliwie walory historyczne – może stanowić atrakcyjny zespół miejski – świadectwo wielkomiejskiego charakteru Legnicy w XIX w. Renowacja budynków wpłynie na wyrównanie różnic w zagospodarowaniu przestrzennym miasta, zwiększenie atrakcyjności turystycznej oraz poprawi warunki bytu mieszkańców. Społeczność chętniej utożsamiała się będzie z zamieszkiwanym rejonem.

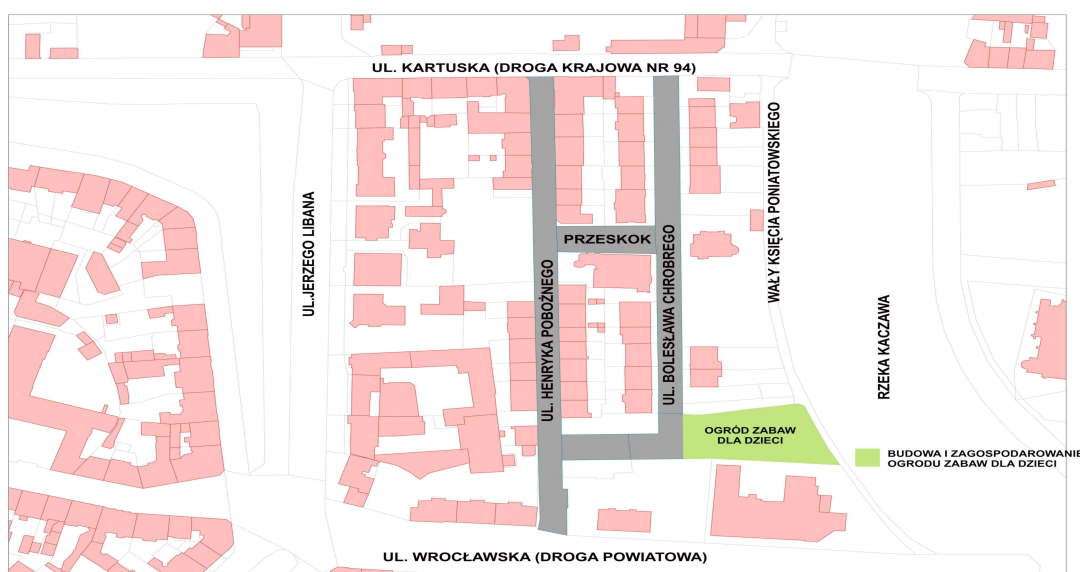
Czas realizacji 2009 – 2012 i 2013 - 2015
Szacowany koszt 8 128 182,57 PLN w latach 2009 – 2012
 5.208.371,02 w latach 2013 - 2015

Źródła finansowania Środki UE (w ramach RPO) 5 689 727,80 PLN (1 418 884,74 €)
 środki własne Gminy Legnica w latach 2009 – 2012 – 2 438 454,77 PLN
 środki własne Gminy Legnica w latach 2013 – 2015 – 5.208.371,02 PLN

Dla ustalenia szacunkowych wartości EURO zastosowano przelicznik obowiązujący na dzień 31.08.2011r. gdzie 1 EURO = 4,01 PLN

Realizator zadania Gmina Legnica

Nazwa zadania	Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w rejonie ul. H. Pobożnego - budowa ogrodu zabaw dla dzieci
Cel zadania	Przeciwdziałanie marginalizacji i ożywienie społeczne obszaru położonego w rejonie ul. H. Pobożnego w Legnicy, poprzez podniesienie jakości przestrzeni publicznej i stworzenie bezpiecznego miejsca wspólnych zabaw dla dzieci (w tym niepełnosprawnych) oraz ich rodzin.
Opis zadania i lokalizacja	Zadanie polega na budowie ogrodu zabaw dla dzieci mieszkających w rejonie ul. H. Pobożnego w Legnicy – obszarze zdegradowanym zarówno fizycznie jak i społecznie. W wyniku jego realizacji, powstanie bezpieczne miejsce wspólnych zabaw dla dzieci (w tym niepełnosprawnych) oraz wypoczynku dla ich rodzin. Przedsięwzięcie realizowane będzie m.in. poprzez: zakup i zamontowanie urządzeń zabawowo - rekreacyjnych, ławek, wykonanie aneksów wypoczynkowych dla osób starszych.

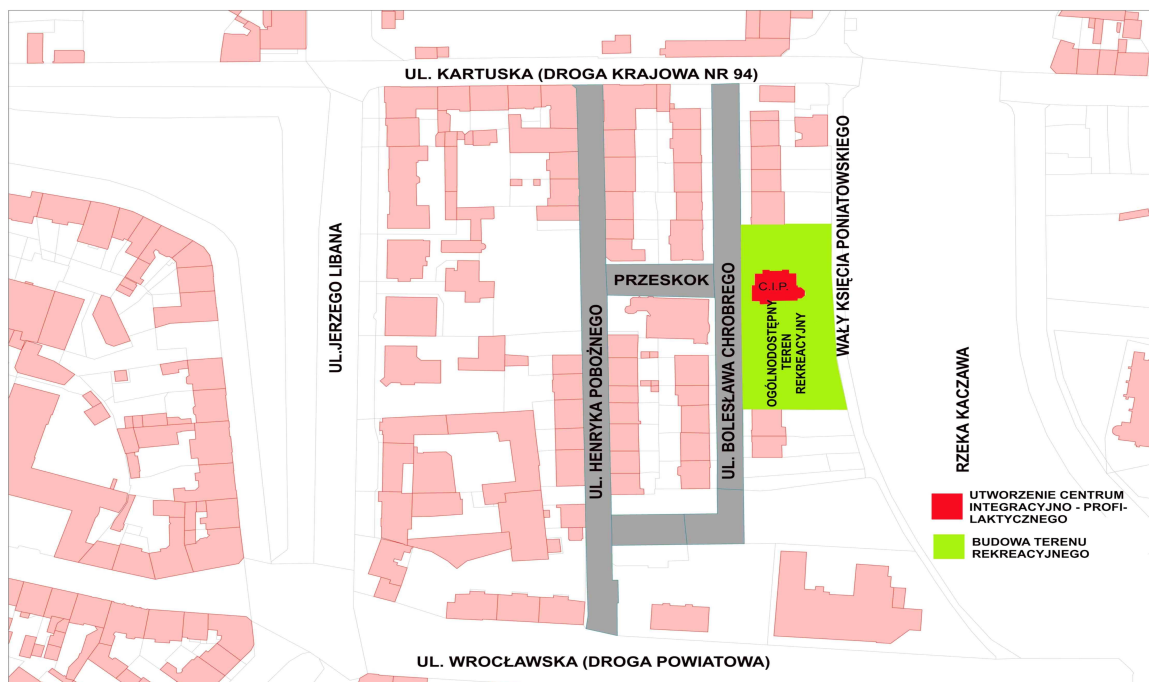

Uzasadnienie realizacji zadania	Obszar wsparcia - rejon ul. H. Pobożnego w Legnicy, na terenie którego zaplanowano budowę ogrodu zabaw, jest jednym z najbardziej zdegradowanych terenów w mieście. Brakuje bezpiecznych warunków spędzania wolnego czasu przez dzieci. Najmłodszy mieszkańcy analizowanego obszaru, wywodzący się najczęściej z niewydolnych wychowawczo, dysfunkcyjnych rodzin, bawią się w zagrożonych katastrofą budowlaną zakamarkach. Budowa ogrodu zabaw - bezpiecznego miejsca spotkań i przebywania dzieci, jest częstkową próbą kompensaty zaniedbań wychowawczych rodziców. Zrealizowanie projektu jest o tyle istotne, że zawiera w sobie i łączy w sposób komplementarny, inicjatywy o dwóch różnych charakterach. Pierwszą o charakterze społecznym (powstanie ogrodu poprawi bezpieczeństwo zabaw), i drugą o charakterze infrastrukturalnym (podniesiona zostanie jakość przestrzeni publicznej oraz zmniejszy się dysproporcja w zagospodarowaniu przestrzennym miasta). Warto zauważyć, że takie przenikanie się i wzajemne uzupełnianie, jest, zgodnie z opinią IZ RPO, zawartą w „Szczegółowym Opisie Priorytetów RPO”, przy Priorytecie 9, cechą pożądaną projektów.
Czas realizacji	2008 – 2010

Szacowany koszt	275 428,33 PLN
Źródła finansowania	Środki UE (w ramach RPO) 122 549,62 PLN (30 561 €), środki własne Gminy Legnica 147 356,26 PLN
Realizator zadania	<i>Dla ustalenia szacunkowych wartości EURO zastosowano przelicznik obowiązujący na dzień 31.08.2011r. gdzie 1 EURO = 4,01 PLN</i> Gmina LEGNICA

Nazwa zadania	Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w rejonie ul. H. Pobożnego - przebudowa (adaptacja) Willi Bolka von Richthofena wraz z zagospodarowaniem terenu na potrzeby Środowiskowego Centrum Integracyjno – Profilaktycznego.
Cel zadania	Przeciwdziałanie marginalizacji i ożywienie społeczne obszaru wsparcia poprzez stworzenie warunków umożliwiających współdziałanie służb publicznych i organizacji pozarządowych działających w zakresie wyhamowania i zapobiegania negatywnym tendencjom społeczno-ekonomicznym oraz zorganizowanie miejsca służącego integracji mieszkańców i podniesieniu atrakcyjności przestrzeni publicznej.
Opis zadania i lokalizacja	Omawiane zadanie polega na adaptacji zlokalizowanego na rewitalizowanym obszarze atrakcyjnego historycznie budynku wraz z zagospodarowaniem przyległego do niego terenu na potrzeby Środowiskowego Centrum Integracyjno – Profilaktycznego. Obiekt położony jest przy ul. B. Chrobrego, w jednym z najbardziej zdegradowanych rejonów miasta, charakteryzującym się wysokim stopniem degradacji fizycznej oraz kumulacją negatywnych zjawisk społecznych. Zadanie realizowane będzie poprzez prace budowlano-adaptacyjne wewnątrz, jak i na zewnątrz obiektu (m.in. poprzez uporządkowanie terenu, nasadzenia zieleni, montaż ławek, oświetlenia, urządzeń rekreacyjnych).Przeprowadzenie wspomnianych prac jest niezbędne w celu odpowiedniego przystosowania obiektu na potrzeby Środowiskowego Centrum integracyjno- Profilaktycznego i właściwego funkcjonowania tejże placówki. Analizowane zadanie przyczyni się do: wyhamowania patologii i wykluczeń, rozwoju i wzmocnienia więzi lokalnych (widoczny jest tu społeczny charakter inicjatywy), ale i poprzez zagospodarowanie przyległego terenu na ogólnodostępny teren zielony - do podniesienia jakości przestrzeni publicznej obszaru (to zatem także przedsięwzięcie o charakterze infrastrukturalnym).

Uzasadnienie realizacji zadania	Z uwagi na wysoki poziom przestępczości, ubóstwo, brak aktywności zawodowej, oraz zanik więzi społecznych wśród mieszkańców omawianego obszaru, niezbędne jest podejmowanie inicjatyw zmierzających do wyhamowania i przeciwdziałania wspomnianym, zdiagnozowanym, negatywnym zjawiskom społecznym. Na analizowanym terenie brak jest obiektów z urządzonymi terenami zieleni, służących lokalnej społeczności i stanowiących stałą bazę do realizacji szeroko rozumianych działań na jej rzecz. Charakter taki planuje się nadać właśnie placówce przeznaczonej na potrzeby Środowiskowego Centrum Integracyjno-Profilaktycznego. Zważywszy, na funkcje społecznie użyteczne, jakie ośrodek miałby wypełniać i środowisko, dla którego te działania są niezbędne, potrzeba realizacji zadania jest oczywista.
Czas realizacji	2009 – 2012
Szacowany koszt	5 131 154,63 PLN
Źródła finansowania	Środki UE (w ramach RPO) 3 555 250,76 PLN (886 596,20 €), środki własne Gminy Legnica 1 575 903,87 PLN
Realizator zadania	<i>Dla ustalenia szacunkowych wartości EURO zastosowano przelicznik obowiązujący na dzień 31.08.2011r. gdzie 1 EURO = 4,01 PLN</i> Gmina Legnica
Nazwa zadania	Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w rejonie ul. H. Pobożnego - zagospodarowanie oraz utworzenie estetycznych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych
Cel zadania	Podniesienie poziomu życia i bezpieczeństwa mieszkańców obszarów zdegradowanych poprzez odnowę i przeciwdziałanie marginalizacji tych obszarów oraz podniesienie jakości przestrzeni publicznej, zgodnie z zasadami ładu przestrzennego i estetyki.
Opis zadania i lokalizacja	Zadanie obejmuje zagospodarowanie otwartych przestrzeni publicznych, rozmieszczonych na rewitalizowanym obszarze. Zdeprawowane i nieatrakcyjne wizualnie, mają w toku realizacji zadania zostać uporządkowane, odwodnione, odnowione, zaopatrzone w odpowiednie oświetlenie i zabudowane małą architekturą.

Uzasadnienie realizacji zadania

Otwarte przestrzenie blokowe, zlokalizowane na obszarze rewitalizowanym są w znacznym stopniu zdegradowane. Większość przestrzeni posiada nawierzchnię gruntową bez odwodnienia. Nierówności nawierzchni na co dzień stanowią zagrożenie dla zdrowia mieszkańców, szczególnie podczas deszczu. Zdeprawowane śmietniki bez ochronnych zasieków i rozsypujące się mury dodatkowo pogarszają stan wizualny podwórka. W najbliższej okolicy brakuje estetycznych, funkcjonalnych i ogólnodostępnych terenów rekreacyjno – wypoczynkowych, gdzie mieszkańcy obszaru mogliby w bezpiecznych i przyjemnych warunkach spędzić czas na świeżym powietrzu.

Realizacja przedsięwzięcia jest istotna nie tylko z powodu wynikających z niego korzyści infrastrukturalnych, ale także z powodu korzyści społecznych. Zadanie przyczyni się do podniesienia atrakcyjności wizualnej obszaru, zmniejszenia dysproporcji w zagospodarowaniu przestrzennym miasta, ale także do stanu, w którym mieszkańcy bez skrępowania utożsamiać się będą ze swoim rejonem. Ponadto oświetlone, otwarte przestrzenie blokowe zniechęcają do grupowych schadzki alkoholowych, a spędzanie czasu na urządzonych, estetycznych terenach stworzy warunki do rozwoju i zacieśniania lokalnych więzi.

Czas realizacji Szacowany koszt

2009 – 2012
3 455 337,73 PLN

Źródła finansowania

Środki UE (w ramach RPO) 2 418 736,41 PLN (603 176,16 €),
środki własne Gminy Legnica 1 036 601,32 PLN

Realizator zadania

Dla ustalenia szacunkowych wartości EURO zastosowano przelicznik obowiązujący na dzień 31.08.2011r. gdzie 1 EURO = 4,01 PLN
Gmina Legnica

Nazwa zadania

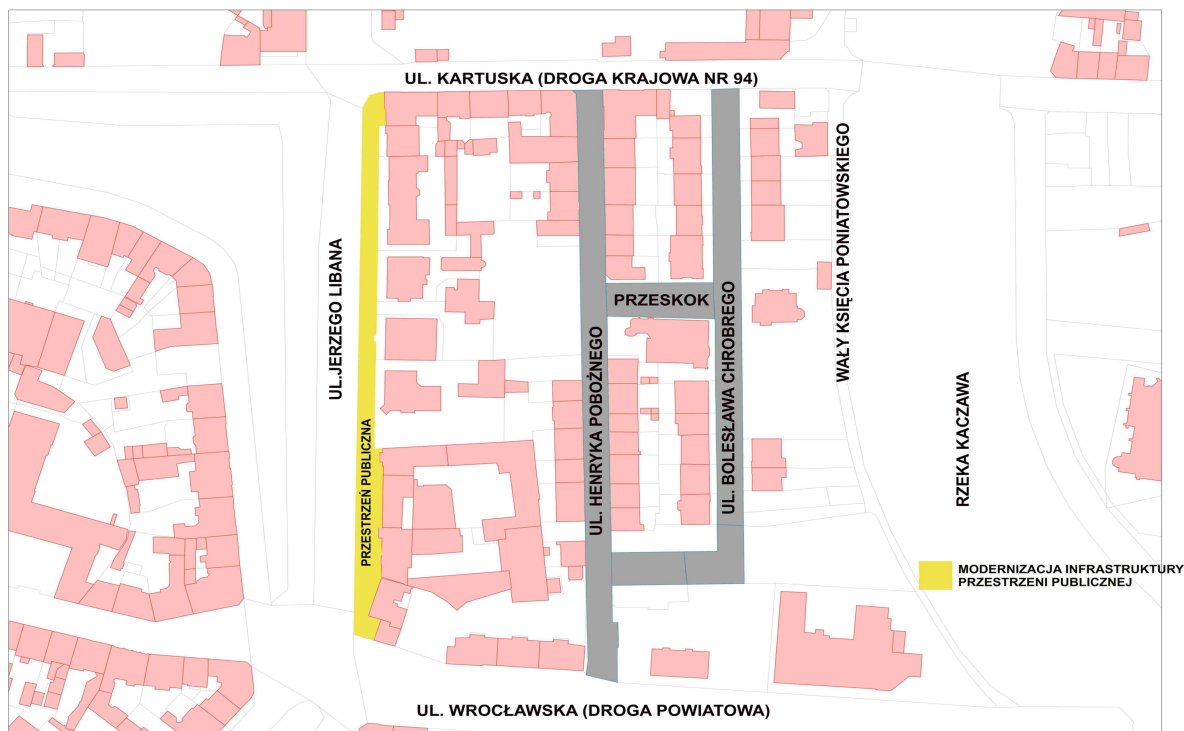
Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w rejonie ul. H. Pobożnego - przebudowa infrastruktury przestrzeni publicznej ul. Libana

Cel zadania

Ożywienie gospodarcze i turystyczne obszaru rewitalizowanego poprzez przeciwdziałanie degradacji stanu fizycznego przestrzeni publicznej ul. Libana – dostosowanie funkcjonalności i poprawa jakości infrastruktury.

Opis zadania i lokalizacja

Analizowane zadanie polega na modernizacji infrastruktury przestrzeni publicznej ul. Libana, stanowiącej zachodnią granicę obszaru wsparcia. Ulica zlokalizowana jest pomiędzy dwoma głównymi skrzyżowaniami miasta, co podnosi jej znaczenie. Przedsięwzięcie służyć ma m.in. przeciwdziałaniu destrukcji i podniesieniu funkcjonalności istniejącej infrastruktury oraz poprawie bezpieczeństwa pieszych, a także innych użytkowników drogi. Zadanie realizowane będzie m.in. poprzez: budowę chodnika, zatoki autobusowej, wiat przystankowych, podjazdów i nasadzenia zieleni.

Uzasadnienie realizacji zadania

Ulica Libana położona jest pomiędzy dwoma głównymi skrzyżowaniami miasta, co generuje duże natężenie ruchu samochodowego (w tym komunikacji zbiorowej) oraz pieszych. Eksploatacja infrastruktury przez tak dużą liczbę użytkowników, jest przyczyną jej degradacji, a przez to utraty funkcjonalności. Wąski, nierówny chodnik ze zniszczoną nawierzchnią, biegnący wzdłuż ruchliwej ulicy zagraża bezpieczeństwu pieszych i innych użytkowników drogi. Brakuje podjazdów umożliwiających osobom niepełnosprawnym wejście do zlokalizowanych przy ulicy instytucji. Istniejąca zatoka autobusowa jest zbyt wąska i posiada koleiny. Aby zrealizować cele zadania (cele te są zbieżne z celami LPR, ale i z celami Priorytetu 9) tj. zapobiec degradacji, ożywić rejon gospodarczo i turystycznie, poprawić estetycznie jakość przestrzeni publicznej oraz dostosować analizowaną infrastrukturę do wypełniania pożądaných funkcji, niezbędne jest jej zmodernizowanie.

Czas realizacji
Szacowany koszt

2009 – 2012
832 075,61 PLN

Źródła finansowania

Środki UE (w ramach RPO) 526 241,73 PLN (131 232,35 €),
środki własne Gminy Legnica 305 833,88 PLN

Realizator zadania

Dla ustalenia szacunkowych wartości EURO zastosowano przelicznik obowiązujący na dzień 31.08.2011r. gdzie 1 EURO = 4,01 PLN
Gmina Legnica / Zarząd Dróg Miejskich

Nazwa zadania	Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w rejonie ul. H. Pobożnego - przebudowa ulicy Libana
Cel zadania	Zapobieganie degradacji stanu fizycznego przestrzeni, ożywienie społeczno - gospodarcze i turystyczne oraz poprawa możliwości komunikacyjnych obszaru rewitalizowanego poprzez przebudowę drogi leżącej w jego obszarze przy wykorzystaniu zasad estetyki i ładu przestrzennego.
Opis zadania i lokalizacja	Zadanie polega na przebudowie konstrukcji jezdni ulicy J.Libana, stanowiącej zachodnią granicę obszaru wsparcia. Ulica zlokalizowana jest pomiędzy dwoma głównymi skrzyżowaniami miasta, co podnosi jej znaczenie. Przedsięwzięcie służyć ma m.in. przeciwdziałaniu destrukcji i podniesieniu funkcjonalności istniejącej infrastruktury drogowej oraz poprawie bezpieczeństwa wszystkich użytkowników. Realizacja projektu służyć będzie poprawie funkcjonowania ciągów komunikacyjnych (lepsze skomunikowanie obszaru z drogą krajową Nr 94) oraz dostosowaniu istniejącego układu komunikacyjnego do odpowiednich standardów i potrzeb. Rewitalizowany obszar zlokalizowany jest w pobliżu centrum miasta, nieopodal dworca PKP i dwóch hoteli o wysokim standardzie, gdzie występuje bardzo duże nasilenie ruchu pojazdów transportu publicznego, osobowego i ciężarowego. Od strony północnej ulica Libana komunikuje obszar z drogą krajową nr 94 oraz leżącą po przeciwnej stronie południowej, bardzo ważną dla ruchu miejskiego arterią komunikacyjną - drogą powiatową - ul. Witelona, Wrocławską i będącą jej przedłużeniem ul. II Armii Wojska Polskiego.

Uzasadnienie realizacji zadania	Realizacja przedsięwzięcia jest niezbędną częścią działań służących przeciwdziałaniu degradacji fizycznej przestrzeni na omawianym obszarze. Od strony północnej ulica (odcinek drogi powiatowej Nr 2167D), komunikuje obszar rewitalizowany z drogą krajową nr 94 i jest w złym stanie technicznym (m.in. liczne wyłatania, koleiny, sfalowania i spękania świadczące o niewystarczającej nośności konstrukcji jezdni). Ten stan rzeczy stwarza niebezpieczeństwo zarówno dla pieszych (w tym dla niepełnosprawnych) jak i dla ruchu kołowego. Zużyta nawierzchnia ulicy wpływa niekorzystnie na sprawny odbiór potoku ruchu. Realizacja zadania jest istotna nie tylko z powodu wpływu na poprawę infrastruktury (podniesienie jakości połączenia z drogą nr 94, czy zapobieganie destrukcji tkanki urbanistycznej miasta), ale także z powodu korzyści społecznych (ożywienie społeczno - gospodarcze i turystyczne terenu rewitalizowanego).
Czas realizacji	2011 – 2012
Szacowany koszt	4 226 354,88 PLN
Źródła finansowania	Środki UE (w ramach RPO) 2 958 448,42 PLN (737 767,69 €), środki własne Gminy Legnica 1.267 906,46 PLN
	<i>Dla ustalenia szacunkowych wartości EURO zastosowano przelicznik obowiązujący na dzień 31.08.2011r. gdzie 1 EURO = 4,01 PLN</i>

Realizator zadania	Gmina Legnica / Zarząd Dróg Miejskich
Nazwa zadania	Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w rejonie ul. H. Pobożnego - renowacja infrastruktury Kościoła Zielonoświątkowego Zboru „Anastasis”, użytkowanej przez Stowarzyszenie „Powrót do życia Anastasis”, pełniące kluczowe funkcje społeczne na obszarze wsparcia.
Cel zadania	Celem ogólnym projektu jest poprawa warunków funkcjonowania Stowarzyszenia pn. Oddział Terenowy Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Dobroczynnego „Powrót do życia Anastasis”, pełniącego kluczowe funkcje społeczne na obszarze wsparcia poprzez renowację użytkowanej przez nie infrastruktury.
Opis zadania i lokalizacja	Istniejący od 1945 r. Kościół Zielonoświątkowy Zbór Anastasis zlokalizowany jest w zdegradowanym, narażonym na kumulację negatywnych zjawisk społecznych rejonie ulicy H. Pobożnego, wyznaczonym przez władze Gminy do rewitalizacji. Z infrastruktury należącej do Kościoła korzysta Stowarzyszenie pn. Oddział Terenowy Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Dobroczynnego „Powrót do życia Anastasis”, pełniące kluczowe funkcje społeczne na obszarze wsparcia. Aby obiekt (budynek Kościoła wraz z dobudówką) skutecznie wypełniał swoje funkcje i przyciągał również wizualnie jak największą liczbę wywodzących się ze zubożałych środowisk mieszkańców, konieczne jest przeprowadzenie prac renowacyjnych, polegających w przypadku dobudówki – na odnowieniu elewacji, wymianie stolarki okiennej i drzwiowej oraz przełożeniu dachu; w przypadku zaś obiektu sakralnego na wymianie okien. W ramach projektu zaplanowano również zastąpienie betonowej nawierzchni przed budynkiem Kościoła i dobudówką (od strony ul. H. Pobożnego) kostką granitową oraz uporządkowanie zieleni. Obiekty znajdują się w strefie „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej. Budynek Kościoła apostołsko – katolickiego powstał w II połowie XIX w i jest wpisany do rejestru zabytków

Uzasadnienie realizacji zadania	Przedsięwzięcie bezpośrednio przyczyni się do osiągnięcia założonych w LPR celów głównych. Skuteczne zapobieganie patologiom i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu w rejonie ul. H. Pobożnego (cel I) możliwe będzie dopiero po zapewnieniu pomocodawcom - Stowarzyszeniu „Powrót do życia Anastasis”,
---------------------------------	---

	<p>pełniącemu w rejonie istotne funkcje społeczne odpowiednich warunków funkcjonowania. Kościół działalnością religijną obejmuje 200 osób, wśród których 20 zamieszkuje teren objęty rewitalizacją. Zbór Anastasis od początku swojego istnienia stara się wspierać nie tylko swoich członków, ale również ogół lokalnej społeczności, wyrażającej chęć korzystania z pomocy. W 1996 r. w ramach Zboru powstała Chrześcijańska Świetlica Środowiskowa Anastasis, obecnie Stowarzyszenie pn. Oddział Terenowy Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Dobroczynnego „Powrót do życia Anastasis” zajmujące się działalnością społecznie użyteczną. W 2010 r. w działalność stowarzyszenia zaangażowanych jest 6 pracowników. Stowarzyszenie działające w ramach należącego do Zboru obiektu (budynek Kościoła wraz z dobudówką) poprzez działalność opiekuńczą, wychowawczą, profilaktyczną i edukacyjną dąży do wyhamowania zdiagnozowanych na obszarze negatywnych zjawisk społecznych. Działania stowarzyszenia obejmują, m.in. prowadzenie międzyszkolnego punktu katechetycznego, organizowanie spotkań młodzieżowych, pracę z dziećmi i młodzieżą w formie różnorodnych zajęć (koła zainteresowań, gry sportowe, pomoc w nauce), pracę z osobami uzależnionymi, profilaktykę i akcje informacyjne w zakresie skutków uzależnień. Pomoc obejmuje również wydawanie produktów spożywczych i odzieży w ramach prowadzonego punktu charytatywnego. Placówka w trosce o najmłodszych i najuboższych mieszkańców rejonu wydaje w roku szkolnym śniadania dla ok. 20 dzieci, przy jednoczesnym angażowaniu rodziców/opiekunów do przygotowywania posiłków oraz organizuje obozy, półkolonie (letnie i zimowe) biwaki oraz wycieczki rowerowe.</p>
Czas realizacji	2010 - 2011
Szacowany koszt	220.000,00 PLN
Źródła finansowania	Środki UE (w ramach RPO) 154 000,00 PLN (38 403,99 EURO), środki własne 66 000,00 PLN
Realizator zadania	<i>Dla ustalenia szacunkowych wartości EURO zastosowano przelicznik obowiązujący na dzień 31.08.2011r. gdzie 1 EURO = 4,01 PLN</i> Stowarzyszenie pn. Oddział Terenowy Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Dobroczynnego „Powrót do życia Anastasis”

2. Podobszar powojkowy zlokalizowany w rejonie ulic Sejmowej i Hutników

Nazwa zadania	Nadanie nowych, edukacyjnych funkcji zdegradowanym obiektom powojkowym – przebudowa i adaptacja budynków „D” Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy na Ośrodek Projektów i Edukacji
Cel zadania	Celem zadania jest odnowa zdegradowanych obszarów powojkowych oraz poprawa warunków infrastrukturalnych PWSZ im. Witelona w Legnicy służących podniesieniu jakości i zwiększeniu dostępu do oświaty i nauki mieszkańców Legnicy. Zwiększenie dostępu do oświaty i nauki wpłynie na zniwelowanie negatywnych zjawisk ekonomiczno-społecznych, tj. bezrobocie, wykluczenie społeczne. Realizacja zadania będzie miała pozytywny wpływ na ożywienie społeczno-gospodarcze Legnicy.
Opis zadania i lokalizacja	Przedmiotem inwestycji jest przebudowa i adaptacja budynków D, które wchodziły w skład dawnego zespołu koszarowego, zlokalizowanych u zbiegu ulic Sejmowej, Hutników i Nowy Świat, tworzącego neoklasycystyczną architekturę początku XX wieku. Ze względu na wartości historyczne oraz układ urbanistyczny, teren pokoszarowy objęty został w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego strefą ochrony konserwatorskiej „B”. W projekcie przewidujemy zachowanie zasadniczej struktury i kształtu bryły obu budynków, zachowany zostanie główny układ wnętrza i układ pomieszczeń. Budynki te w przeszłości wykorzystywane były na potrzeby radzieckiej jednostki wojskowej (zbrojownia i magazyny). W chwili obecnej teren planowanej inwestycji jest płaski, wyposażony w istniejącą sieć

utwardzonych dróg dojazdowych. Uzbrojenie terenu w sieć wodociagową, kanalizacji sanitarnej i deszczowej, elektryczną i telefoniczną, wykonanych w ramach prowadzonych robót remontowo – adaptacyjnych.

Budynek pierwszy składa się z trzech części o zróżnicowanej wysokości: dwukondygnacyjnej z podpiwniczeniem, dwukondygnacyjnej bez podpiwniczenia, oraz jednokondygnacyjnej.

Budynek drugi: dwukondygnacyjny, niepodpiwniczony.

Parametry obu budynków:

- powierzchnia zabudowy	871,47 m ²
- powierzchnia netto	1 386,82 m ²
- kubatura	7 041,00 m ³ .

Parametry budynku objętego projektem:

- powierzchnia zabudowy	500,66 m ²
- powierzchnia netto	771,05 m ²
- kubatura	3731,63 m ³ .

Istniejące budynki zostaną przystosowane do pełnienia funkcji Ośrodka Projektów i Edukacji w PWSZ im. Witelona w Legnicy przy ul. Sejmowej. Budynki połączone zostaną ze sobą dwoma szklanymi łącznikami, które razem z istniejącymi budynkami utworzą wewnętrzne patio, pełniące rolę dziedzińca rekreacyjnego. W budynkach przewidziano usytuowanie sześciu pracowni dydaktycznych wyposażonych w zależności od potrzeb.

Inwestycja realizowana będzie w dwóch etapach:

- I etap – obejmuje remont pierwszego budynku (1), budowę dwóch łączników łączących oba budynki, wewnętrzne patio i zagospodarowanie części terenu.
- II etap – remont drugiego budynku, remont ogrodzenia, zagospodarowanie terenu.

Projekt obejmuje I etap realizowanej inwestycji.

W ośrodku zaprojektowano następujące zespoły pomieszczeń:

- a) pracownie dydaktyczne, pokoje
- b) pokoje dla kadry dydaktycznej i administracji
- c) węzły sanitarne i pomieszczenia socjalne
- d) pomieszczenia techniczno-gospodarcze.

- Wejście główne do budynku od strony zachodniej, w projektowanym łączniku scalającym oba budynki, prowadzi do przestronnego hallu, gdzie usytuowano recepcję oraz wydzielono szatnię. Obsługę komunikacyjną obiektu stanowią istniejąca i projektowana klatka schodowa, dostęp na poziom I piętra dla osób niepełnosprawnych, przy użyciu projektowanego podnośnika hydraulicznego.

- W kondygnacji podziemnej (budynek nr 1) zlokalizowano pomieszczenia techniczne obsługujące obiekt: węzeł cieplny, pomieszczenie wodomierzy oraz rozdzielnię główną prądu.

- Na poziomie parteru zlokalizowano:

- pracownię E – edukacji na 17 – 18 miejsc ,
- pracownię elektroniki i miernictwa – sala ćwiczeniowa 12 miejsc,
- pokoje dla kadry dydaktycznej, oraz węzły sanitarne i socjalne: WC mężczyzn, WC kobiet, WC dla niepełnosprawnych oraz pomieszczenie socjalne i porządkowe.

- Na I piętrze usytuowano:

- pokoje dla Centrum Socjoterapii:
- a) przeznaczone będą dla potrzeb prowadzenia grup socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży oraz jako miejsce pracy grup wsparcia profesjonalnego dla rodziców dzieci z zaburzeniami zachowania. Wyposażenie sali pozwoli na wykorzystywanie jej do różnych form pracy terapeutycznej np. muzykoterapii, biblioterapii i innych metod terapii przez sztukę oraz jako mała sala szkoleniowa w pracy z nauczycielami i wolontariuszami
  - b) przeznaczone do prac diagnostycznych oraz działań korekcyjno – kompensacyjnych. W tym pomieszczeniu prowadzona będzie diagnoza sytuacji rodzinnej dziecka z zaburzeniami zachowania oraz zajęcia dydaktyczno –

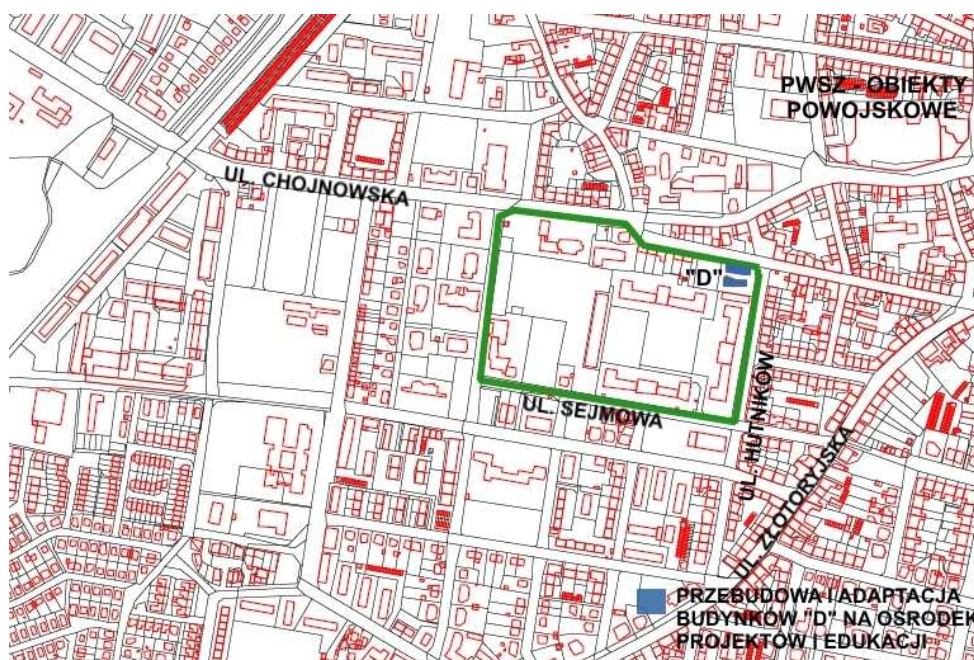

wyrównawcze, np. z matematyki lub języka polskiego oraz korekcyjno - kompensacyjne np. terapia pedagogiczna, terapia logopedyczna. Sala może być również wykorzystywana, jako gabinet terapii indywidualnej lub miejsce prowadzenie interwencji kryzysowej czy też konsultacji dla rodziców podopiecznych placówki.

- pomieszczenie serwerów, oraz węzły sanitarne i socjalne
- Na II- gim piętrze usytuowano:
  - pokój wypoczynkowy z węzłem sanitarnym
  - pomieszczenie wentylatorni.

Dla poprawy dostępności dla osób niepełnosprawnych wprowadzono szereg udogodnień:

- poszczególne kondygnacje dla osób niepełnosprawnych dostępne będą za pomocą podnośnika hydraulicznego.
- na parterze i pierwszym piętrze zaprojektowano WC z wyposażeniem przystosowanym do potrzeb osób niepełnosprawnych.
- sale przystosowane będą do umieszczenia takich urządzeń w zależności od potrzeb,
- na parkingu wyznaczono miejsca dla samochodów osób NPS.

Uzasadnienie realizacji zadania

Dzięki nadaniu nowych edukacyjnych funkcji zdegradowanym obiektom powojkowym poprzez – przebudowę i adaptację budynków „D” Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy zostanie pozyskana nowa infrastruktura, która przyczyni się do zwiększenia dostępu do oświaty dla szeroko rozumianej społeczności, tj. dorosłych, młodzieży szkolnej, rodzin oraz studentów.

W ramach Ośrodka Projektów i Edukacji funkcjonować będzie Centrum Socjoterapii, w którym realizowany będzie program profilaktyki na trzech poziomach : uniwersalnym, selektywnym i wskazującym.

Ponadto, w zrewitalizowanym budynku jedno z pomieszczeń na I piętrze będzie wykorzystywane, jako sala do prowadzenia grup socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży oraz jako miejsce pracy grup wsparcia profesjonalnego dla rodziców dzieci z zaburzeniami zachowania. Może być również wykorzystane, jako mała sala szkoleniowa w pracy z nauczycielami i wolontariuszami i innymi uczestnikami szkoleń. Wyposażenie sali będzie służyć do różnych form pracy terapeutycznej np. muzykoterapii, biblioterapii i innych metod terapii przez sztukę.

Drugie pomieszczenie będzie przeznaczone do prac diagnostycznych oraz działań korekcyjno – kompensacyjnych. W tym pomieszczeniu prowadzona będzie diagnoza

sytuacji rodzinnej dziecka z zaburzeniami zachowania oraz prowadzone będą zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze, np. z matematyki lub języka polskiego oraz korekcyjno - kompensacyjne np. terapia pedagogiczna, terapia logopedyczna. Sala może być również wykorzystywana, jako gabinet terapii indywidualnej lub miejsce prowadzenia interwencji kryzysowej czy też konsultacji dla rodziców podopiecznych placówki.

Realizowany w ramach Centrum Socjoterapii program będzie oddziaływał na dwa najbliższe otoczenia dziecka, którym jest jego rodzina i szkoła. Ważną cechą takiego modelu pracy środowiskowej jest jej otwartość na przestrzeń lokalną, łatwa dostępność dla mieszkańców miasta Legnica oraz możliwość korzystania z zaplecza naukowego, jakie zapewnia Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy. Działalność taka w sposób szczególny propagowana będzie na obszarach miasta gdzie mieszkają rodziny silnie zagrożone patologią. Będą to więc w szczególności tereny okolic Zakaczawia. W działalności Centrum wpisana będzie współpraca z wolontariatem studenckim, który działa w strukturach PWSZ im Witelona oraz pracownikami Wydziału Pedagogiki Turystyki i Rekreacji, jako zapleczem naukowo – dydaktycznym.

Z analizy przeprowadzonej na podstawie danych statystycznych pozyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Legnicy, wynika że największym powodzeniem cieszą się szkolenia współfinansowane z EFS, w szczególności wśród osób bezrobotnych. W związku z rosnącym bezrobociem, grupa zainteresowanych darmowymi szkoleniami stale wzrasta. Wychodząc naprzeciw zapotrzebowaniu społecznemu, planuje się zorganizowanie bezpłatnych szkoleń zarówno dla osób bezrobotnych jak i innych grup zagrożonych wykluczeniem. Szkolenia będą odpowiadały na zapotrzebowanie lokalnego rynku pracy.

Na bazie pozyskanych pomieszczeń zostaną zorganizowane nieodpłatnie, cyklicznie (nie rzadziej niż raz w miesiącu) spotkania, zajęcia, warsztaty mające na celu wyrównywanie szans edukacyjnych, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz stwarzające możliwość integracji. Zajęcia będą prowadzone przez studentów-wolontariuszy PWSZ. W ramach w/w przedsięwzięć raz w miesiącu zostanie udostępniona pracownia E-edukacji. Oferta zajęć wymienionych pracowni zostanie skierowana do nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych oraz nauczycieli szkół podstawowych prowadzących zajęcia z uczniami najstarszych klas.

Przebudowa i adaptacja budynków D, na Ośrodek Projektów i Edukacji ma na celu również dostosowanie standardów kształcenia do potrzeb gospodarki opartej na wiedzy oraz do wymogów rynku pracy. W wyniku realizacji inwestycji szersza grupa osób będzie miała ułatwiony dostęp do atrakcyjnej bazy edukacyjnej. Dzięki temu wyrównane zostaną szanse w dostępie do edukacji młodzieży ze społeczności lokalnych, w tym osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz osób niepełnosprawnych.

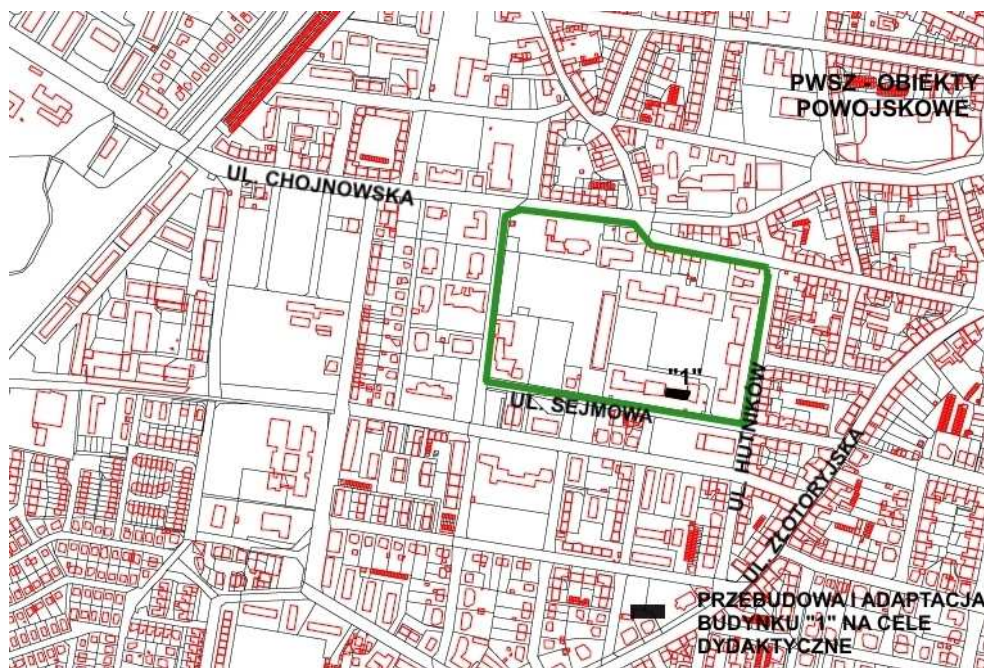
Rozszerzona i dopasowana do aktualnych potrzeb rynku pracy działalność edukacyjna zniweluje negatywne zjawiska ekonomiczno-społeczne tj. wysokie bezrobocie czy niski poziom aktywności gospodarczej, dotyczące w sposób szczególny osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.

Rozbudowa infrastruktury edukacyjnej poprzez adaptację niezagospodarowanych dotychczas budynków D, wpłynie korzystnie na rewitalizację terenów powojkowych, co będzie miało wpływ na przeciwdziałanie marginalizacji obszarów miasta. Ze względu na bardzo zły stan techniczny budynków wymagany jest kapitalny remont obiektów. Odnowiona zabudowa posiadająca walory historyczne – będzie stanowić świadectwo charakteru Legnicy z XIX w. Realizacja zadania przyczyni się do podniesienia atrakcyjności wizualnej tej części miasta. Powstała w ramach zadania infrastruktura dostosowana będzie do potrzeb osób niepełnosprawnych (podnośniki, toalety). Uporządkowana zostanie przestrzeń z parkingiem i miejscem wypoczynku (teren zielony z ławkami). Każdy zainteresowany, przebywający w otoczeniu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona, posiadający laptop z urządzeniem peryferyjnym, będzie mógł skorzystać bezpłatnie z bezprzewodowego dostępu do Internetu za pośrednictwem punktu typu hot - spot. Natomiast w objętych projektem budynkach „D” rozmieszczone zostaną dodatkowe punkty dostępowe w standardzie 802.11b/g, które zapewniają dostęp do Internetu w ogólnie dostępnych obszarach, tj. w patio i na korytarzach.

Reasumując:

Czas realizacji	Pozyskanie (w wyniku realizacji projektu) nowej, dostosowanej do potrzeb społeczności szeroko rozumianej infrastruktury, przeznaczonej na cele edukacyjne przyczyni się do zapobiegania patologiom, skutecznie będzie przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu oraz stworzy pozytywne warunki życia dla mieszkańców i ich integracji, tym samym realizować będzie założenia celu I LPR. Natomiast rewitalizacja tkanki urbanistycznej oraz stworzenie uporządkowanego ogólnodostępnego miejsca spotkań, spacerów i wypoczynku przeprowadzona zgodnie z zasadami ładu przestrzennego i estetyki przyczyni się do realizacji celu II LPR. 2010 – 2013
Szacowany koszt	7 400 000 PLN
Źródła finansowania	Środki UE (w ramach RPO) 4 220 797,52 PLN (1 052 567,96 €) Środki własne: 3 179 202,48 PLN
Realizator zadania	<i>Dla ustalenia szacunkowych wartości EURO zastosowano przelicznik obowiązujący na dzień 31.08.2011r. gdzie 1 EURO = 4,01 PLN</i> Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy

Nazwa zadania	Nadanie nowych, edukacyjnych funkcji zdegradowanym obiektom powojkowym – przebudowa i adaptacja budynku nr 1 PWSZ im. Witelona w Legnicy na cele dydaktyczne wraz z budową infrastruktury – I etap.
Cel zadania	Ożywienie społeczno-gospodarcze miasta poprzez przekształcanie zdegradowanych obiektów powojkowych w infrastrukturę dla celów kształcenia na poziomie wyższym, zgodnie z zasadami ładu przestrzennego i estetyki.
Opis zadania i lokalizacja	Przedmiotem projektu jest przebudowa i adaptacja zdegradowanego koszarowego budynku nr 1, położonego przy ulicy Sejmowej 5B (działka ewidencyjna nr 201/16), który wraz z pozostałymi budynkami powojkowymi został przekazany przez Skarb Państwa na cele szkolnictwa wyższego Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Witelona w Legnicy. Budynek posiada układ korytarzowy dwu i trójtraktowy, jest całkowicie podpiwniczony, z trzema kondygnacjami nadziemnymi (czterema w części środkowej) i poddaszem częściowo użytkowym. Właściwości użytkowe budynku przedstawiają się następująco: powierzchnia zabudowy 2 233,00 m ² , powierzchnia netto 8 926,32 m ² , kubatura 41 085,00 m ³ . Wykonane są już przyłącza oraz remont dachu. Podjęto także prace polegające na zabezpieczeniu budynku. Projekt zakłada niezbędną ingerencję w zabytkową substancję obiektu wynikającą z przystosowania budynku do nowej funkcji. Zmodernizowany budynek przeznaczony zostanie na sale dydaktyczne, laboratoria i bibliotekę uczelnianą. Realizacja programu inwestycyjnego będzie prowadzona etapowo w związku z dużymi kosztami wykonania podstawowych prac budowlanych oraz wyposażenia budynku. Etap I inwestycji obejmuje modernizację części budynku o powierzchni 1 778,54 m ² , gdzie docelowo umieszczone zostaną pomieszczenia naukowo - dydaktyczne: laboratorium chemii, fizyki, ochrony środowiska, materiałoznawstwa, sale ćwiczeniowe, pokoje dla pracowników dydaktycznych. Gabaryty obiektu i jego układ pozostaną bez zmian. Budynek objęty jest opieką konserwatorską

Uzasadnienie realizacji zadania

Głównym celem Priorytetu 9 „Miasta”, jest przeciwdziałanie marginalizacji obszarów miast województwa dolnośląskiego, na których m.in. ulega degradacji stan fizyczny przestrzeni, w szczególności jest to degradacja fizycznego środowiska miast, przejawiająca się w postępującej destrukcji tkanki urbanistyczno – architektonicznej. Kompleks usytuowany pomiędzy ulicami Hutników i Sejmową o powierzchni ponad 5 hektarów, na którym swoją siedzibę ma Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy składa się z czterech głównych obiektów stanowiących teren powojenny – trzy budynki dydaktyczne (5A, 5C, 5E) oraz jeden przeznaczony do remontu i adaptacji na cele dydaktyczne (5B). Niszczeniu ulega nieremontowana od lat zabudowa, dziewiętnastowieczna zabudowa. Zdegradowany Budynek 5B, ulegający od lat stałej degradacji, bez wątpienia szpeci wizerunek całego kompleksu. Odnowiona zabudowa posiadająca walory historyczne – może stanowić atrakcyjny zespół miejski – świadectwo charakteru Legnicy z XIX w. Planowana rewitalizacja to nie tylko remont budynku ale również dostosowanie go do utworzenia i wyposażenia specjalistycznych laboratoriów: laboratoria ochrony środowiska, laboratoria chemiczne, laboratoria fizyczne, laboratoria informatyczne, laboratorium procesów i technik procesyjnych. Możliwość uruchomienia specjalistycznych laboratoriów przy PWSZ im. Witelona w Legnicy zwiększy atrakcyjność oferty dydaktycznej w regionie. Przedmiotowe laboratoria wyposażone zostaną w najnowocześniejszy sprzęt oraz niezbędne pomoce dydaktyczne umożliwiając studentom zdobycie wyższych kwalifikacji oraz szerszego doświadczenia zwiększając tym samym ich atrakcyjność na lokalnym rynku pracy.

W wyniku realizacji inwestycji szersza grupa osób będzie miała ułatwiony dostęp do atrakcyjnej bazy edukacyjnej, co wpłynie na zahamowanie migracji ludności z terenów wiejskich i małych oraz średnich miast (w tym Legnicy) do dużych aglomeracji miejskich (szczególnie Wrocławia). Dzięki temu wyrównane zostaną szanse w dostępie do edukacji młodzieży ze społeczności lokalnych, w tym osób zagrożonych wykluczeniem społecznym szczególnie z rejonu ul. H. Pobożnego oraz osób niepełnosprawnych. W rejonie ul. H. Pobożnego mieszka aktualnie 112 osób w wieku 19-25 lat z czego 7 studiuje na PWSZ im. Witelona w Legnicy. Dzięki aktywnej promocji projektu na tym terenie projektodawca chce zwiększyć liczbę studentów z tego rejonu. Projekt będzie miał także wpływ na obszar ul. H. Pobożnego, poprzez umożliwienie podjęcia studiów na atrakcyjnych kierunkach kształcenia, co w konsekwencji wpłynie na wyhamowanie i przeciwdziałanie, zdiagnozowanym tam, negatywnym zjawiskom społecznym tj. wysokiemu poziomowi przestępczości, ubóstwu, braku aktywności zawodowej oraz zanikowi więzi społecznych wśród mieszkańców. Inwestycja w infrastrukturę edukacyjną spowoduje wzrost zatrudnienia na terenie miasta Legnicy.

Czas realizacji	2010 - 2013
Szacowany koszt	14 000 000 PLN
Źródła finansowania	Środki UE (w ramach RPO) 9 800 000 PLN (2 443 890,27 EURO), Środki własne 4 200 000 PLN
Realizator zadania	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy

Dla ustalenia szacunkowych wartości EURO zastosowano przelicznik obowiązujący na dzień 31.08.2011r. gdzie 1 EURO = 4,01 PLN

3.8.1. Intensywność wsparcia

Bardzo wysoka intensywność pomocy w przeliczeniu na jednego mieszkańca (powyżej 1 100 zł na jednego mieszkańca), jest gwarancją uzyskania trwałej poprawy sytuacji na obszarach rewitalizowanych i pozytywnego oddziaływania projektu na sytuację terenów sąsiednich, a w szczególności tzw. Zakaczwawia.

3.9. System wdrażania LPR

Postanowieniem Prezydenta Miasta został powołany Zespół do realizacji „Lokalnego Programu Rewitalizacji dla miasta Legnicy”, w składzie:

1. Przewodniczący	Dyrektor Wydziału Rozwoju Miasta
2. Koordynator	Kierownik Referatu Programów Rozwojowych w Wydziale Rozwoju Miasta
3. Członek	Zastępca Dyrektora Wydziału Rozwoju Miasta
4. Członek	Dyrektor Wydziału Infrastruktury Komunalnej
5. Członek	Dyrektor Wydziału Inwestycji Miejskich
6. Członek	Miejski Konserwator Zabytków
7. Członek	Dyrektor Zarządu Dróg Miejskich
8. Członek	Dyrektor Zarządu Gospodarki Mieszkaniowej
9. Członek	Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Do głównych zadań Zespołu należy m.in.:

1. określenie i uszczegółowienie zadań do realizacji w ramach Programu, obejmujących między innymi sfery:
  - a. przestrzenną - w tym dotyczące poprawy infrastruktury technicznej, adaptacji, modernizacji i renowacji budynków, zagospodarowania pustych przestrzeni,

- b. gospodarczą - w tym dotyczące organizowania korzystnych warunków do rozwijania aktywności gospodarczej,
  - c. społeczną - w tym mające na celu ograniczenie patologii społecznych, rozwijania aktywności społecznej i wzrostu bezpieczeństwa.
2. określenie harmonogramu realizacji Programu.
  3. Koordynacja działań wszystkich uczestników procesu rewitalizacji.
  4. Wdrożenie Programu i prowadzenie nadzoru na każdym etapie jego realizacji.

Na poziomie Urzędu Miasta Legnicy, za realizację zaplanowanych zadań odpowiedzialne są także merytoryczne wydziały i jednostki organizacyjne Urzędu Miasta, a wdrażanie polegać będzie m.in. na:

- opracowaniu dokumentacji do założonych zadań w LPR,
- opracowaniu i złożeniu wniosków o dofinansowanie zadań do IZ RPO,
- wyborze wykonawców do poszczególnych zadań i podpisania umów,
- nadzorze nad realizacją zadań,
- wnioskowaniem o płatność do IZ RPO,
- działaniach promocyjnych i informacyjnych,
- zapewnieniu uczestnictwa partnerów społecznych w realizacji LPR.

W ramach monitoringu realizacji Programu, Przewodniczący będzie opracowywał, co pół roku, sprawozdanie z postępu realizacji Programu i przedkładał je Prezydentowi Miasta.

3.9.1. System monitorowania LPR

Kontrola efektywności podjętych działań i zarządzania całym procesem rewitalizacji prowadzona będzie przez **Zespół do realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Dla Miasta Legnicy** i obejmować będzie:

- stopień zaawansowania i terminowość realizacji zaplanowanych zadań,
- ocenę wpływu realizowanych zadań na sferę społeczno – gospodarczą,

Na podstawie zebranych informacji, Przewodniczący Zespołu, będzie opracowywał, co pół roku, sprawozdanie z postępu realizacji Programu i przedkładał je Prezydentowi Miasta.

Władze Miasta zobowiązują się do przekazywania IZ RPO informacji dotyczących realizacji poszczególnych przedsięwzięć społecznych.

3.10. Konsultacje społeczne i uczestnicy rewitalizacji.

Jednym z ważniejszych elementów procesu rewitalizacji są konsultacje społeczne.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Legnicy na lata 2007-2015 powstał przy współpracy Urzędu Miasta ze społecznością lokalną, Stowarzyszeniem pn. Oddział

Terenowy Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Dobroczynnego „Powrót do życia Anastasis”, parafią św. Jacka, Świetlicą Terapeutyczną Nr 1, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną nr 1 i 2, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Państwową Wyższą Szkołą Zawodową im. Witelona w Legnicy, Powiatowym Urzędem Pracy, Policją, Strażą Miejską, Zarządem Gospodarki Mieszkaniowej, Zarządem Dróg Miejskich.

W ramach otwartych konsultacji społecznych, w miesiącu lipcu br. zostały rozpropagowane - na stronie internetowej miasta Legnicy, na dwóch tablicach ogłoszeniowych w Urzędzie Miasta oraz w lokalnej gazecie „Konkrety” - zaproszenia do konsultacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji. Wszyscy zainteresowani (m.in. mieszkańcy miasta, podmioty gospodarcze i instytucje społeczne), mogły zgłaszać propozycje działań celem umieszczenia ich w opracowywanym LPR.

W ramach tych konsultacji wpłynęło 5 wniosków obejmujących rejon ul. H.Pobożnego, które dotyczyły:

- 1) zagospodarowania podwórek,**
- 2) kompleksowej modernizacji oświetlenia ulic i dróg,**
- 3) modernizacji i adaptacji Policyjnej Izby Dziecka przy ul. B.Chrobrego 13 na potrzeby „Świetlicy Środowiskowej”,**
- 4) zagospodarowania podwórek – utworzenie placów zabaw i terenów rekreacyjno-sportowych dla dzieci i młodzieży,**
- 5) zniżki w podatku od nieruchomości dla firm zatrudniających osoby z obszaru rewitalizacji.**

Wnioski od 1 do 4 zostały włączone do zaplanowanych działań, natomiast wniosek 5, został rozpatrzony pod względem prawnym i nie otrzymał pozytywnej akceptacji, ponieważ w obowiązującym stanie prawnym, nie jest możliwe stosowanie selektywnych form pomocy publicznej polegającej na stosowaniu ulg podatkowych w podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców zatrudniających osoby zamieszkałe na określonym terenie (Art.32 Konstytucji RP, Art.93 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, Dyrektywa Rady Unii Europejskiej Nr 2000/78/WE z dnia 27.11.2000r.). Należy nadmienić, iż w kontekście postulowanych ulg podatkowych w podatku od nieruchomości, Rada Gminy Legnicy podjęła w dniu 26.11.2007r. uchwałę Nr XVII/160/07 w sprawie przyjęcia Programu pomocy regionalnej na wspieranie nowych inwestycji przeznaczony dla małych i średnich przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na terenie Legnicy. Program ten przewiduje między innymi zwolnienie z podatku od nieruchomości przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy na terenie miasta Legnicy.

Kolejnym etapem konsultacji społecznych, było popołudniowe spotkanie w Urzędzie Miasta w dniu 23 września 2008 roku, Prezydenta Miasta, jego zastępcy oraz podmiotów i instytucji biorących udział w tworzeniu Programu, z licznie zgromadzonymi mieszkańcami

z wyznaczonego obszaru wsparcia. Podczas spotkania został zaprezentowany wypracowany Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Legnicy oraz dokładnie przedstawione zadania niezbędne do osiągnięcia założonych celów. Współorganizatorem spotkania była aktywna grupa mieszkańców z rejonu ul. H.Pobożnego, która zajęła się lokalną akcją informacyjną i rozklejaniem ogłoszeń o konsultacjach, zapewniając w ten sposób wysoką frekwencję. Ogłoszenie o spotkaniu było też odpowiednio wcześniej zamieszczone na stronie internetowej Urzędu Miasta.

Przedstawiony Program został omówiony i uzyskał akceptację zgromadzonych.

**Załącznik nr 1 – Lista projektów podejmowanych w LPR, planowanych do realizacji w ramach priorytetu „Miasta”
RPO WD na lata 2007-2013**

Lista podstawowa

Nazwa projektu	Wnioskodawca	Całkowita wartość projektu w PLN	Wartość wnioskowanego dofinansowania w PLN (szacunek EUR)	Cel projektu i jego zwięzła charakterystyka
Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w rejonie ul. H. Pobożnego – przebudowa dróg na obszarze rewitalizowanym	Gmina Legnica	5 327 559,76	3 649 247,98 PLN (910 036,90 €)	Celem projektu jest ożywienie społeczno – gospodarcze i turystyczne oraz poprawa możliwości komunikacyjnych obszaru rewitalizowanego, poprzez przebudowę dróg leżących w jego obszarze przy wykorzystaniu zasad estetyki i ładu przestrzennego. W ramach zadania przebudowane i zmodernizowane zostaną ulice: B. Chrobrego, H. Pobożnego oraz ul. Przeskok. Poprawie ulegnie funkcjonalność ciągów komunikacyjnych, a istniejący układ komunikacyjny zostanie dostosowany do odpowiednich standardów i potrzeb.
Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w rejonie ul. H. Pobożnego – renowacja części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych	Gmina Legnica	8 128 182,57	5 689 727,80 PLN (1 418 884,74 €)	Celem projektu jest poprawa jakości przestrzeni publicznej w mieście Legnica, poprzez renowację części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych, zlokalizowanych na obszarze wsparcia co przyczyni się przeciwdziałaniu marginalizacji oraz wzmocnieniu struktur społeczno – gospodarczych miasta. Zadanie polega na renowacji części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych, usytuowanych na obszarze wsparcia, przy ulicach: H. Pobożnego, B. Chrobrego i W. Poniatowskiego. Wymienione zostaną zniszczone elementy konstrukcji i zdekapitalizowana instalacja oraz wyremontowane zostaną elewacje i klatki schodowe.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA MIASTA LEGNICY

<p>Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w rejonie ul. H. Pobożnego – budowa ogrodu zabaw dla dzieci</p>	<p>Gmina Legnica</p>	<p>275 428,33</p>	<p>122 549,62 PLN (30 561,00 €),</p>	<p>Celem projektu jest przeciwdziałanie marginalizacji i ożywienie społeczne obszaru położonego w rejonie ul. H. Pobożnego w Legnicy, poprzez podniesienie jakości przestrzeni publicznej i stworzenie bezpiecznego miejsca wspólnych zabaw dla dzieci (w tym niepełnosprawnych) oraz ich rodzin. Przedsięwzięcie realizowane będzie m.in. poprzez: zakup i zamontowanie urządzeń zabawowo - rekreacyjnych, ławek, wykonanie aneksów wypoczynkowych dla osób starszych.</p>
<p>Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w rejonie ul. H. Pobożnego – przebudowa (adaptacja) Willi Bolka von Richthofena wraz z zagospodarowaniem terenu na potrzeby Środowiskowego Centrum Integracyjno-Profilaktycznego</p>	<p>Gmina Legnica</p>	<p>5 131 154,63</p>	<p>3 555 250,76 PLN (886 596,20 €),</p>	<p>Celem projektu jest przeciwdziałanie marginalizacji i ożywienie społeczne obszaru wsparcia poprzez stworzenie warunków umożliwiających współdziałanie służb publicznych i organizacji pozarządowych działających w zakresie wyhamowania i zapobiegania negatywnym tendencjom społeczno-ekonomicznym oraz zorganizowanie miejsca służącego integracji mieszkańców i podniesieniu atrakcyjności przestrzeni publicznej. Zadanie polega na adaptacji zlokalizowanego na rewitalizowanym obszarze atrakcyjnego historycznie budynku wraz z zagospodarowaniem przyległego do niego terenu na potrzeby Środowiskowego Centrum Integracyjno – Profilaktycznego. Obiekt położony jest przy ul. B. Chrobrego. Zadanie realizowane będzie poprzez prace budowlano-adaptacyjne wewnątrz, jak i na zewnątrz obiektu (m.in. poprzez uporządkowanie terenu, nasadzenia zieleni, montaż ławek, oświetlenia, urządzeń rekreacyjnych). Analizowane zadanie przyczyni się do: wyhamowania patologii i wykluczeń, rozwoju i wzmocnienia więzi lokalnych (widoczny jest tu społeczny charakter inicjatywy), ale i poprzez zagospodarowanie przyległego terenu na ogólnodostępny teren zielony - do podniesienia jakości przestrzeni publicznej obszaru (to zatem także przedsięwzięcie o charakterze infrastrukturalnym).</p>

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA MIASTA LEGNICY

<p>Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w rejonie ul. H. Pobożnego – zagospodarowanie oraz utworzenie estetycznych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych</p>	<p>Gmina Legnica</p>	<p>3 455 337,73</p>	<p>2 418 736,41 PLN (603 176,16 €)</p>	<p>Celem projektu jest podniesienie poziomu życia i bezpieczeństwa mieszkańców obszarów zdegradowanych poprzez odnowę i przeciwdziałanie marginalizacji tych obszarów oraz podniesienie jakości przestrzeni publicznej, zgodnie z zasadami ładu przestrzennego i estetyki. Zadanie obejmuje zagospodarowanie otwartych przestrzeni publicznych, rozmieszczonych na rewitalizowanym obszarze. Zdeastowane i nieatrakcyjne wizualnie, mają w toku realizacji zadania zostać uporządkowane, odwodnione, odnowione, zaopatrzone w odpowiednie oświetlenie i zabudowane małą architekturą.</p>
<p>Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w rejonie ul. H. Pobożnego – przebudowa infrastruktury przestrzeni publicznej ul. Libana</p>	<p>Gmina Legnica</p>	<p>832 075,61</p>	<p>526 241,73 PLN (131 232,35 €),</p>	<p>Celem projektu jest dostosowanie funkcjonalności i poprawa jakości przestrzeni publicznej. Zmodernizowana zostanie infrastruktura przestrzeni publicznej ul. Libana, stanowiąca zachodnią granicę obszaru wsparcia. Ulica zlokalizowana jest pomiędzy dwoma głównymi skrzyżowaniami miasta, co podnosi jej znaczenie. Przedsięwzięcie służyć ma m.in. przeciwdziałaniu destrukcji i podniesieniu funkcjonalności istniejącej infrastruktury oraz poprawie bezpieczeństwa pieszych, a także innych użytkowników drogi. Zadanie realizowane będzie m.in. poprzez: budowę chodnika, zatoki autobusowej, wiat przystankowych, podjazdów i nasadzenia zieleni.</p>
<p>Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w rejonie ul. H. Pobożnego – przebudowa ulicy Libana</p>	<p>Gmina Legnica</p>	<p>4 226 354,88</p>	<p>2 958 448,42 PLN (737 767,69 €)</p>	<p>Celem projektu jest poprawa możliwości komunikacyjnych obszaru oraz dostosowanie istniejącego układu komunikacyjnego do odpowiednich standardów i potrzeb poprzez przebudowę ulicy Libana. Zadanie polega na przebudowie konstrukcji jezdni ulicy J.Libana, stanowiącej zachodnią granicę obszaru wsparcia.</p>

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA MIASTA LEGNICY

Nadanie nowych, edukacyjnych funkcji zdegradowanym obiektom powojkowym – przebudowa i adaptacja budynków „D” Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy na Ośrodek Projektów i Edukacji	PWSZ im. Witelona w Legnicy	7 400 000 PLN	4 220 797,52 PLN (1 052 567,96 €)	Celem zadania jest odnowa zdegradowanych obszarów powojkowych, co znacząco wpłynie na poprawę warunków infrastrukturalnych PWSZ im. Witelona w Legnicy. Dzięki podniesieniu jakości i zwiększeniu dostępności kształcenia na poziomie wyższym z wykorzystaniem e-usług zniwelowane zostaną negatywne zjawiska ekonomiczno-społeczne takie jak wysokie bezrobocie czy niski poziom aktywności gospodarczej. Będzie to miało również pozytywny wpływ na ożywienie społeczno-gospodarcze regionu legnickiego.
Razem		Suma wartości projektów 34 776 093,51	Suma wartości wnioskowanego dofinansowania 23 141 000,24 PLN (5 770 823 €)	

Lista rezerwowa

Nazwa projektu	Wnioskodawca	Całkowita wartość projektu w	Wartość wnioskowanego dofinansowania w PLN	Cel projektu i jego związka charakterystyka
Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w rejonie ul. H. Pobożnego - renowacja infrastruktury Kościoła Zielonoświątkowego Zboru „Anastasis”, użytkowanej przez Stowarzyszenie pn. Oddział Terenowy Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Dobroczynnego „Powrót do życia Anastasis”, pełniące kluczowe funkcje społeczne na obszarze wsparcia.	Stowarzyszenie pn. Oddział Terenowy Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Dobroczynnego „Powrót do życia Anastasis”	220.000,00 PLN	154.000,00 PLN (38 403,99 €)	Celem projektu jest poprawa warunków funkcjonowania Stowarzyszenia pn. Oddział Terenowy Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Dobroczynnego „Powrót do życia Anastasis” pełniące kluczowe funkcje społeczne na obszarze wsparcia poprzez renowację użytkowanej infrastruktury.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA MIASTA LEGNICY

Nadanie nowych, edukacyjnych funkcji zdegradowanym obiektom powojkowym – przebudowa i adaptacja budynku nr 1 PWSZ im. Witelona w Legnicy na cele dydaktyczne wraz z budową infrastruktury – I etap”	PWSZ im. Witelona w Legnicy	14.000.000,00 PLN	9.800.000,00 PLN (2 443 890,27)	Celem zadania jest odnowa zdegradowanych obszarów powojkowych, co znacząco wpłynie na poprawę warunków infrastrukturalnych PWSZ im. Witelona w Legnicy. Dzięki podniesieniu jakości i zwiększeniu dostępności kształcenia na poziomie wyższym z wykorzystaniem e-usług zniwelowane zostaną negatywne zjawiska ekonomiczno-społeczne takie jak wysokie bezrobocie czy niski poziom aktywności gospodarczej. Będzie to miało również pozytywny wpływ na ożywienie społeczno-gospodarcze regionu legnickiego
Razem		14.220.000,00 PLN	9.954.000,00 PLN (2 482 294,26 €)	

Załącznik nr 2 – Lista projektów, realizowanych na obszarze wsparcia, istotnych z punktu widzenia osiągnięcia celów LPR, dla których nie przewiduje się wsparcia w ramach priorytetu „Miasta”

Nazwa projektu	Wnioskodawca	Całkowita wartość projektu w PLN	Realizator projektu	Okres realizacji projektu
Modernizacja sieci wodno - kanalizacyjnej w ulicach H. Pobożnego i B. Chrobrego	Legnickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A	490 000 PLN- w całości finansowany przez Legnickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A	Legnickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A	Przeciwdziałanie marginalizacji rejonu ul. H. Pobożnego poprzez zapobieganie degradacji stanu fizycznego przestrzeni publicznej i poprawę jej jakości. Zmodernizowana zostanie sieć wodno – kanalizacyjna, prowadzona w pasach drogowych ulic H. Pobożnego i B. Chrobrego, zlokalizowanych na obszarze wsparcia. Zadanie realizowane będzie m.in. poprzez wymianę przyłączy i armatury zabudowanej na sieci wodociągowej oraz całkowitą wymianę sieci kanalizacyjnej w obu ulicach.

Załącznik nr 3 - Lista projektów społecznych, dla których przewiduje się dofinansowanie z PO KL

Nazwa projektu	Wnioskodawca	Całkowita wartość projektu w PLN	Wartość wnioskowanego dofinansowania w PLN (szacunek EUR)¹	Cel projektu i jego zwięzła charakterystyka
Życie zaczyna się po 45 – bądź aktywny.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy	129 150,00	129 150,00 (32 206,98 EURO)	Celem projektu jest zapobieganie patologiom i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Integracja mieszkańców. Projekt będzie polegał na przeprowadzeniu szkoleń z zakresu pierwszej pomocy i samoobrony, podstaw obsługi komputera, poruszania się po Internecie z uwzględnieniem modułów aktywnego poszukiwania pracy i rozwijania swoich zainteresowań. Grupę docelową stanowią osoby w wieku 45+, zamieszkujące Legnicę, a w szczególności tereny o wysokim wskaźniku bezrobocia. Podczas rekrutacji preferowane będą osoby zamieszkujące rejon ul. H. Pobożnego.
Kompetentny przewodnik turystyczny.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy	196 350,00	196 350,00 (48 965,09 EURO)	Celem projektu jest zapobieganie patologiom i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Integracja mieszkańców. Projekt polega na zorganizowaniu szkoleń mających na celu wyposażenie uczestników w wiedzę oraz umiejętności niezbędne przy obsłudze imprez turystycznych, w tym w wiedzę z zakresu udzielania pierwszej pomocy. Grupę docelową stanowią osoby, które ze względu na wiek i brak doświadczenia napotykają największe trudności z wejściem na rynek pracy tj. osoby do 25 roku życia oraz osoby wchodzące po raz pierwszy na rynek pracy. Projektu, w głównej mierze zamierza wspomóc osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, zamieszkujące rejon ul. H. Pobożnego
Razem		325 500,00	325 500,00	